

166 క్రౌంచపదవృత్తము.

కారవ సేనావీరులు లావుం గడిమియుఁ ¹జలమును గడఁక ²యెలర్పన్
ధీరతసాంపుం గ్రూరతపెంపుం దెగువయు నెఱవఁగఁ దెరలక పీఁకన్
బోరనఁ ద్రోవంగా రభసం బేపును గలితనమును బొలుపు వహింపన్
వారు భయంబుం గూరుటకుం గావలసెను రుధిరము వదనము సేర్పన్.

167 వ. ఆరెండుపనులకై యట్లు ద్రావుటగా నటించితిం గాని.

168 తే. అన్యజనముల శోణిత మైనఁ ద్రావు
టధిక పాతక మని విందు ననుజురక్త
మాన నేనంత వెట్టిసే యంత పాప
కర్ముడనె తల్లి యంత నిష్కరుణ మతినె.

169 వ. అనుటయు.

170 తే. అంధులకు నూత కొలగా నకట యొకని
నైన నిలుపక నూర్వర నదయ వృత్తి
మ్రింగి తం దెవ్వఁ డేనియు మీకు నెగ్గు
లాచరింపని వాఁడు లేడయ్యె నయ్య.

171 క. ఒక్కరుని నీవు సంపక
తక్కిన ¹నంతటనె ప్రతిన దప్పునె విభవం
బెక్కఁగ మీ యన్న నతం
డెక్కటి రాజ్యంబు సేయ నీడె కుమారా.

172 వ. అని పలికి ధర్మనందను దెస మనసు నిగుడం బుత్రపౌత్ర వధ సంపీడితస్వాంత
యగు నగ్గాంధారి క్రోధ పరుషాక్షరంబుల నమ్మహారా జెచట నున్నవాఁ
డని¹న నా భూపతి భయకంపిత గాత్రుం డగుచుం జేతులు మొగిచి సవిన
యంబుగా మెత్తని మాటల నిదె వచ్చితి దేవీ యేను బాండవాగ్రజుండ
ననుచుం జేరం బోయి.

166 1. జలమును — వ. 2. యునొప్పన్ — ఊ వ.

171 1. యంతట — పెక్కు ప్రతులు.

172 1. యడిగిన — కొన్ని ప్రతులు.

- 173 క. నీపుత్రులఁ ¹జంపించిగ
పాపాత్ములఁ గ్రూరచిత్తుఁ బరివాదార్హున్
శాపంబునఁ జొలియింపుము
భూపాలకవల్లభాభిప్రాజిత ²చ-చా.
- 174 క. ధరణిం గల రాజులకుం
బరి¹వారమ్మునకుఁ జావు పాటిల్లుటకై
పరుషత గైకొన్న యుధి
స్మిరు దారుణదండకలితుఁ జేయం దగదే.
- 175 మత్తకోకిల. జీవ మేటికి ర్శ్యామేటికిఁ ¹జెల్లుఁ జుట్టల బిడ్డలం
జావఁ జూచిన యట్టి ద్రోహికి సర్వభోగము లేటికిన్
నావుడున్ మఱు మాట లాడఁగ నాలు కాడక యుండి య
ద్దే యూర్పు నిగిడ్చె నష్టము దీర్ఘముం బరుషంబుగన్.
- 176 వ. ఇట్లా ధృతరాష్ట్రమహిషి యతనియుచితవచనంబులు విని యూరక
యందె నతం డంజలిపుటంబు ఫాలంబున మోపి యానతుం డయ్యెఁ బట్టా
వృతనయన యగు నప్పతివ్రత దృష్టి పట్టంబునంచుసందునం జని యజ్జనపతి
పదనఖంబులం జెందిన నవి గందినం జూచి సవ్యసాచి జనార్దను పెనుకకుం
జనియె సమీరసుతుండును మాద్రీసుతులునుం దిరుగుడువడి రప్పుడు గాం
ధార రాజనందన క్రోధంబు దక్కి ధర్మ పుత్రాదులదెస మాతృభావం బలవడ
¹సాంత్యనస్వరంబునం గుంతి సందర్శనంబు సేయరన్నా యని ²పలికిన నప్పు
రుష సత్తములు చిత్తంబుల కలంక డిందు వడ నందఱు నొక్కటఁ గుంతి
యున్న³దెసకుఁ ⁴జన నక్కుంతిభోజనందన వారిం ⁵గలయం గనుంగొని.

173 1. జొలియించిన — ఆ ; సనిఁజంపిన — వ. 2. చరితా — ప. 2 వ.

174 1. వారంబులకు — కొన్ని ప్రతులు.

175 1. జెల్లుల — స. కొన్ని ప్రతులు.

176 1. శాంతస్వరంబునం — ఊ.త ; సాంత్యనవచనంబుల — కొన్నిప్రతులు. 2. నియ
మించిన—జ పీ శ ప ; పంచిన—వ. 3. యెడకుం—పెక్కుప్రతులు. 4. జనుచుండ—
పెక్కు ప్రతులు. 5. గనుంగొని — కొన్నిప్రతులు.

∴ పాండవులు పురితదేవికడకు గాంధారి వంపురం బోవుట :-

సం. 11-15-9

177 అంబురహవృత్తము.

పెద్దయుఁ గాలము వారలఁ ¹జూడఁగ బ్రేముడించుచు ²దుర్భరా
పద్మశ ³నొందుట నమ్మహితాత్ముల⁴పట్టు లందఱుఁ ద్రుంగుటం
దద్దయు ⁵కమునంబొరి నశ్రులధార తొల్క⁵వగర్పుతో
నద్దురవస్థ తెఱంగుగనుంగొని యంతకంటెను నార్తు లై.

178 వ. చరణంబులు దొంగిల్లం జని తచ్చరణంబులమీఁద వ్రాలి.

179 తే. పిద్య నందఱపైఁ జేతులిడుచుఁ బెలుచ
నేడ్చి యడ్డేవి వారల నెత్తివేలు
చేటమేనులు ¹నివురుచు వివిధదారు
ణాస్త్రశస్త్రవ్రణప్రచయములు గాంచి.

180 క. అచ్చోటులంటిచూచుచు
వెచ్చని¹యూర్పులు నిగుర్చు ²వేగుచుఁ బొగులుం
³గుచ్చి కపుంగిటఁ జేర్చును
వచ్చితిరే నృపకుమారవగులార యనున్.

181 సీ. ఆనమయంబున నప్పాండుభూపాల
పత్నికి శోకాగ్ని ¹ప్రజ్వరిల్లఁ
²దత్సమీపమునకు ద్రౌపది విన్నని
మోముపైఁ గన్నీరు ముసుఁగు వడఁగఁ

177 1. జూడక — చ.వ.చ.వ. 2. నిర్భరా — జ. 3. నుండుట — కొన్నిప్రతులు.
4. పట్టనందఱు — బ. 5. వెగు (గ)ర్పన్ — కొన్నిప్రతులు.

178 1. నిమురుచు — వ.

180 1. నిట్టూర్పులడరవేగుచు — పెక్కుప్రతులు ; నిట్టూర్పులడర వెసఁబొగులుచుదా—
జ. 2. వెక్కుచు — చ. 3. గుచ్చియుఁగొంగిట — కొన్నిప్రతులు.

181 1. ప్రజ్వలిం (రిం) వ — కొన్నిప్రతులు. 2. దత్సమయంబున — కొన్ని ప్రతులు.

బదముల³నట దొట్టుపాటు వాటిల్లంగ
దైన్య మాకారంబు దాల్చినట్లే
తెఱుగునఁ జనుచుచి దేవి సౌభద్రాదు
తైన నీమనుమ లెం దరిగి రెంత

తే. యేనిఁ గాలంబు నినుఁ జూడ రిప్పు డిచటి
కేల రా రంచు నడుగులమ్రొలనెఁ
వ్రాలె వికలాంగియై తెంచి వైన నెండ
దాఁకి ¹వందినతీగ చందంబు దో.ప.

182 వ. ఇట్లు మేదినింబడి రోదనంబు నేయు న¹య్యున్నలిపింద పొటగి తాగుచుం
బెద్దయెలుంగున నేడ్చి గ్రుచ్చి యెత్తి యక్కునం కేర్చి యూరార్చి
యత్తన్వీయుం దనయులుం దోడన చనుదేరఁ గుంత గాంధారి కడపం
²జనియె నప్పుడు ద్రౌపది యాధృతరాష్ట్ర పత్ని పాదంబులకు మొక్కి
³యడలున వెక్కుచున్న దేవి యమ్ముద్దయ నుద్దేశించి.

183 మత్తకోకిల. పుత్రియిట్లగు నమ్మకోకిముఁ బొందె ¹కుందుచు మన్న నీ
గాత్ర ²మొండొకకీడు పాదేలి కందుఁ జాండుతనూభవుల్
పుత్రవర్గము గన్నచో నెదఘారి³తానముఁ ⁴బొందుడుం
బొత్తహీనతఁ బడ్డగొంతికిఁ జాయనేర్చునె నెవ్వగల్.

184 క. ¹నిను నే నిట్టూరార్చెద
నను నీ పూరార్ప వలదె నానీ తెఱుగుల్
విను మొక్క రూప మనకె
మనఁ గలదు విధాత క్రూరుడై పలుపంగన్.

3. నడ — వీడ ; నటు — అవక. 4. కంచిత — ఇ.బ.న ; వాచిత — కొన్ని ప్రతులు ; నలిగిన — బా.

182 1. నయ్యలివేణి — బ. 2. బోయె — కొన్ని ప్రతులు ; ఎనునప్పుడు — బ.
3. యేడ్చి యడలున — వ.పీ.ప.

183 1. కందుచు — ఇ 2. మందాక — ఈ.చ. 3. కోకిము — కొన్ని ప్రతులు.
4. బొందరే — కొన్ని ప్రతులు.

184 1. నినునేనిట్టూరార్చెద — వెక్కుప్రతులు ; వినునేనిట్టూరార్చెద — వా.

- 185 ప్రహరణకలితవృత్తము. ఇది యిటు లగు టల్లెటిఁగి ¹పలికె నా
విదురుఁడు సభఁ గోవిదులు వొగడఁగా
నది వినియును నే నడఁపన దురితం
బొదవె ²గలఁక సే³టొలయ కుడుగునే.
- 186 వ. ఇట్లనియెదం గాక నాచేతఁ బోవునే యెవ్వరు నేమిసేయుదురు కాలవశం
బున నవశ్యభావి యైనది యయ్యె నుపశమింపు మని పలికెనని యిట్లు పాండ
వులు ధృతరాష్ట్రుని గాంధారిని ¹ననునయింపిన తెఱంగెఱింగించిన నాభంగి
నుపశమితక్రోధ యైన గాంధార రాజనందనపదంపడి యెవ్విధంబున వర్తించె
ధర్మతనయు²ననంతర వర్తనం బెప్పాటఁ జెల్లె నని యడుగుటయును.
- 187 శిఖరిణీవృత్తము. తపస్సాస్వధ్యాయా¹దిక్షపితమలచిత్తప్రకలితా
విషజ్జాలజ్వాలా విరమణ సుధావృష్టి లలితా
జపా పుష్పక్షీర చ్ఛవికిరణసంస్పర్శనధురా
సపర్యానిర్వాహ²ప్రచుర కలన³స్థైర్య మధురా.
- 188 క. సాత్యవతేయాది మహా
మత్యవగమ్య ప్రకారమధురనిలాసా
సత్యత్వా¹నంతత్వని
రత్యయ²శుభసారమయ సమగ్ర వికాసా.
- 189 మాలిని. సదసదనభిషిక్తా సంభృతానంద భక్తా
విదళితదురి¹తాలీ విశ్వనిర్వాహ శాలీ
మదవదసురభేదీ ²మానసానుప్రమోదీ
వదనజనితవిప్రప్రావైభవానంద దీప్రా.

185 1. పలుకఁడే — చ ; పలుకునే — కొన్నిప్రతులు 2. నకటసేటొలయ — చ.స.
3. బొదవ — అ.ఐ.ఓ.

186 1. ననుసరించిన — పెక్కుప్రతులు. 2. నుత్తరవర్తనం — గ.చ.

187 1. తిక్షపి — కొన్నిప్రతులు. 2. స్తవస — నీ.శ.ష. 3. నా — అ.జ.

188 1. సందత్వ — చ. 2. సుఖ — పెక్కుప్రతులు.

189 1. కారీవిశ్వనిర్వాహకారీ — కొన్నిప్రతులు. 2. మానిమానప్రమోదీ — ఇ.గ.వ ;
మాననీయప్రమోదీ — చ ; మానహాసప్రమోదీ — కొన్నిప్రతులు.

గద్యము. ఇది శ్రీ మదుభయకవిమిత్రకొమ్మనామాత్యపుత్ర
 బుధారాధనవిరాజి తిక్కనసోమయాజి ప్రణీతం బైన
 శ్రీమహాభారతంబున స్త్రీ పర్వంబు నందుఁ
 బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ మదాంధ్ర మహాభారతము

శ్రీపర్వము - ద్వితీయాశ్వాసము

- X ❦ X -

- 1 క. శ్రీమత్కీర్తి మదత్యభి
రామాకృతి ¹నద్గుణాభిరతిమత్పుణ్య
గ్రామాకృతి ²మత్సం³ప
త్యామోదితభ క్తలోక హరిహరనాథా.
- 2 వ. దేవా వై శంపాయనుండు జనమేజయున కిట్లనియె నట్లు పాంచాలి ¹నూట
డం బలికినయనంతరంబ పతివ్రతాశిరోవణియు మహాభాగయు సశ్యవచ
నయు నగు నయ్యాంబికేయుభాగ్యకుం జారాశర్యమునీంద్రవరప్రదా
నంబునం బాప్రిప్తంబై తాత్కాలికం బయిన దివ్యద్వప్తివిభవంబున నిజవ్రత
హాని లేని తెఱంగున సంగరతలం బఖిలంబును నధికవిస్తార ²దూరప్రాప్తం
బయ్యు ³నాలోకనగోచరం బగుటయు.
- 3 మణిగణచికరము. గొడుగుల పటేయలు గుఱుకులు గొనుటన్
సిడములతునియలు నెదరి యునికి బెం
¹దడిగలుఁ ²బడగలు దఱచు మురియలై
పుడమిఁ గలయుటకుఁ బొగు లొలయ మదిన్.
- 4 క. నులుమైన కాల్యలంబులు
నటవట లయి యున్నయట్టి యరదంబులుఁ బెం
దఱ చగు ¹సూతాంగకములు
నొఱగిన రథ్యముగములు నుల్లమలంపన్.

1 1. మద్గుణా-ఇ క.ల. 2. మత్సవమర్త్యామోదిత-స. 3. పాదామో-కొన్ని ప్రతులు.

2 1. సూరార్చి యనంత-ఐ.క. 2. దూరంబయ్యు-ఇ ఉ.గ. 3. నులోచనగోచరం-ప ఐ.బ.

3 1. దడబడిపడ-కొన్ని ప్రతులు; దొడలును బడగలుదునిసి-క.గ.ల. 2. యెడలును-ల.

4 1. శూరాంగ - ఉ.

5 లయగ్రాహి. రావుతులతుండములు ¹మావఁతులనుగ్గుఁ దుర
 గావలిశవంబులు గజావయవరాశీ
 భావభయదస్థులులుఁ బ్రేవులును గండలును
 బ్రోవులయి పెన్నెదడుపై విరిసి రక్త
 సాగివమునఁ బెల్లయిన ²లేవమునఁ జూడఁగడు
 నేవ మగుపట్ల మృతభాగవతు లయ్యున్
 జీవములఁ జాయరొకొ నా వికచవక్త్రముల
 తో వఱలురాజులు మనోవికృతి సేయన్.

6 లయగ్రాహి. హోర¹రుచులున్ హృదయహో²తరమూర్తులగు
 వారు హరినీలమణి ³భారవిలసత్కే
 యూరబహులాంశుచయ చా⁴తర రేఖులగు
 వారు నవనజ్రుచిరోరు ఘృణి మత్కో
 టీరరమాణీయు లగు వారు ⁵గరుడాశ్మమయ
 భూరికటకద్యుతివిహారపరిశోభా
 స్ఫూరు లగు వారలును బోరఁబడి నెత్తురులఁ
 గూరుటఁ ⁶గరంబెడఁద కారటము సేయన్.

7 లయగ్రాహి. అమ్ములును విండ్లుఁ బరిఘమ్ములును దోమరచ
 యమ్ములును గుంతనికరమ్ములుఁ ¹గనత్త
 డమ్ములు నహీనముసలమ్ములును జక్రనివ
 హమ్ములును లోనగునసమ్మత²మహోగ్రా
 స్త్రమ్ములును గండలును నెమ్ములుఁ గపాలములు
 సమ్మిళితరూపశకలమ్ములయి సంగ్రా
³మమ్ముతులదారుణవిధమ్మగుటఁ దెల్పు టధి
 కమ్మగుకలంక హృదయమ్మన కొనర్పన్.

5 1. మావుతుల - కొన్ని ప్రతులు. 2. లేవమును - ల; లేవయును - గ.వీ.శ.

6 1. రుచులన్ - ఊ; రుచులున్ - వా. పెక్కు ప్రతులు. 2. వర . ల. 3. చారు - కొన్ని ప్రతులు. 4. తనురేఖులగు - గ.ల వీ.శ; తనురేఖగల - చ. 5. గరుడాండమయ - పెక్కు ప్రతులు. 6. కరం - ఏ.బ; గరం - వా. పెక్కు ప్రతులు.

7 1. గదాఖడ్గ - ఇ; గనత్తాండమ్ములును - చ.ల. 2. మహాశస్త్రమ్ము - వ. 3. మమ్మపుడు - వ.

8 లయగ్రాహి. కుత్తుకలబంటి యగునెత్తురులు దోయికుల
 నెత్తి ¹చవి గ్రోలుచును జిత్తములు ²దృష్టి
 జొత్తిలి నితాంతమదమత్తములుగాఁ జటుల
 నృత్తములు సేయుచుఁ జలత్తనువికారో
 ద్వృత్తఘటహాసముల రిత్తలగుదుర్వచన
 వృత్తులను నొండొరుల³నొత్తికొని మాంసం
 బత్తి తినుట⁴ వికటవృత్తులగురాక్షసుల
 మొత్తము పరికుభితచిత్తత యొసర్పన్.

9 సీ. ప్రేవులు గండలు పెటికిపేటాడి యం
 గదఁగొని మెదళు ల¹గల్పికొనుచు
 రాగిలి రక్తంబు ద్రావుచు లోచన
 గుళికల ²నొలిచి మ్రింగుచును గుండె
³కాయ లాదటమెయిఁ గబళించుచును గ్రొప్పు
 దెమలిచి నమలుచు నెముకయూట
 చవి గొనియానుచుఁ జావకయున్న రూ
 పులు సచ్చటకుఁగాఁగఁ జెలుచఁదన్ని

తే. కొనిన దెఱఁజాయఁ జాటుచుఁ జెనకి తొడరి
 కాటు లాడుచు నున్నసృగాలములును
 గాకములు ⁴కాపులుఁగులును గ్రద్దలును వృ
 కంబులును మానసము వికలంబు సేయ.

10 వ. అగ్గాంధార రాజనందన ¹కలను గలయంగనుంగొనియెఁ దదవసరంబున
 సాత్యవతేయుండు కౌంతేయుల రావించి బంధుశవంబులకుఁ ²గాలోచితా

8 1. నలిఁ - కొన్ని ప్రతులు. 2. ప్రీతిన్ - కొన్ని ప్రతులు. 3. నొత్తికొని - ఎ ;
 నెత్తికొని - వా. పెక్కు ప్రతులు.

9 1. గప్పి - కొన్ని ప్రతులు. 2. డొలిచి - గ.చ ప ; దిగిచి - ఇ. 3. కాయలులావు
 మై - ఆ. 4. గాళ్ళ - గ. 5. రాఁ (రాం) బులుగు - కొన్ని ప్రతులు.

10 1. కలను - పెక్కు ప్రతులలో లేదు. 2. గాలోచితోపచారంబుగా - స ; గాలోపచార

చార సహితంబుగా నగ్నిసంస్కారంబు సేయుం డని³పనిచి యంతర్ధానంబు
సేసె వారు ధృతరాష్ట్రం బొదివికొవి వాసుదేవపురస్సరుం యి యప్పనికిం
జనుచుఁ గౌరవకాంతలఁ దత్ప్రదేశంబునకు నడపించిన నప్పడఁతులు పతు
లును సుతులును సోదరులును బౌత్రులును మిత్రులును గుణపంబులై
పడియున్నఁజూచి చెయ్యేది మేదినినొఱగువారును దావిడిచి యఱచు
వారును బురపురం బొక్కువారును బడిపొరలుచుఁ బొగులువారును
4వేనలులు వీడి వెన్నుల విరయం దిరుగువారును బలవించు వారును
బేర్కొని యగ్గించువారును మ్రొన్నడువారును మోములుం దలలును
మోఁదుకొనువారును నై ర ప్పు డాదుర్యోధనజనని జనార్దనం
బేర్కొని చేరంబిలిచి పరమశోకార్త యగుచు నతని కిట్లనియె.

—: గాంధారి పౌలికలను చూచి కృష్ణునితోఁ జెప్పి దుఃఖించుట :—

సం. 11-16-18

- 11 సీ. చూడము ధృతరాష్ట్రం కోడండ్రఁ గన్నార
వీరె కన్నీరు పై వెల్లిగొనఁగ
దీనతఁ బొందెడు నాననంబులవిప్ర
లాపంబులై న సల్లాపములను
నడలు చొండొరులకు నన్నలఁ దమ్ముల
రూపించి వేర్వేఱఁ జూపుటయును
బొరిమొగంబులు సూచి పురపురఁబొక్కుచుఁ
దలలల్లఁ దూలంగ నిలుచుటలును
తే. గలిగి ¹యలిగెడువారి కన్నులకుఁబండు
వగుచునున్నారు కాకులు మగల తనువు
లెక్కియున్నను చేష్టలు దక్కి కొంద
అడువఁజేయాడ కున్న వా రంబుజాక్ష.

సహితంబుగా — ఆ.ఇ.ఎ.క. 3. వలికి — గ.వ. 4. గొమ్ముడులు — గ.వ.వీ.శ.ష.
5. నుంజేరం — కొన్ని ప్రతులు.

12 మాలిని. కూలియుఁ ¹గాంతి యిగుర్చుఁగఁ దేజముగుందక వహ్నులుగ్రూరశిఖా
జాల మడంగియుఁ ²జాయ వెలింగెడుచందము నొందిరి శల్బుఁడు లాం
చాలుఁడుఁ గర్ణుఁడు జాపగురుండును శాంతనవుండు నిజంబున ³
బాలుఁడు వీరిప్రభం గడచెం ³గుణభద్రునిఁ గంటె సుభద్రసుతున్.

13 ఆ. ప్రభువు లంతనంత ¹రాజిల్ల నెడనెడ
వీరయోధ²తతులు వెలుగుచుండ
గ్రహచయమునఁ దారకప్ర³కరంబునఁ
బొలుచు గగనతలముఁ బోలెఁ గలను.

14 సీ. అర్జున భీష్మ¹చాపాచార్య భీమ క
ర్ణాదుల మహిత దివ్యాస్త్రవితతు
లాడిన నొండొకకీడు రానేరమి
వీతనికారమై వీరయోధ
చారుశరీరసంచయ ముండఁగా దీనిఁ
గంక శివాగృధ్రకాకకులము
లాదిగాఁ గలుగుక్రవ్యాదముల్ ²పీఁకు వీఁ
కాడుట నెంగిలి యయ్యెనకట

తే. హంసతూలికాతల్పములందుఁ బొందు
భోగిజనముల మృదుగాత్రములు ముకుంద
కంటెఁబరుసని ధరణిభాగము³నఁ గూలి
యున్నయవి సూచవారల యుల్లము ముడుక.

15 క. చెవిని ¹సొగియించువీణా
రవమును గానంబు వేణురావము నిత్యో
త్సవముగ వినురాజులకడ
శివా²రుతము ³చెలఁగుచునికి చిత్త మలంచెన్.

12 1. గాంతియుఁ గుర్చుఁగ - జ.ల.శ ; గాంతి యెలర్చుఁగ - వ. 2. జాల - కొన్ని ప్రతులు. 3. గుల - కొన్ని ప్రతులు.

13 1. భాసిల్ల - వ. 2. వరులు - కొన్ని ప్రతులు. 3. చయం - కొన్ని ప్రతులు.

14 1. ద్రోణా - చ. 2. పీఁకి పంకాడుట - జ. 3. ననొరిగి - కొన్ని ప్రతులు.

15 1. సొగ - కొన్ని ప్రతులు. 2. రమయె సంగు - చ. 3. తెనఁగు - డి.స.

- 16 తే. ¹సారచందనహృద్యకస్తూరికాది
²వేపనాలిప్తి ముందెడు భూపవర్యు
³లకట శోణితసంకదిగ్ధాంగు లగుటఁ
గనుట ⁴కోర్వ రాదయ్యెడుఁ గమలవాభ.
- 17 క. వనితలు మేలపుమెయి మెలు
పునఁదిగించిన నొప్పుహారములు మొదలగు ప్ర
న్ననితొడవులు గ్రద్దలు దివి
య నరేంద్రులు గొందఱునికి యచ్యుతకంటే.
- 18 క. ప్రాణంబులు విడిచియును గృ
పాణాదులు విడువకున్న భటులారయ స
ప్రాణులపోలెం బ్రధన
క్షోణికిఁ దొడవగుచు నున్మి చూడుము కృష్ణా
- 19 క. సూర్యును ¹వందిజనము లిం
పారఁగ విను తింపనొప్పునట్టి మహీశుల్
నారీజనములు ²సుట్టుం
జేరి పనవుచుండ నునికిసేసె నలంతఁ.
- 20 తే. ¹కూరు మొన పెట్టినట్టులు గొంద ట్టుజ్జ్వ
ళాయుధములు గంకటములు నమర నున్నఁ
జూచి చావనివా రని ²చూడు చేర
నరుగ కున్నవి కంక ³గృధ్రాదు లనికి.

16 1. చారుచందన - కొన్ని ప్రతులు. 2. వేపనాలిప్తి ముందెడు - ఏ.ఐ.వ.స.
3. లకట - పెక్కు ప్రతులు. 4. కోర్వంగరాదయ్యకమల - క.జ.వీ; కోర్వరా
దయ్యె నాకు నోకమల - ల.

19 1. వందిజనము లింపారఁ గవినుతింపనొప్పు - పెక్కు ప్రతులు; ను వందిజను లింపా
రఁగ నుతియింపనొప్పు - వా.వీ.శ.ప; ముందెడి జనులింపారఁగ నుతియింప - వ.
2. సుట్టుం - కొన్ని ప్రతులు.

20 1. కూరుకుచున్న యట్టులు - వ.శ. 2. చూడఁజేర - కొన్ని ప్రతులు.
3. వృకాదు - కొన్ని ప్రతులు.

21 వ. ఇది యంతయు ¹నీచేసాధితం బైన ²కార్యంబని పలికి వెండియు.

22 సీ. అట్టలకడ నుత్తమాంగముల్ గానక
యలమట నలుగడ ¹లరయువారు
దలలు చేతులఁ గొని తనువు ²లత్తలమునఁ
దఱచు పీనుఁగులలోఁ దడవువారు
శిరములు ³మేనులఁ జేర్చి భావించి ని
జాస్యముల్ వ్రేసికొంచఱచువారు
తునియలు పెక్కైనఁ బనివడిగూర్చి రూ
పులు గనుంగొని మూర్ఖ⁴ మునుఁగువారు.

తే. నైన కౌరవపాంచాల మానినీజ
నముల నచ్యుత చూడుము నాథజనక
పుత్రసోదరశవముల పొంత⁵కేఁగి
పెక్కుదురవస్థ లొందెద రక్క టకట.

23 తే. ¹అవయవములు ²రూపఱగఁ ³గ్రద్ధాదభక్షి
తంబులై యున్కిఁ గొన్నిశవంబు లుండ
తెఱత సూచియు ⁴నవి గొంద తెఱుఁగఁజాల
⁵రయ్యెదరు సూడు తమబంధు లగుటఁ గృష్ణ.

24 క. ఇట్టివి యెల్లను గనుఁగొను
కట్టిఁడితర మొంచునట్లుగా నేమొకొ తొ
ల్పుట్టువునం జేసితి వీ
చుట్టల నీటు సూడకుండఁ జొప్పడ దయ్యెన్.

21 1. నీచేత - పెక్కు ప్రతులు. 2. కార్యం - ల.

22 1. నరయు-పెక్కు ప్రతులు. 2. లుత్తలమున-అ.డి. 3. మేనులుచేర్చి-ఇ.బ.చ. 4. బొరయువారు - పెక్కు ప్రతులు. 5. జేరి - బ.

23 1. అవయవంబుల గృధ్రాదులరసి భక్షణంబు జేసినఁ గొన్నిశవంబు - డి. 2. రూపేని - ఓ.బొ ; రూపెడలి - ల ; రూపెడల - క.న. 3. క్రవ్యాది - బ.వ. 4. నదె - పెక్కు ప్రతులు. 5. రయ్యచూడుము తమ - బ.

25 క. అని ¹పలుకునపుడు దుర్యోధనుని కళేబరము దృగ్గతంబగుటయు న
వృణిత యిలఁ ద్రెల్లె నటికిన
యనటిక్రియఁ మూర్ఛఁ జిత్తమవశంబై నన్.

—: గాంధారి దుర్యోధనుని కళేబరంబు చూచి పలవించుట :—

సం. 11-17-1

26 వ. ఇట్లు మూర్ఛిల్లి కొండొక సేపునకుం దెలిసి గాంధారి పరిచారిక లూఁదికొని
పోవ నప్పుత్రశవంబుకడకుఁ బోయి.

27 తరల. విపుల వక్షము మీఁద నశ్రులు వెల్లిగొల్పుచు వ్రాలి యో
న్యపఱికుంజర కౌరవేశ్వర నేల నిమ్మెయి నీయుదా
త్తపుశరీరముఁ బొందఁ బాడియె తల్లి వచ్చిన భక్తితో¹
నుపచరింపక లాఁతివై యిటు లూరకుండుట యుక్తమే.

28 వ. అని మఱియు ననేక ప్రకారంబులం బలవించుచు హోహోకారంబు లెసంగ
రోదనంబు చేసి యాసుబలనందన తన సమీపంబునకుఁ జనుదెంచియున్న
యువేంద్రున కిట్లనియె.

29 మంగళమహాశ్రీ వృత్తము.

ఈతఁడు రణంబునకు నెత్తిచనుచుండి¹నను నెంతయును భక్తిఁ గని నాకుం
బ్రీతియెసఁగం బలికి ప్రేమ మొలయం బొగడి పెద్దయు వినీతినిరతుం డై
చేతులు మొగిడ్చి జయసిద్ధి²యుఁగ దీవన విశిష్టదయ నిమ్మనిన ధర్మం
బేతల ననూన మగునిద్ధజయ మాతలకు నెట్లయిన సిద్ధ మగు నంటిన్.

30 వ. ఇట్లన నేల యంచెనీ.

25 1. పలి (కె) కి — కొన్ని ప్రతులు.

27 1. మై — పెక్కు ప్రతులు.

29 1. నను — పెక్కు ప్రతులు ; యను వా.పీ.ష. 2. యగు దీవన — కొన్ని ప్రతులు.

- 31 మానినీవృత్తము. జూఃము ¹నప్పుడు సర్వజనంబులు చూచి భయంపడి యిప్పనియి
మేదిని సేనలకుం గురుకోటికి మృత్యువు గాని నిజం బలఁతిం
బో దని యాడరె యమ్మెయి నాదగుబుద్ధికిఁ దోఁచిన సత్యము దా
మోదర పాటిలదే కొడుకంచుఁ బ్రియోక్తులు వల్కిన బెంపు సెడున్.
- 32 వ. వినుము దీవనకుం చొరక మధ్యస్థపుమాట లాడుటయ కాదు మఱి నే నప్పు
డతనితోడ.
- 33 తే. ¹ఆహవంబునయందు నీ వోహటించి
పోవ నడి వచ్చు సడికంఁటెఁ జావుమేలు
శస్త్రజీవి²తఁ బరలోక సౌఖ్య మనుభ
వింపు మమరత్వసంపద వెలయుమంటి.
- 34 క. అని చెప్పి ¹యుంటి నాచె
ప్పినయట్టు²లు సేసి యితఁడు పేరును బెంపుం
గని యుండఁగ నిట్లడలున
మునుఁగు టరయ గడుపుశోకమున పెంపుసుమీ.
- 35 ఆ. ¹అరివిమర్ది యితనికై వగ పేటికిఁ
బుణ్యలోకమునకుఁ బోయెననుచు
నుండ నోపెనేని నుల్లంబు ధృతరాష్ట్రు
దిక్కులేమిఁ ²దలఁచి పొక్కుకున్నె.
- 36 వ. అని వెండియు.

-
- 31 1. చందము - పెక్కు ప్రతులు.
- 33 1. ఆహవాభ్యంతరముననీ - గ.వ ; ఆహవాగ్రంబునందునీ - బ.జ.శ ; ఆహవంబున
నీవటులోహటింప - ఈ.ఐ. 2. క - వీ.శ.ష.
- 34 1. యుండ - కొన్ని ప్రతులు. 2. ల - కొన్ని ప్రతులు.
- 35 1. 'ఊ' ప్రతిలో ఈ పద్యము ఈ క్రిందివిధముగా నున్నది.
"అరివిమర్దన యీతండు నరుగు పుణ్య
లోకమునకును ననుచుండు రూఢిమీర
రమణ నుల్లంబునను ధృతరాష్ట్రునకును
దిక్కు లేమియు దలపోసి పొక్కుచుండు.
2. జ - చి - బ.వ ; జేసి - జ.

37 సరసిజవృత్తము:

శ్రీరమ్యత్వంబారఁగఁ బెంపూర్జితముగ మణివిరచితమకుటములుం
దారుం జూడఁ సారవిభూతిఁ ధరణిపు లనిమిషధవనిభు లగుచుఁ
భూరిప్రీతిన్ ¹సూరెలఁగొల్పఁ భువనవినుత మగు పొలుపువెలయ ము
న్నీ రా జుండున్ దారుణదై వం బిటువఱచునె తుది నితనిఁ గటకటా.

38 తే. కనక¹బహురత్నమయపీఠమున మృగాతు

లాలవట్టంబు లిడఁజెలువమరునట్టి
కౌరవేంద్రుండు ²పెనునేలఁ గంక³పక్ష
పవనహతుఁడయ్యెఁ జూచితె పద్మనాభ.

39 క. ఈరాజు భీమసేనును

దారోగ్రపరాక్రమమున ధరణి నొఱగి దు
ర్వారమదవారణము కం
తీరవము విహారమునఁ బడినగతిఁ బొలిచెన్.

40 క. విదురుఁడుఁ దండ్రుఁడుఁ దనకుం

బదివేలవిధములఁ జెప్పఁజాతీంపఁడు దు
ర్మదమునఁ దగియెడు బుద్ధులు
విధిమూఁడిన ¹మర్త్యుఁ డేల విను నుచితోక్తుల్.

41 క. పదునొకఁ డతౌహిణు ¹లే

పొదవఁగ నలిఁగొలువ నొప్పు నుర్విశ్వరుఁడే
తుది నిష్పరివారుం డై
గదఁజేకొని యొంటి పోరి కలనిం బడియెన్.

37 1. సూరుల — వా ; సూరెల — పెక్కు ప్రతులు.

38 1. నవరత్న — ఊ. 2. చెడు — వ.శ. 3. గృధ్ర — ఈ.

40 1. మనుజుఁడేల — కొన్ని ప్రతులు.

41 1. లింపొదవగ బొదువంగనొప్పు — కొన్ని ప్రతులు ; లింపొదవఁ బొదువనొప్పు
నట్టియుర్వి — స.

- 42 తే. ధరణి గజఘోటకము లొప్ప భార్తరాష్ట్రు
¹తెల్లఁబొలుపారఁగాఁగంటినివ్వు²డవి వి
 నాశ మొందినఁ జాడఱి నలిననాభ
³యది పరాధీనముగఁ జూచుఁటటిదయ్యె.
- 43 వ. అని దుర్యోధన¹వల్లభ ²నిరీక్షించి ³మాధవు నుద్దేశించి ⁴యిట్లనియె.
- 44 ఆ. కొడుకుచావుకంటెఁ గోడలి¹యడలునఁ
 జెరిగి శోకవహ్ని దరికొనంగ
 నంతరంగ మిప్పు డగ్గల మెరియంగఁ
 దొడఁగె దీని కేదితుది యుపేంద్ర.
- 45 సీ. చూడు మిమ్ముద్దయ సుతుఁ జూచి వదన మ
 ల్లార్చుచుఁ బ్రాణేశునాననంబు
 వైఁ జూడ్కి ¹యడరించి పాణితలంబున
 నందంద ²నెమ్మొగ మడిచికొనుచు
 మరలఁ బుత్రునిదెస కరిగిన మనసు పే
 రడలున మునుఁగంగ నతనిచెన్ను
 మోమునఁ దనమోము మోపి మూర్ఛిల్లుచుఁ
 దెలిసి వల్లభునురఃస్థలము ³గ్రుమ్ము
 తే. నుడుకుఁ⁴గన్నీరఁ దడియంగ ⁵నొరలుచును వి
 చేష్టయై యూరకుండుచుఁ జెలులతోడఁ
 దిరిగి పొగులంగ వేనలి ⁶విరియ మేన
⁷నవులఁ దిరుగుచునున్నది యక్కటకట.

- 42 1. తెలమి - కొన్ని ప్రతులు. 2. డడరి - కొన్ని ప్రతులు ; దెదుర - ల ; విడిచి - వా. 3. యన్నవారల జూచితియుక్తుడక్క - ఈ.
- 43 1. వల్లభి - చ.జ.ల. 2. నువీక్షించి - కొన్ని ప్రతులు ; నుపలక్షించి - ఈ.ఐ. యగు భానుమతి నిరీక్షించి - న. 3. మజీయు మాధవు నుద్దేశించి - కొన్ని ప్రతులు. 4. యద్దేవి ఇట్లనియె - కొన్ని ప్రతులు.
- 44 1. యలమట - ఇ.బౌ.వ.
- 45 1. వెట్టితాపాణి-ఇ.ఉ.గ.వ ; పచరించి-జ.శ. 2. నెమ్మోమునడచి-కొన్ని ప్రతులు. 3. గ్రమ్ము-కొన్ని ప్రతులు. 4. గన్నీరువడియంగ-ల.వీ.శ.ష. 5. నొరలుచును-ఈ.ఉ. 6. నెరయ - కొన్ని ప్రతులు. 7. పెదవులెండంగఁ దిరుగుచున్నది కట కట - గ.

46 వ. అని వెండియు

47 సీ. ఈసుమధ్యమ యిమ్మహీశ్వరు బాహు ¹త
 లంబున ²లలితోప లాలనంబు
 నొంది రాగిల్లెడునుల్లంబుతో మండు
 నింకిట నిమ్మగ్ధ నెట్లు సూడ
 వచ్చుఁ గనుంగొన వశము ³గాదిది యిట్టి
 కొడుకును ⁴మనుమండుఁ బుడమి నిట్లు
 పడియుండఁ జూచెడు పాపజాతికి నిప్పు
 డవియక ⁵నిగ్గడియైనయినుప

తే. గుండియకుఁ జేటు పాటింకఁ బుండరీక
 నయన యెన్నఁడు లేమి ⁶నిర్ణయముగాదె
 యింత కోర్చెడు ⁷నట్టివారెన్నఁడేని
 నుర్విసెందేని గలుగుదురొక్కొ ⁸యొరులు.

48 క. జననియు భార్యయు నేమై
 న నేమి వేదములు బొంకునకుఁ జొరమి నిజం
 బని పుణ్యలోక మగు నని
 తనకార్యము సూచె నిట్లు తగునె యితనికిన్.

49 వ. అని యనేక ¹భంగుల విలాపంబుసేసి తక్కటితనయులదెస నాలోకించి
 విష్ణుదేవునితో ²నిట్లనియె.

47 1. బలంబున - ల. 2. లీలతోలాలనంబు - వ. 3. గానిదియట్టి - కొన్ని ప్రతులు.
 4. మనుమండు - చ 5. నిర్గతియైన - ఇ.చ.వ ; కఠినంబునైన - ఊ ; నీగట్టి
 యైన - వ.శ. 6. నిశ్చయము - కొన్ని ప్రతులు. 7. వారు మున్నెవ్వరేని - వ.
 8. జనులు - కొన్ని ప్రతులు ; నరులు - ఔ.ట.వ.

49 1. విధంబుల - కొన్ని ప్రతులు. 2. వెండియునిట్లనియె - కొన్ని ప్రతులు.

- 50 భాస్కరవిలసిత వృత్తము.
కౌరవన్మపతి తనూజశతంబుం గంతు ¹పవనసుతుపటుభుజబీలా
ఘోరతఁ దడఁ ²బడ మేదినిపీఁదం ³గూఁతె వికటముఖకరచరణత్వం
⁴జేరి కయినఁ గనుఁగొన్న విషాదం బెంతయు మది నొలయఁగఁ
బ్రియకాంతల్
చేరి విలపనము దద్దయు నార్తిం జేయఁగ నునికి వనట ⁵తిరిఁ బెట్టన్.
- 51 తే. చందనార్చకుట్టిమములఁ జరణతలము
¹లొందుటకు నేవగించు నయ్యుచిదలెపుడు
నెత్తురుల ²దేవ మెక్కిన నేలఁబొరలు
చున్నవా రేమి నెప్పుడు నుడుకుపెర్చి.
- 52 క. బాలలుఁ దరుణులు ప్రౌఢలుఁ
దూఁతెడు వికలాంగకములతో డెందములన్
వాలిన విరహానలముల
పాలై వందురెద ¹రొక్కభంగిన యకటా.
- 53 క. బలదర్ప దైర్యశార్యో
జ్వలు లగుధృతరాష్ట్రసుతుల సతులకు నిట్లా
కులత ¹మెయి వనటపెల్లునఁ
దలరవలసె దిక్కుమాలి దై వము ²చెయిదిన్.
- 54 క. నిజభూషణాతపత్ర
ధ్వజకంకట ¹ఖండవేష్టితము లై నకురు
ప్రజగాత్రశకలములు వా
రిజనాభ కనుంగొనంగ రెట్టించె వగల్

50 1. యరినిల - కొన్ని ప్రతులు. 2. ఒడి - కొన్ని ప్రతులు. 3. గూఁతె - కొన్ని ప్రతులు
4. జే కినిఁ గనుఁ గొనంగ - వ. 5. యిగిరించెన్ - స; తిరిఁబెట్టన్ - కొన్ని ప్రతులు.

51 1. నోవుటకు - స. 2. దే(వ)మయెక్కిని - కొన్ని ప్రతులు.

52 1. రనేకభంగుల - ఈ.

53 1. మయి - వా; మెయి - కొన్ని ప్రతులు. 2. కతనన్ - గ.వ.

54 1. శస్త్ర - జ.

55 క. జననియుఁ దండ్రుయుఁ దొలుతా
మునఁజేసిన పాపకర్మమునఁగాక సుయో
ధనుఁడు మొదలయిన నూర్వుర
ననఘుఁడు ధర్మజుఁడు నామమడఁపఁగ దగునే.

—: గాంధారి దుశ్శాసనుని కళేబరంబు చూచి విలపించుట :—

సం. 11—18—19

56 సీ. అచ్యుత ¹వీఁడెమహా²భీలభుజుఁ డగు
భీముగదాహతి భూమిఁ గూలి
యాతని చేత సర్వాంగంబులందును
గలుగు క్రొన్నెత్తురు కాంక్షఁ ద్రావఁ
బడి మఱి తెగ³టారి పడియున్నవాఁడు దు
శ్శాసనుఁడీతండు సభకు ద్రుపద
పుత్రి నీడిచి తెచ్చి పొలువతనమ్మునఁ
బతులసన్నిధిఁ గురుక్షితివిభునకుఁ

తే. గర్జనకుఁ జిత్తసంప్రీతి గాఁగ దూల
పుచ్చెఁ బెక్కువిధంబుల నొచ్చి యామృ
గాక్షి యప్పుడు మారుతి యంతరంగ
⁴మేర్పఁ దలపించుదానన యింతపుట్టె.

57 క. ఆసభనమ్మెయి నీదు
శ్శాసనుఁ డప్పాండుపుత్రసతిఁ గ్రూరాత్ముం
¹డై సంక లేక పెద్దయుఁ
గాసింబెట్టంగ నెఱిఁగి ²కలఁగినమదితోన్.

55 1. బ్రయులును — పెక్కు ప్రతులు.

56 1. కంటె — చ. 2. భుజబలుఁ డగు — ఈ.బ.వ. 3. టార్పఁ బడియున్న — జ.శ.ష.
4. మెరియ — వీ.ష.

57 1. డై సంకట పడఁ బెద్దయు — స ; డై సీర లొలువఁ బెద్దయు — డ.వ. 2. కనలిన — డ.

- 58 వ. ఏను ¹దుర్యోధనునితో నిట్లంటి.
- 59 తరువోజ. ¹హరిచేత రక్షితయైన పాంచాలి కగునయ్య యిమ్మెయి నత్యంతసేచ
పరిభవదుఃఖంబు²పాల్ సేత మీదు పరికింప కున్నగీ డ్వాట్లకున్నె
యరి³కంజ కుంజరు⁴ డగు⁵భీముఁ బల్కు లనుబరిగోలల నలఁచుటమేలె
వెరవిడి వేవేగ విడువుము గారనింపు మీవంశపవిత్ర నోపుత్ర.
- 60 క. క్రూరాత్ముఁడు నీచుఁడు గాం
ధారవిభునిదొఱఁగు పాండుతనయులఁ బణ్య
ప్రారంభులఁ గూడి మనుము
కౌరవకుల మెల్ల బ్రదుకఁగా బొగ ¹డొందన్.
- 61 క. అని యెన్ని భంగులను జె
ప్పినఁ దా నప్పలుకు లెల్ల జెడచెవులం బె
ట్టె నుదగ్రుఁడు దగుకార్యము
¹గనునె వశంబగునె దైవ²గతిఁ దప్పింపన్.
- 62 తే. నాటి మాట లుల్లంబున నాటియుండ
¹నొవ్వుతోఁ దఱి వేచినేఁ డివ్విధమునఁ
బఱిచె భీముండు నొప్పింపఁబడినత్రాఁచు
పాము పగసాటి తెగటార్చుభంగిఁ గృష్ణ.

- 58 1. దుశ్శాసను - ఎ ఐ.చ.
- 59 1. అరయక పభవోన నత్తొయ జాక్షి నమ్మెయి దయమాలి యత్యంత సేచ - స.
2. పాల్సేయ-కొన్ని ప్రతులు. 3. కుంజ-ట. 4. రంబగు, రమగు - అనిపాఠములు.
5. భీమసేను ననయంబు పలుకుల నలఁచుటమేలె - ఓ.
- 60 1. డంగన్ - కొన్ని ప్రతులు.
- 61 1. గనుగొననే రండు - కొన్ని ప్రతులు. 2. గతియట్లుండెన్ - ఊ.
- 62 1. నేపుతో - కొన్ని ప్రతులు.

- 63 క. తగుఁ బగ దీర్చుట యిమ్మొఁ
దగ వగునే నెత్తురెత్తి త్రావుట భీముం
డు గడుఁ ఘోరము సేసెను
మగల కతికుద్ర¹వృత్తమా పొగ దొసఁగుఁ.
- 64 శరల. కరములుం జరణంబు¹లున్ విరి గల్గి సాఁగి ²వికీర్ణమై
యురము నిర్భరవై కృతంబుగ మర్విఁద్రెల్లి సుతుండు గే
సరినఖంబుల ³వ్రవ్వఁబడ్డగజంబుచాడ్చున నుండఁగాఁ
గరుణ మాతృకు ⁴నింత మిక్కిలి గాక యున్నె జనార్దనా.
- 65 సీ. వీఁడె వికర్ణుడు వాఁడిమెలుంగు మే
ఘంబులగములమధ్యంబునందుఁ
దేజరిల్లెడు ¹చూడ్కి రాజిలుచున్నవాఁ
డతిసాంద్రహస్తి²కాయములలోనఁ
గార్ముకజ్యాకి³ణకరిన మై యున్న యి
బ్బాలుని ముంజేయి బాలగృధ్ర
⁴మోపదు కబళించియును జంచుపుటమునఁ
జీరంగఁ జూచితే శౌరి యితని
- శే. రమణి పొరిఁబొరి గన్నీరుగ్రమ్మఁ జుట్టు
మెలఁగి కాకులగ్రద్దలఁ దొలఁగనడుచు
చున్నయది ⁵పాసి యవివోవకున్న నిట్లు
సూతురే తల్లు లెందును సుతుల నకట.

63 1. వృత్తిమణియేమిటికిన్ - ఈ.

64 1. లున్నవి సాగిసాగి - కొన్ని ప్రతులు ; లున్ బరిగల్గి - స. 2. వివర్ణమై - ఎ.వ ; విశీర్ణమై - వ ; ముదీర్ణమై - ప ; విదీర్ణమై - ఊ. 3. ద్రెవ్వ - కొన్ని ప్రతులు. 4. మీద మిక్కిలి - ఊ.జ.వ.

65 1. చూడ్కి - ల. 2. చయంబు - ఓ.చ.వ ; కాయములనడుమ - గ.వ. 3. కీర్ణ - పెక్కు ప్రతులు ; కీర్ణకలితమై - వీ.శ.ప. కొన్ని ప్రతులు. 4. యొక్కటి - కొన్ని ప్రతులు. 5. దలఁగ - కొన్ని ప్రతులు. 6. గాని యవి వాయవన్న - కొన్ని ప్రతులు.

- 66 క. మారుతనందనునుగ్రపు
నారాచము తొడల నాటినం జచ్చియు న
వీరకుమారుం డుజ్జ్వల
చారుత్వముఁ జాయ కున్న చందముఁ గంటే.
- 67 క. అని¹మొన నెవ్వరికిని మా
కొన రానిఘనుండు దుర్ముఖుఁడు భీమునిచే
²వినిపాతితుఁడై భూరజ
మున ³బ్రుంగుడు వడ్డవాఁడు మురహర కంటే.
- 68 తే. నక్కతోడెలు వీనియాననమునగము
దిన్నయవి యట్టులయ్యును నున్నయొప్పు
¹దొరసి సప్తమినాఁటిచందురు²నిబోలె
చూడు భావించి దీపితశూరవంశ³.
- 69 మత్తకోకిల. శూరసేనుఁడు భీమసేననిషూదితుండయి చుట్టు నం
భోరుహానన లార్తి మూర్తతఁ బొందిన ట్లతిరూక్షహా
హారవంబులతోడఁ గ్రుమ్మర నల్లవాఁడె ¹వికారితా
కారుడై పడియున్న వాఁడు ²వృకంబుఁ ³బతులు జించినన్.
- 70 సీ. అంగంబు కోమలి మంతరంగంబు చా
తుర్యనిరూఢంబు శౌర్యఘనుఁడు
వీఁడె గొవింద వివింశతి యీతండు
¹సౌబగుండు మెలఁతలు సుట్టు నెపుడు

- 67 1. నొరులెవ్వరి - కొన్ని ప్రతులు. 2. ననిపీడితుఁడై - కొన్ని ప్రతులు. 3. బ్రుంగిన
వాఁడువాఁడె - కొన్ని ప్రతులు.
- 68 1. దొరసె - కొన్ని ప్రతులు; మెరసె - ఊ.ఓ. 2. నిబోలి - స; నిచెలువు -
కొన్ని ప్రతులు. 3. వర్య - ఊ.వ.
- 69 1. విదారితా - కొన్ని ప్రతులు. 2. వృకంబు - కొన్ని ప్రతులు; వృకంబువక్ష
ము - ఐ. 3. బడియు - కొన్ని ప్రతులు.
- 70 1. సౌబగొండు - వ.

నప్పరోగణ మమరాధిపుఁ గొలిచెడు
 చాడ్చునఁ జాయక సమ్మదంబు
 చిగురొత్త నుండుదు రగరుకస్తూరికా
 చందనాద్యనులేపశాలి యిపుడు

తే. గ్రద్దలును గాకులును జుట్టుఁ గదిసియుండఁ
 దఱచునెత్తుటఁ దోఁగిన తనువుఁ దాను
 నున్న వాఁడు గానాకర్ణ నోత్సుకుండు
 నక్క లఱచెడుచేరువ నక్కటకట.

71 తే. కనకపుంఖశరావృతగాత్రుఁ డైన
 దుష్ప్రహుఁడు చచ్చియుండియుఁ దోయజాత
 వికచనవకర్ణికారసంవేష్టనంబు
 గలుగు శైలంబు తెఱఁగునఁ బొలిచెఁ జూడు.

—: గాంధారి యభిమన్యుకళేబరంబు గనుంగొని ప్రలాపించుట :—

సం. 11-20-1

72 వ. ¹అని మఱియు నిట్లనియె.

73 లయవిభాతి. అరయ నిది పెద్దయని ¹యరుల మొనఁ జిత్తమున
 సరకుగొన కుగ్రమగుబరవస మెలర్పం
 ద్వరితగతిఁ జొచ్చి కురువరుఁడు దలరం గవిసి
 కరితతులుఁ దేరులనికరములుఁ దురంగో
 త్కరములును గాల్బలము ²నెరవులునుఁ గీటడఁగ
 శరగురుఁడు గర్జుఁడును గురుసుతుఁడు మద్రదే
 శ్వరుఁడుఁ గృపుఁడుం ³బరవ బరగి దివిజుల్ వొగడ
 ధరఁ బడి ముకుంద మన నరతనయుఁడొప్పెన్.

72 1. అని మఱియు - వా ; అని మఱియు నిట్లనియె - పెక్కు ప్రతులు.

73 1. పరుల - కొన్ని ప్రతులు. 2. నరవరులు - వీ.శ.ష.స. 3. బలువ - వీ.శ.స.

74 అ. ¹పాడిమాలి తన్నుఁ ²బలువురు పొదివినఁ
బోరి తద్ద డప్పిఁగూరి నిదుర
పోయెనొకొ సుఖద్రఘత్రుండు మృతుఁడైనఁ
జెలువ మింతయేల కలుగ నేర్పు.

75 సీ. ఉత్తర యిక్కుమారోత్తము నురమున
వ్రాలిమోమునఁ దనవదనకమల
మందంద ¹చేర్చుచున్నది మున్ను గన్నంత
మెలఁగంగ నేరక చెలులమాటు
గొను సిగ్గుపెంపున వనట నిట్లయ్యె ని
ప్పుడు మాటిమాటికిఁ బొలఁతిప్రియుని
గనుఁగొని ²బిగియారఁ గౌఁగిలించుచు శిర
మూరు³తలంబున నునిచి పాణి

తే. పల్లవంబున నానన మల్లనల్ల
దొడయుచును నిన్నుఁజూచుచుఁ దోడుతోడఁ
⁴బొడముపెల్లనఁ గన్నీరు దుడిచికొనుచు
నలఁత పెనువెల్లిఁ ⁵దేరెడు నంబు⁶జాక్ష.

76 వ. వింటె యవ్వనితవిలాపంబు.

77 సీ. భద్రచారిత్ర ¹సుభద్రను నిర్జర
ప్రతిమానులగు పాండురాజసుతులఁ
బాసి యెం దరిగితి పార్థునిపట్టి న
చ్యుతుని యల్లుని సమరోర్విఁ జెనసి
పరిమార్పఁ ²జాలిరెవ్వరు పెక్కుభంగుల
మాటలాడఁగ మఱుమాట లేల

74 1. పాడి దప్పి - బౌ.గ.చ.వ. 2. బదువురు - చ.

75 1. నేర్పు-వా ; చేర్చు-పెక్కు ప్రతులు. 2. బిగియమార-ఊ. 3. తల్పంబున-ల.
4. బొడమపెల్లి గ - ఊ ; బొడముపెల్లిగు కన్నీరు - స. 5. దెరలెడు - చ.
6. జాక్షి - వ.

77 1. సౌభద్ర నిర్జరపతి ప్రతిమాను - కొన్ని ప్రతులు. 2. జాలరెవ్వరుఁ బెక్కు - స.

యాడవు నాతోడ నస్త్రగురుండుఁ ద

త్తనయుండుఁ గృపుఁడు రాధాసుతుండుఁ

తే. ³బాడిమానసు⁴లఁద్రు నిన్నాలు నొకనిఁ
బొదిని రిస్సిరా ⁵పెక్కండుప్రోడలిదియు
మగఁటిమియె క్రించుపనికిట్లు దెగినయప్పు
దుల్లములు వారలకు నెట్టులుండె నొక్కొ.

78 క. పాండవులును బాంశాలురు

దండిమగలు వారుసూడఁ దలఁకక నిన్నున్

భండనమునఁ బడవై వఁ¹గ

గండు గలుగు టద్భుతఁబు గాదె తలంపన్.

79 క. తనలేనిచోటఁ బలువురు

నినుఁ జుట్టును ముట్టి యొక్కనిం ¹జేరి వధిం

చిన వంచనకు ధనంజయు

²మన మెమ్మెయి మురియునొక్కొ మన్మథమూర్తి.

80 తరల. అరుల నెల్లను ¹గొల్చి మేదిని యంతయుఁగొని తేజమున్

సిరియుఁ బెంపును గీర్తియున్ విలసిల్లఁగా మనుచుండియుం

బురుషసింహులు పాంశభూవరపుత్రు లక్కట మోదముం

బొరయ నేర్తురె నిన్నుఁ గోల్పడిపోయి పుష్కరలోచనా.

81 క. నీమూర్తియందుఁ బాణము

లేమిఁ దెలిసి యుండఁ జంచలింపక జీవ

బేమికతంబునఁ గలిగియొ

నామేను దొఱంగి పోదు నాథ యెఱుంగన్.

కొన్ని ప్రతులు. 3. బాటి - కొన్ని ప్రతులు. 4. లందరుబాలు - కొన్ని ప్రతులు.

5. పెక్కండు యోధులు గదియనదియు - ఓ.చ.

78 1. మగండు - కొన్ని ప్రతులు ; నొకండు - కొన్ని ప్రతులు.

79 1. జెనసి - కొన్ని ప్రతులు ; జేసి - ఇ.జ.వ. 2. మనసెమ్మెయి మురియు - స.

80 1. గూల్చి - కొన్ని ప్రతులు.

82 సీ. చేవలోకంబున ¹నీవిప్పు డెవ్వతఁ

దీపారుపలుకులఁ ²దేర్చి కురులు

వుడుకుచుఁ దగ నన్నపోలై³లోలాత్మఁగాఁ

జేయుచున్నాఁడవు చెలువు నేర్పు

మెఱయంగ నచ్చర తెఱవలమనములు

గలఁచి యాడుదు గాక యలఁతిఁ బోదెఁ

యంగనాగోష్ఠి నున్నపుడు నానడవడి

బుద్ధిఁ దలంతె ⁴నిన్బొందఁ గాంచి

ఆ. యాటునెలలు వోయె నంతియ యింతియై

కాని లేదె తొంటిమేనఁ జేసి

నట్టి మేలు మోహనాకార యభిమన్యు

వీర నిర్వికార ⁵విమతసార.

83 వ. అను చున్నది యిట్లు పలవింప విరాటనందనం దదీయ జననీప్రముఖ
శాంధవస్త్రీజనంబు లచ్చటువాయం దిగిచి పొగులుచుం గొనిపోయిరి
వారలం గనుంగొనుము.

84 కవిరాజవిరాజితము. గురునిశరంబులు దాఁకిన మేదినిఁ గూలి విరాటుఁడు పేరిననె
త్తురుల మునింగిన మేనును దానును ధూళి సమీరుఁడు మోముపయిం
బొరిఁబొరిఁ జల్లగ నున్ని గనుంగొని పొడ్మఁగ నశ్రులు హో యనుచుం
బురపురఁ బొక్కెద రెమ్మెయిఁ జోపినఁ బోవక మూఁగెడుఁ బక్షితతుల్.

85 క. అకటకట యుత్తరుఁడు గొం

డొక కాంభోజుండునుం గడున్ బాలుఁడు వా

లిక కై దువు లాడిన నే

ల కొఱిగియొప్పి రభిమన్యు లత్మణుల క్రియన్.

82 1. దీపించునెవ్వతె — ఈ. 2. దేర్చి — కొన్ని ప్రతులు. 3. లోభాత్మ — వ
4. నీపొందుగాంచి — ఈ. 5. విమతహార — జ ; విమతశూర — క.డ.వ.

86 సీ. పాండుపుత్రుల భుజాబలమున ¹కులుకక
 యెవ్వీరు పొప్పున నెదురు నడచె
 దుర్యోధనుడు గొంతి తొలుచూలి కెవ్వడు
 హృదయశల్యంబయి నిదుర నెఱుచు
 నట్టికర్ణుండు మదాంధసింధురము బ
 లో ధృత ద్విరద మహోగ్రవిక్ర
 మమునఁ గీటడఁగినమాడ్కి నర్జును బలు
 గడిమిచేఁ దెగటార్పఁ బడియె వీని

ఆ. బాహువిలసనమునఁ బడిన మహాయోధ
 వరు లనేకు లితఁ డవార్యరోష
 ధూషితుండు పరుషభాషణశీలుండు
²దైర్యధనుడు దానశౌర్యశాలి.

87 వ. విను మవ్వీరోత్తముండు.

88 క పిఱుదం గురుధరణీపతి
 నఱచేతం బ్రాణములు ¹ఘనారాతిబలం
 బుఱని తెగువ ముందటఁ బె
 న్గొఱలుట చిత్తమునఁ బెట్టికొని విహరించెన్.

89 తే. ఇతనిచుట్టును గలకలమెసఁగరోద
 నంబుసేయు పత్నినివహంబులోనఁ
 గంటె వృషసేనుతల్లి యగ్గలపుటడలు
¹మూర్తియైన తెఱంగున నార్తి ²దూలె.

90 వ. ఈ రమణీరత్నంబు ధరణీతలంబునం బొరలుచు.

86 1. కలుకక — కొన్ని ప్రతులు ; కలుగక — కొన్ని ప్రతులు. 2. శౌర్యధనుడుగాఢ
 వీర్యశాలి — జ.వీ.శ.ప.

88 1. గ నభియాతిబలం — కొన్ని ప్రతులు.

89 1. మూర్తియైన — ప.ఐ.ఓ.చ. 2. గూరె — కొన్ని ప్రతులు.

- 91 తే. పరశురాముని ¹కొపంబు బాణశక్తి
²గ్రాహ త్రాహ్మణ ³కొపంబు రథము సిక్కు
 వలుప గాండీవధరు చేతిమెఱుగుటమ్ము
 మన్నిగొనియెనె యొకర్ణ మగలరాజ.
- 92 వ. అని మరియుంబలు దెఱంగులం బలవిలచి యుత్థితయై యాలోకించి.
- 93 తే. కాకులును గ్రద్దలును దిన్న ¹గడును ద్రెస్సి
 యపరపక్షచతుర్దశి యమృతకరుని
 కరణి నొప్పెడు కర్ణమొగంబుమీద
 వనిత యందంద మోపెడుఁ దనమొగంబు.
- 94 ఉత్సాహవృత్తము. వాడిమగఁడు నిద్రపోవు వాలు ¹మృగముఁ బోతెనై
 వీఁడె బాహ్లికుండు వృష్టి వీరచూడు చచ్చియుం
²బోడి దొఱఁగ కున్నయట్టిపొల్పుకన్ వెలింగె వె
 న్నిఁ డితండు ³బలము తెన్నియేనిఁ బెల్లు ద్రోచినన్.
- 95 తే. మేనఁ బాణము వాసినమీద మొగము
¹బొఱసి యుండునె యెందు నితైఱఁగుకాంతి
 తోడఁ బున్నమనాటి చందురుని చంద
²మమరెఁ జూడు మిక్కురు వృద్ధునాననంబు.

-
- 91 1. కొపంబు - కొన్ని ప్రతులు. 2. గ్రాహ - కొన్ని ప్రతులు. 3. కొపంబు - కొన్ని ప్రతులు.
- 93 1. గడమద్రెస్సి - పీ.ష.స.
- 94 1. మెకము - కొన్ని ప్రతులు. 2. పోడిమిం దొరంగకుండ - కొన్ని ప్రతులు ; బోడిమెట్లు దొరంగకున్న - కొన్ని ప్రతులు. 3. రిపుబలంబుతెన్నియేని ద్రోచినన్ - పీ.శ.ష.స.
- 95 1. మెఱసి - పెక్కు ప్రతులు. 2. మమరెనిక్కురువృద్ధుని యాననంబు - కొన్ని ప్రతులు.

— : గాంధారి సైంధవుని కళేబరము చూచి వాపోవుట :—

సం. 11-22-7

96 సీ. ¹పల్కుతప్పమి నెఱపంగఁ దలంచి యు
 త్సాహంబు వాటించి సవ్యసాచి
 దుర్యోధ²నుండును దొరలు ననేక సై
 న్యంబులు ³నంతంత నడ్డపడఁగ
 దెరలిచి ⁴వడి మెడద్రెవ్వ నేసినఁ బడి
 యున్నాఁడు సైంధవుఁ డుఱకద్రుపద
 తనయఁ గాననమునఁ గొనిచన్న నాడతాఁ
 దెగినాఁడు గాఁడె కౌంతేయు లపుడు

తే. దయదర్శిర్పంగ దుస్సలఁ దలంచి యలుక
 గ్రాంచి మందల విడిచిరిగాక దైవ
 కృతము తప్పింపరాకున్కి కతన నిపుడు
 వారు విడిచి రిమ్ముద్దియవలని కరుణ.

97 తే. హృదయము¹న వగలేని యట్టిట్టునట్టుఁ
 దిరుగు చున్నది దుస్సల వరుని శిరముఁ
 గాన ²కీకూతు నిమ్మెయిఁ గనుటకంటెఁ
 దలఁప నెక్కుడు దుఃఖంబు గలదె కృష్ణ.

98 వ. ¹నాటిరాత్రి యరులు చేసికొనినప్రతిజ్ఞ వేగులవారిచేత దుస్సలవిని సైంధ
 వునికి బుద్ధిచెప్పిన తెఱంగు లవి వినుము.

96 1. పలికితప్పమి — కొన్ని ప్రతులు. 2. నుడునొద్దిదొరలు — కొన్ని ప్రతులు.
 3. నమ్మెయి — కొన్ని ప్రతులు; ననిమొన — చ; బలిమిని — ఈ.ఎ.ఐ.వ.
 4. మెడద్రొంచి పొరిగొన్న వసమరిధరనున్నవాడు సైంధవుడు ద్రుపద — ఎ.ఓ.

97 1. గలంగఁ గలనను నిట్టునట్టు — వ. 2. దిక్కుతు — కొన్ని ప్రతులు.

98 1. ఈ వచనము పెక్కు ప్రతులలో లేదు.

99 సీ. ¹విజయు ప్రితిజ్ఞకుఁ ద్రిజగంబులోడల
నడ్డంబు లేదు సుమ్మధికుఁ డంటఁ
గురురాజునై న్యంబు బిరుదు నమ్మకుమంటి
గురుఁడు పార్థునకు మార్కొనఁడ యంటి
నను డాయ నొకనికై నను బుద్ధి గొన డంట
సమరంబు నీకు నసాధ్యమంటి
ధర్మపుత్రుఁడు నిన్ను దయఁగాచుఁ బొమ్మంటి
నామాట వినఁగదె నాథయంటి

ఆ. రాజశిలక రాజరాజకంఠిరవ
రాజరత్న దివసరాజతేజ
రాజరాజ యనుచు రాజన్య సైంధవ
రాజుఁ బనుపుచుండె నాజిహ్విం.

100 తే. తోడఁ బుట్టువు విధవ యై తొలఁగి యునికి
కోర్చి చలమునఁ బతిఁ దెగటార్చి సంత
సించితిరె తండ్రులార మీరంచుఁ జాండు
పుత్రకుల దూటుచున్నది పొలఁతి వింటె.

101 ఉత్సాహవృత్తము. తనయుఁగాచు పనికిఁబూని ధర్మపుత్రవాయునం
దకులుఁ గవలుఁ జేయఁగలుగు దండిమగలు సేనలం
గొని వడిం గడంగ సరకుగొనక నిల్చియొక్కఁడుం
¹బెరఁగియాఁగె సైంధవుండు బిరుదు దతుఁడుం గదే.

102 తే. తప్పు సైంధవుపైఁ బెట్ట దగునొ తగదొ
పార్థప్రతినకు నొక్కండ ¹పాత్రమయ్యెఁ
దాన యందఱ నాఁగుట తప్పుగాదె
యదియ సౌభద్రమృతిహేతు పగుటలేదె.

99 1. ఈ సీసము పెక్కు ప్రతులలో లేదు.

101 1. బెనఁగనోపె — బ.ఓ.

102 1. పాత్రమయ్యె — వ.

- 103 తే. బోరగిలఁ బడవఁడు గపోలమొకటి
పుడమిమోచినయది మోము పొలుపు సెడదు
వీడె చూచితె శల్యుండు వెడలియున్న
జిహ్వా దినియెడు వాయసశ్రేణి కృష్ణ.
- 104 క. ఇట్టవునె మాద్రితోడం
1బుట్టెననక యితని ధర్మపుత్రునకుఁ గడుం
బెట్టిదుండై చంపవలసెఁ
జుట్టపుఁ దనమేల రాజసుతులకుఁ గలుగున్.
- 105 క. 1సెల్లుఁడు యమతనయునితో
నెల్లగుణంబులను జాల నెనయును నని తా
నుల్లమున నిశ్చయించుం
జెల్లం బోపోరఁ బగఱచే ని ట్లయ్యెన్.
- 106 వ. అమ్మ¹హీవిభుండు.
- 107 భుజంగప్రయాతము. కురుక్షోణినాథుండు గోరంగ మైత్రి
ధురం దాల్చి తా¹నేర్పుతో సారథిత్వం
బరిశ్రేణి సంతాసి యైపూని కర్ణుం
బరిక్షోభితుం జేసె భాషాస్త్రపంక్తిన్.
- 108 ఆ. అధిక పంక ¹పతితమై యున్నయాబోతుఁ
బొదివియున్న మొదవు ²కదుపువోలె
నున్నవారు సూడు మువిదలు దైన్య మా
స్యముల నెలవుకొనఁగ శల్యు బలసి.
-
- 104 1. బుట్టువనక — స. కొన్ని ప్రతులు.
- 105 1. సెల్లుండు సువ్వెనీతోనెల్ల — ల.వ.శ.
- 106 1. హాభుజుండు కొన్ని ప్రతులు.
- 107 1. నేర్పుతో — చ.
- 108 1. మగ్నమై — కొన్ని ప్రతులు. 2. పదువు — కొన్ని ప్రతులు.

109 మత్తకోకిల. చూచితే భగదత్తు నీతఁడు శూరతామహిమన్ నరున్
వీచినన్నిభజాణ సంక్తుల ²వెట్టిఁజేసె మహేంద్రుతో
నేచి పోరుబలాండు వోతె సహింప కీతని నిట్లు గాఁ
జూచి తాతనిమీఁది నెయ్యము సొంపునన్ మురమర్దనా.

110 క. పులుగులును ¹మెకంబులును
దొలిచి తినిన ²నెలవుదప్పి తొలఁగి³యుఁ గంచే
తల నున్న కనకదామము
పొలుపు దెగంబాయ దీన్యపుం గమలాక్షా.

—: గాంధారి శరతల్పగతుండగు భీష్మునుద్దేశించి శోకించుట :—

సం. 11—23—14

111 సీ. బలశౌర్యముఁ దనపాటిగా నెందును
మానవు నొరుఁ జూప లేనియట్టి
శంతనుపుత్రుఁడే శత్రులబాహు ద
ర్పంబున రణభూమిఁ బడియెఁ దన్ను
వాలాయమును గెల్వ వచ్చునె ¹చంపి కొం
డని పాండుసుతులవై నగ్గలంపుఁ
గరుణ మర్మము నెప్పెఁగాక యెమ్మొయినై న
నతినిష్ఠ యెప్పుడు నతనియందుఁ

ఆ. గలదు గాదె తండ్రి కార్యంబునకుఁ గాఁగ
రాజ్యముడిగి పూనె బ్రహ్మచర్య
మితనిఁజెప్పి చెప్ప నితరుండు ²పౌరుష
కలితసంభవుండు గలఁడె కృష్ణ.

109 1. దత్తునిన్దన — ఓ.చ.ప. 2. వేడిఁజేసి — స. కొన్ని ప్రతులు ; వెట్టిఁజేసి —

110 1. వృకం — గ.వ. 2. జెలువు — కొన్ని ప్రతులు ; జెలువు నెలవుదొంకియు —
3. గదుకంచే — కొన్ని ప్రతులు.

111 1. తనుజంపుడని — చ. 2. పురుషార్థకలిత — జ.

- 112 క. కురువంశ మెడల వచ్చినఁ
 బరమోపాయమున మగుడఁ బడసెన్ మడిసెం
 గురునికరము తోడన యి
 ప్పురుషార్థసారభూషణుఁడు గదె.
- 113 క. ¹దేవుఁడు గా కితఁడు నరుఁడు
 నా వచ్చునె నిష్ఠ పెంపునం త్రాణంబుల్
 తావలసినపుడ విడువం
 గా వేడుక నునిచినాఁడు గాదె తనువునన్.
- 114 ఆ. తీవ్రబాణజాల దీప్తులు ¹పరగించి
²పాండుతనయ సైన్య బహుళతమము
 లీలఁ బదిదినంబులోలి విసోదించి
³యకట భీష్మభానుఁ డస్తమించె.
- 115 క. శరవణమునందుఁ బొలుపుం
 బొరసిన గాంగేయుతోడఁ బోల్పఁగ ననువై
 శరత్కంబునఁ దేజో
 భరితుఁడు గాంగేయుఁ డొప్పెఁ బంకజనాభా.
- 116 తే. అర్జునుఁడు వెట్టె¹నుతని కంపపాన్పు
 నకుఁ దగంగ నిశాతబాణముల మూట
 నలవరించినతలగడ యస్త్రజనిత
 వారిఁ దృప్తునిఁజేసె నవ్వీర²వరుఁడు.
- 117 క. వీరశయనమున గంగ కు
 మారుఁడు కల్పక్షయమున మార్తాండుఁడు సం
 చార మెడలి ధరఁబడి యొ
 ప్పారెడు చందమున వెలిఁగె నంబురుహోజ్ఞా

---

113 1. దేవర - కొన్ని ప్రతులు.

114 1. నిగుడించి - వ. 2. పాండవేయసైన్య-ఆ.డి. 3. యనఘ - కొన్ని ప్రతులు.

116 1. నితనికినంప - కొన్ని ప్రతులు. 2. రునతఁడు - కొన్ని ప్రతులు.

- 118 క. దేవప్రతుండు గీర్వా
 చావాసంబునకుఁ జనిన యట కురునికరం
 బేవాని నడిగి తెలియు¹నా
 కో విశ్రుత ధర్మ సంప్రయోగవిధంబుల్.
- 119 సీ. పగవారి మొనలను ¹ప్రల్లెరులం గాల్చి
 మడిసెఁ గుంభజుఁ డనియెడు దవాగ్ని
 యెన్ని యస్త్రము లిండుఁ డెఱుఁగు నన్నింటను
 బరిణతుం డీతండు భార్గవునకు
 నెట్లట్ల సువిధేయ మిమ్ముహోత్సునకు ధ
 ను ర్వేద మితనికి సర్వవేద
 ములుఁ బరిచితము లియ్యలఘుతేజుని శిష్యుఁ
 గాదె పార్థుఁడు గార్ముకమున మేటి
- ఆ. యయ్యెఁ దక్కుఁ కౌరవాన్వయ ²జాతులు
 సాశ్యకియును నివ్వితాలబుద్ధి
 నాశ్రయించుటను ³మహాస్త్రవిత్తము లైరి
 యోధు లింతవార లుర్విఁ గలరె.
- 120 క. వివిధమహాస్త్రంబులు గా
 లవశతఁ జెడఁ గాక శార్యలంపటు నియ్యో
 ధవరు¹నిఁ బగవారికిఁజే
 ర వశంబగు నెట్లు సంగరంబునఁ గృష్ణా.
- 121 తే. గురు¹ని మున్నిడుకొని కాదె కురుకుమారు
 లనికిఁ బిలిచిరి ధర్మపుత్రాదులయిన
 వాలుమగల నట్లంతటివాఁడుఁ బగలు
 నటక్తివెచినఁ బడియున్న తెఱఁగుఁ గంటె.

118 1. దురోవిశ్రుత - క.వ.శ.

119 1. బల్కాననముఁగాల్చి - బౌ.స ; బల్కారడవిఁగాల్చి - కొన్ని ప్రతులు.
 2. జ్ఞాతులు - ఓ జ. 3. ఘనాస్త్ర - కొన్ని ప్రతులు.

120 1. నిసెవ్వారికి - చ.

121 1. మున్నిడికొని-కొన్ని ప్రతులు ; మున్నిడుకొనిపోయి-జ.శ ; ముందటనిడికొని-గ.వ.

122 తోటకము. సతతంబును శిష్యులు సద్వినయా

న్వితులై ప్రణమిల్లెడు వీరిపద

ద్వితయంబు గడుంజెడఁ దిన్నవి సూ

చితె నక్కలు దై వముచెయ్యిఁ గటా.

123 ఆ. ద్రుపదతనయుఁ డట్టై ¹ద్రోణునితలఁ గోయు

వాఁడు విధికి నెట్టివారి ²నెట్టి

తెఱఁగు సేయరాదు ³దీనికి నే మచు

వార మిది యసంభవంబు గాదె.

124 సీ. కృపునితోఁ బుట్టువు కృపి తనభర్త దోర్

ణాచార్యుపాల దై న్యంబు ¹విపుల

వేణియు మొగమునవెంట ముసుంగు వ

డంగ రాల్పడిన యెఱుఁగుతోడఁ

బలవించి పలవించి బహుశిష్యులయ్యతి

రథవర్చ్య నస్త్రశస్త్రములు రథము

నవయవంబులును జితాకలనంబు సే

యుచు సామగాన సంయుక్తవదను

ఆ. లగుట సూచి సామమతికరుణంబుగాఁ

దాను బాడ జొచ్చె మానితాగ్ని

సొద నమర్చి యవ్విశుద్ధాత్ము నొండొక

యగ్నివోలెఁ బెట్టి రఁదుఁ గృష్ణ.

125 క. ¹కృపి మున్నగ శిష్యులు సొద

యపసవ్యముగాఁగ దిరిగి యరిగిరి శోకా

ర్తపు ²టొడకులతో గంగకు

నపగతశరవిద్యయయ్యె నవని కటకటా.

123 1. దోర్ణుల — ఆ ప.చ. 2. కెట్టి — కొన్ని ప్రతులు. 3. దీనినే మనఁగలవార — కొన్ని ప్రతులు.

124 1. గదుర — స. కొన్ని ప్రతులు ; మిగుల — ట.

125 1. కృపియును శిష్యులునాసొద — వ. 2. మేఘతో — ల.

- 126 ఆ. సోమదత్త¹సుతుని జూడుము సాత్యకి
 దూష్యభంగి శిరముఁ దునుమ నొజగి
 యున్నవాఁడు గ్రద్ద²లొలిచి తినంగ నీ
 సుకృతపరునినిట్లు సూడవలసె.
- 127 వ. సోమదత్తుడు పుత్రశోకాయచిత్తుండై యుండి తన్ను సాత్యకి¹గదిసి
 నప్పుడు తనకొడుకునెడ నతండుసేసిన యధర్మం బుగ్గడించి గర్హించిన
 విధంబు మృతుండైనను మొగంబునం దోచుచున్నది భూరిశ్రవు²తల్లి
 యది యతనిని వల్లభుని బొరిఁబొరిం గనుంగొనుచు గద్గదకంఠంబుతో
 నాసోమదత్తు నుద్దేశించి.
- 128 సీ. ఓరాజ కల్పక్షయోప మానంబగు
 కౌరవజాతి సంక్షయము చూడ
 కున్నాఁడ వధికదానోజ్జ్వలు¹ బహుమహా
 ధ్వరకర్త భూరిశ్రవసుఁడు నీదు
 గారాబు పట్టి సంక్రందననందను
 దుర్విక్రమంబునఁ దునుమఁ²బడిన
 బాహువు సాత్యకి పాపకర్మంబున
 సంభిన్నమైన మస్తకము నై మ
- ఆ. హీతలమునఁ బడియె నిష్పణ్యాసంతతి
 దిక్కుసూడ వేల యొక్కమాటు
 కొడుకుచుట్టు నేడ్చుకోడండ్ర యలమట
 యరయ విట్లు దగునె యధిప నీకు.

126 1. తనయు - కొన్ని ప్రతులు. 2. లూచి - కొన్ని ప్రతులు.

127 1. గదిసి - కొన్ని ప్రతులు. 2. వసుతల్లి యతని - కొన్ని ప్రతులు.

128 1. మగుమహా - జ.

129 క. ¹వీ రేవురొంటి చీరలుఁ

దారును విరిదలలతోడఁ దద్దయు ²నడలుం

గూరి ³పలవించెదరు ⁴నిను

సారసికల భీతిరుతుల చందము దోఁపన్.

130 అ. ¹అలమునకు వెడలు నప్పు డిచ్చితి నీదు

పసిఁడి గొడుగు సుతుఁడు లసిత విభవుఁ

డగుట కది²నికృత్తమై పడియున్నది

యక్కుమారు రథమునందు జూడు.

131 క. అని ¹పనుపుచున్న యది య

వ్వనితను గోడండ్రఁజూడవళమే ఘనుఁ డ

ర్జునుఁ డిట్టిసీచర్మం

బునకెట్టులు సొచ్చె²నో కుపురుషుఁడపోలెన్.

132 కవిరాజవిరాజితము.

విను మదిసాత్యకి చచ్చుట కోర్వక వీరవరుం డగుపార్థుఁడు నే

సిన తగ వై నను నయ్యెనతం డటుచే నలుకన్ ముని యైనమహా

త్మునిఁగని యుబ్బుచు సాత్యకి యేమని త్రుంచె ¹శిరంబు కడంగి జగం

బున నొరు లింత నికృష్టపుఁగర్మము ²పొంతను బోదురె చక్రధరా.

133 క. ఇక్కురువరు ¹నాండ్రురలో

నొక్క తడ యతిరమ్యమూర్తి యుత్సంగమునం

దక్కర మిడికొని పనవెడు

నెక్కుడువగ నూనియదె మహీధర కంటే.

129 1. బడ్డ - కొన్ని ప్రతులు. 2. వీరెవ్వ - కొన్ని ప్రతులు ; 3. నార్తి - కొన్ని ప్రతులు. 4. విలపించె - బ.బె.డ. 5. విను - కొన్ని ప్రతులు.

130 1. అహవమున కరుగు - కొన్ని ప్రతులు. 2. నికృత్తమై - కొన్ని ప్రతులు ; నివృత్తమై - వా.పీ.

131 1. వనరు-బ.వ ; యేడ్పు-ఊ ; పలుకు-ఓ.చ.వ. 2. నొక్కొ - కొన్ని ప్రతులు.

132 1. గడంగిశిరంబు కొన్ని ప్రతులు ; దదీయశిరంబు - జ. 2. పొత్తున - క.చ.వ.

133 1. భార్యలలో - ఈ.వ ; నారులలో - కొన్ని ప్రతులు ; నాతులలో - క.వ.

134   సీ. ¹మొలుపారఁగఁ బట్టి మొలనూతి మణులు గ
           దల్పుచుఁ దిగుచుచుఁ దగులొనర్పుఁ
           జనుఁగవమీఁది ²కల్లన వచ్చి లలిత వి
           మర్దనఁబున లజ్జ మరలఁద్రోచు
           నాభి యూరులు జఘనము మెత్తమెత్తన
           యొత్తి ముదంబున నుల్ల ³ఘూన్చు
           ననయంబుఁ దిన్నని యనువున గనయంబు
           ప్రీదులంగ మెలఁపి సొక్కొదవఁ బేయు

అ. నిక్కరంబు నెయ్య మెక్కింప ⁴నేరంగఁ
           దగిలి ⁵సంతతంబుఁ దలఁచునట్టి
           భంగి మెఱయ గీడువటుపంగఁ గొనియాడ
           వలఁతి నీటు సేయవలసె దీని.

135   అ. ఒరునితోడఁబోర హరి సూడ సిగ్గటి
           యేసె విజయుఁ ¹డతని యేటు సభల
           నమ్ముకుందుఁ ²డెట్టు లగ్గించు నట్టివి
           వ్వచ్చుఁ ³డేమిభంగి మెచ్చుఁ దన్ను.

136   వ. అని యిట్లు విలాపంబు చేసి యూరకున్న దిన్నాతిం దక్కటి యెలనాఁగ
           లేలిన దానిఁ బోలెఁ బొదివికొని యున్నవా రాలోకింపుము.

—: గాంధారి శకుని కళేబరంబు గాంచి యతనిచేత లుగ్గడించి శోకించుట :—

సం. 11-24-21

137   సీ. మేనల్లుఁ డగు నకులానుజు నేటులఁ
           బడియుండి శకునుల పాలు వడ్డ

134   1. పాలు — వ. 2. కొల్లన — చ. 3. మాన్చు — కొన్ని ప్రతులు. 4. గి — పెక్కు ప్రతులు. 5. నెలతల — జ.శ. 6. సంతతంబు న. — కొన్ని ప్రతులు.

135   1. డట్టి — జ.చ. 2. డట్టులగ్గించునట్టి — స. 3. డెట్టి — కొన్ని ప్రతులు.

శకునిఁ జూచితె మురసంహర యితఁడు ¹మా
 యాజాలమునకు నాఁ ²డోజ సకల
 మాయలు ³నీచేత మడిసె దుర్ద్యూతంబు
 నొనరించి రాజ్యంబు గొనియె ధర్మ
 తనయునిచే నిష్ఠ దనచెయ్యి ఫలియించె
 నని యనుజూదంబు నందుఁ బాణ

అ. మోటు ⁴పడియె నెత్తమాటకు నీతండు
 గఱచు పెల్లఁ గురునికాయచాశ
 మునకు నయ్యె నీ నృపుఁడ కాఁడె పాండునం
 దనులతోడి వైరమునకుఁ గర్త.

138 క. హిత మొనరించెద నంచున్
 ధృతిరాష్ట్ర తనూభవు¹నకుఁ దెక్కలి కాఁడై
 మృతి యొనరించెం దానును
 మృతుఁ డయ్యెను భ్రాతృపుత్ర మిత్రయుతముగన్.

139 మత్తకోకిల. వార లస్త్ర హతాంగు లై యవవద్య లోకము గాంచి రీ
 వైరకర్తయు నట్లు గాంచెను వారి నల్ప విచారులం
 బోరి కెత్తెడు నట్లుగాఁ దగఁ బొంది వెట్టులఁ ¹జేసె నీ
²క్రూరుఁ డందును నన్నదమ్ములకున్ విరోధము సేయఁడే.

140 క. రుచిరాంగదు ¹శస్త్రనిచయ
 నిచితాంగకునిం గళింగ నృపుఁ గంటి సమి
 ద్విచరణ విహరణమున నితఁ
 డచలిత ధృతి యగుట యెఱుఁగ నయ్యెడుఁ గృష్ణా.

137 1. మాయోపాయములకు - అ. 2. డోజ్జ - కొన్ని ప్రతులు. 3. నితనిచే -
 అ. ఈ. గ. వ. 4. పోయె - పెక్కు ప్రతులు.

138 1. లకు - కొన్ని ప్రతులు.

139 1. జేసియీ - కొన్ని ప్రతులు. 2. క్రూరుఁడెందును - కొన్ని ప్రతులు; క్రూరు
 డిమ్మెయి - అ వ; క్రూరకర్ముడు - ఊ.

140 1. శస్త్ర - ఎ. క. చ; నస్త్ర - వా. కొన్ని ప్రతులు.

- 141 ఆ. ఇతని ¹చుట్టు నున్న యెలనాఁగ లడలునఁ
గూరి ²వందియును ముకుంద యొప్పు
వాయ కున్న వారు బలితంపువడఁ బడ్డ
పుష్పదామకములపాలుపు దోఁవ.
- 142 ఉత్సాహవృత్తము. మానినీ జనంబు సేరి మగధనాథుఁ డగు జయ
తేను చుట్టు నేడ్వ ¹నధిక దీన నారములకు నా
మానసంబు సాంద్ర కరుణ మయతఁ జొందె మోహనం
బైన యిట్టి యేడ్పు లెందు నంబు జాక్ష వింటిమే.
- 143 సీ. కోసల నాథుండు భాసుర ¹మూర్తి బృ
హద్బలు చుట్టుఁ బ్రియాంగనాజ
నంబులు సేరి కంపంబు ²తోడఁ జెమర్చు
కరముల నభిమన్యు కరవిముక్త
శరములఁ జెఱుకుచుఁ బొరి మూర్ఛఁ బొరయుచు
నప్పటి కప్పటి కతని ³ముఖముఁ
దేటి చూచుచు విధిఁ దిట్టుచు శోకాగ్ని
నుల్లంబు లెరియంగ నున్నవారు
- ఆ తునిమ్మివైవ నెండఁ దనికినఁ బెద్దయు
వంది చూడ్కి ⁴దిగువ వలను కలిమి
దొఱఁగకున్న యట్టి తోయజంబుల చంద
⁵మయ్యెఁ జూడ వీరి యాననములు.

144 వ. ద్రోణ బాణ పరిపీడిత ప్రాణులై పడియున్నవారు ధృష్టద్యుమ్న నందనులు.

141 1. చుట్ట - ఊ.ఓ.వ. 2. కుంది - చ ; కంది - ల.

142 1. మధురధీర - కొన్ని ప్రతులు ; మధురదీన - జ ; మధురగీత - ఇ.ఉ.ఎ.బౌ.ట.వ.
నధికశోక - ఊ.క.వ.

143 1. కీర్తి - ల. 2. బులుదేహంబు నొలయంగ శోకార్తి నున్నవారు - ఊ.
3. మోము - పెక్కుప్రతులు. 4. దివియ - ఊ.ఓ.బౌ.చ. 5. మందమయ్యెవీరి -
కొన్నిప్రతులు.

- 145 మత్తకోకిల. అంగదంబులుఁ గంక¹ణంబులు హారవల్లులు నాదిగా
నంగకంబుల భూషణంబులు హారికాంతి వెలుంగఁగా
సంగరాంగణ భూమికిం దమచారుభావ మలంకి²యా
సంగతిం గలిగింప నొప్పిరి శారి చూచితె వీరలన్.
- 146 నర్మకటము. త్వరిత రథాశ్వమారుత ¹గతస్ఫరితాకృతియై
శరబహుళార్చిరుద్గమవిశాలతఁ బొల్పునను
ర్గురుఁ డను చిచ్చుపై శలభకోటి గతిం బడి మ్రం
దిరిఁ గనుఁగొంటె యేవుర నుదీర్ణులఁ గేకయులన్.
- 147 క. పంచాననంబు చేతం
బంచత్వముఁ బొందియున్న బంధురకరిఁ బో
లించుటకుం దగి యొప్పెం
బాంచాలుఁడు ద్రోణు ¹కడిమిఁ బడి కంసారీ.
- 148 క. ద్రుపదనృపాలుని ధవళా
తపత్రమస్త్రంబులెచొటుఁదాఁకక ¹జిగియా
రి పొలిచె శారద చంద్రుం
డుపమా పాత్రంబు గాఁగ నుర్వి యనుదివిన్.
- 149 తే. ¹వల్లభులును గోడంద్రు నీ వసుమతీశ్వ
రునకు నగ్నిసంస్కారంబు ²నొనరఁ జేసి
యుస్మలిక³మునఁ దద్దయు వెమ్మునంత
రంగములతోడ నరిగిరి గంగ దెసకు.

---

145 1. టం — కొన్నిప్రతులు.

146 1. జవ — శ.ష.స.

147 1. బలిమి — ప.జ.శ.

148 1. బిగి — ట.

149 1. వల్లభలు — ఊ.బ.ల.వ ; వల్లభులు — వా. కొన్నిప్రతులు. 2. నొనర — వీ.శ.ష., కొన్నిప్రతులు ; నొరయ — వా. 3. మూననెంతయు — వ.

- 150 క. ద్రోణుఁడు ¹దలరం దలపడి
బాణకళా వేది చేదిపతి యుజ్జ్వలత
ద్వాణహతిఁ గూలి సమర
క్షోణి పరిష్కార మగుచు శోభిల్లె గడున్.
- 151 తే. తలయుఁ గాళులుఁ దమయూరుతలములందు
బెట్టికొని వీనిభార్యలు బెట్టిదంపు
టడలుతాఁకునఁ ¹గడు బెగడారఁ గూరు
నుల్లములతోడఁ బలవించు చున్నవారు.
- 152 క. మానవనాథు లనేకులు
వీని భుజావిక్రమంబు వేడిఁ బడిరి నీ
మేనమఱది శిశుపాలుని
సూనుండి ధృష్టకేతుఁ జూచితె కృష్ణా.
- 153 ఉత్సాహవృత్తము. అతనినందనుఁడు సుకేతుఁ డల్లవారె దోణి ¹పా
తితుఁడు వీనిఁ జూడఁగా మదిన్ సుయోధనుండుఁ ద
క్షుతుఁడు దోచుచున్నవారు శోకవహ్ని ²తాప మూ
ర్ఛితముగాఁగ బంధుజనుల చిత్తమెంత గుందునో.
- 154 తే. అల్లవారె యవంతీశు ¹లధికబాహు
బలులు విందానువిందులు బహుశభూష
ణోజ్జ్వలులు పడియున్నవా రుగ్ర ²పాయు
పతిత కుసుమితనవ ³సాలభంగి దోష.
- 155 వ. అని చూపి ¹యిట్లనియె.

150 1. దలరం - జ.పి.శ.ప.

151 1. బలుబెగడార ; గడువడువగనార - స.

153 1. సాధితుఁడు - ట. 2. గూరియూ - జ.

154 1. లతుల - అ.ఉ.వ. 2. పవన - గ.వ. 3. పాదములభంగి - పాదపముల
భంగి - ఐ.

155 1. చెప్పి వెండియు నిట్లనియె - కొన్నిప్రతులు.

156 సీ. శాంతనవుండు నాచార్యుండుఁ గర్జుండు
 భూరిశ్రవుండు గురుపుత్రకుండుఁ
 గృవుండు నైంధవుండును గృతవర్మయును గురు
¹రాజు నమానుషరథికవరులుఁ
 గలయంగ నెన్నెడు కొలఁదులవారె వా
 రలిగిన జెడుమ రయ్యమరులై న
 నట్టివీరుల²చారి కగపడి యుండియు
 నేమియుఁ గారై తి రివుఁజాండు

తే. తనయు లందఱు నీకూర్మితమ్ముండును
 మహాద్భుతమ్మిది దలఁప భీష్మాదులై న
 వారి నటె పోర నిర్జింప వచ్చు నెట్టి
 పనియు భరమె దై వమునకుఁ బద్మవాభ.

157 వ. దై వంబు దుర్యోధనాదు¹లగు నూర్వురకు నొక్కెత్తున నిట్లగునే యని
 వెండియు.

158 తరువోజు. కురురాజు మొదలై న కొడులనెల్లఁ
 గోల్పోవు టిప్పుడు గోవింద కలిగె
 నరిగితి సంధిసేయఁగ రాక¹యున్న
 నటయప్పు నీ చెప్పులైనది కాదె
 పరవుహితంబుగఁ బలికిరి గంగ
 పట్టియు విదురుండు పాటించి పెక్కు
 వెరవుల ²నొత్తినవిననై తి నావి
 వేకుల ³చూపేల వృధవోవనేర్చు.

159 వ. అని పలికి పశ్చాత్తాపదుఃఖంబు పెల్లున నొల్లంబోయి తెలిసి చిత్తస్థాయి
 యైన పుత్రశోకం బడరి యలంతి గానియలఁతఁబెట్ట నూరకుండి యక్కా
 రవరాజపత్ని పద్మనాభుడెసఁ గనుంగొని కోపోద్దీపితయై.

156 1. రాజును మానవరథిక — కొన్ని ప్రతులు. 2. పోరి — వ.

157 1. లకు — జ.

158 1. మగుడనట్లొప్పుకీవప్పుడనినట్లకాదె — శ.స. 2. జెప్పినవినడయ్యె — ఈ.ప.ఐ.
 3. చూపేల — శ.స.

160 సీ. ధృతరాష్ట్ర పాండుభూపతుల కుమారులు
 తమలోన నీసున సమరమునకుఁ
 దొడఁగిన నీవడ్డపక్షవై తి తగుచాలు
 మానిసుల్ గలిగియు మానసియ
 వాక్యండ్లవయ్యును ¹శక్యసమస్త కా
 ర్యుండనఁ జేర్కొనియును నుపేక్ష
 చేసితి కురురాజుఁ జెలుపన తిరిగితి
 నిఖిలరాజులఁ దదనీకములను

ఆ. నామ మడఁచి తెల్లభూములఁ జాడయ్యె
 నంతవట్టు ఫలము ననుభవింపు
 మేపడంగ నిన్ను శాపానలజ్వాల
 దగ్ధమూర్తిఁ జేయుదాన వినుము.

—: గాంధారి శ్రీకృష్ణునకు శాపంబిచ్చుట :—

సం. 11-25-36

161 సీ. పూని పాతివ్రత్య¹పుణ్యఫలంబున
 సంపాదితం బైనసార²తపము
 బలిమి సాధనముగాఁ బలికెద నుత్తమ
 జ్ఞాతులఁ దమ³లోని సంగరమునఁ
 బొలియఁజేసితి గాన పొలియుదు రన్యోన్య
 ఘాతుకులై భవద్ జ్ఞాతిజనులు
 నీవును దప్పక నేఁడాదిగా ముప్ప
⁴రాఱగు నేఁడైన యద్దినమున

160 1. వశ్య — జ.

161 1. మునఁబాలుపెసంగంగ — గ.వ. 2. ఫలము — ఔ.వ.స. 3. లోని —
 ఇ.వ ; లోన — వా. పెక్కు ప్రతులు. 4. రాఱవ యేడగు నద్దినమున — స.

తే. ⁵నరయ దిక్కెవ్వరును లేని ⁶యగ్గలంపుఁ
గుత్తితంపుఁ దెఱంగునఁ గూలువాఁడ
విట్లు మీ⁷వధూజనములు నేడ్చువారు
పతుల సుతులను బంధులఁ బనవి పనవి.

162 క. అని ఘోరంబుగఁ బలికిన
విని ¹విపులమనస్కుఁ డైన విష్ణుఁడు చిటున
వ్వున ²నానన మొప్పఁగ న
వ్వనితకు ని ట్లనియె గౌరవస్తుత్యముగన్.

163 తే. మున్న కాదె యాదవులకు మునివరేణ్య
కలితదారుణశాపంబు గలదు నీకు
నేల చర్వితచర్వణ మిట్లుసేయ
దీన నీవేమి త్రవ్విత దానిఁజెపుమ.

164 క. యదువంశ ¹జాతులకుఁ ద
ప్పదునాశము వారి సురలుఁ బరిమార్పఁగ లే
దది కారణంబు ²గాఁగఁ దె
గుదు రొండొరుచేత ³రణము ఘోరత్వమునన్.

165 తే. అనిన పలుకులు విని పాండుతనయు లెదలు
వెఱపుపెంపున గంపింప విహ్వలించి
యాత్మజీవితముల ¹దెస నాసలపుడు
వదల విడిచిరి కౌరవ వంశవర్య.

166 వ. ఇట్లు పలికిన యచ్యుతుం డద్దేవి నుద్దేశించి లేవమ్మా మృతులైన సకల
బంధు మిత్రులకు నగ్నికార్యంబులు సేయింప వలయు నని వెండియు¹.

5. నరయఁగావిక్తు డెసలేని యవసరమున — వ. 6. యగ్గతమున — జ. 7. బంధు — జ.

162 1. విమల — వ. 2. వదన కమల మొప్పఁగ వనితకు — జ.

164 1. జనితులకు — కొన్ని ప్రతులు. 2. గాన — జ. 3. గరము — ఆ.

165 1. యందునాశ — ఇ.బ.

166 1. నిట్లనియె — కొన్ని ప్రతులు.

167 సీ. వినుము గాంధారి నీ తనయుండు చేయుదు
 ర్నయము లెఱుంగవె నాకు నీకు
 శాంతనవునకు నాచార్యునకు బాహ్ని
 కునకుఁ దండ్రీకి మాన్వఁ గొలఁది గాని
¹దుర్మానమున నట్లు దొడరి యిట్లయ్యె మీ
 యపరాధమున వచ్చి నట్టికీడు
 నకు నింత నొవ్వంగ నను బల్కుఁ దగునె యు
 మ్మౌలికంబు ధృతిఁ బట్టి మాన్పుమింకఁ

తే. జేటునకుఁ జావునకు వగఁ జెందు జనుల
 కినుమడింపదె మానసమున నలంత
 రాచ కూఁతుండు సుతుల సంగ్రామ నిరత
 హృదయు లగువారిఁ గాంచఁ గోరుదుర కాదె.

168 వ. అని చెవి సూఁడి నట్లు పలికిన విని నిరుత్తరయై గాంధారి యూరకుండె నట్టి
 యెడ ధృతరాష్ట్రుండు ధర్మనందమతో నీవు మన మొనలం గల జనులకొలంది
 యెఱుంగుదు చచ్చినవారి లెక్క దలంతేని నా కెఱింగింపు మని ¹పల్కిన
 విను మెఱుకపడ్డవా రుత్తమ జనంబులు డెబ్బదియాఱు కోట్లు నిరువది
 వేలును మ్రుక్కడి మూఁక యిరువదినాలుగువేలు ²మున్నూటయిరు
 వఁద్రుఁ దెగి రని చెప్పిన నమ్మనుజపతి వీరిందఱు నేగతికిఁ బోదురనుటయు.

169 తే. ఎవ్వరాత్మ దేహములు సమిద్ధ మైన
 యస్త్ర వహ్ని వేలిచిరి వారమర లొక
 మునకుఁ జని ¹నిర్భరాంగనాజనవిలసితుఁ
 డైన యమరేందునకుఁ బూజ్యు లగుదు రధిప.

167 1. దుర్మార్గమున - జ ; దుర్మానియట్టులుదొడరి - స ; దుర్మదంబుననట్లు - ల.

168 1. యడిగిన - కొన్ని ప్రతులు. 2. నన్నూట - జ.

169 1. నిర్భరాదరంబుగవిలసితు - జ.స ; నిర్భరానందము ననులసితు - అ ; నిర్భరానంద
 జననశీలు - వ.

- 170 క. తటచుగ శస్త్రాస్త్రంబులు
 నెఱుకులు దూఱినఁ జలించి నిజధైర్యంబుల్
 మఱచి తెరలి చచ్చిరి కొం
 దఱు గుహ్యక గతికిఁ బోవఁ దగుదురు వారత్.
- 171 క. సమరమున నెత్తెఱంగున
 సమసిననుం గీడు తెరువు ¹చన రుత్తమలో
 కమునకు పోదురు జనములు
 ప్రముదితులై యంద్రు ²బుధులు పౌరవముఖ్యా.
- 172 క. అనిన విని నాథవంతులు
 ననాథులును నై న వీరి కందఱకుఁ గృపా
 ధనలోల చేయఁగావ
 చ్చున కాదే యగ్ని కార్యశోభనముఁ దగన్.
- 173 వ. అని పలుకుటయు ధర్మ నందనుం డిట్లను నీ యఖిల జనంబులు నా హితా
 గ్నుల ¹యట్ల యట్లుం గాక వీర లిందఱ కుదకదహన క్రియాకరణయోగ్యు
 లును లేరు మన మేది కొలఁదిగా నిప్పని సేయుద మని పలికి తారజ్ఞాత
 వాసంబు నిర్వహించి సముచిత ప్రకారంబున విరాటాదులచేతం బరిజాతులై న
 సమయంబున సంగతుండై యది మొదలుగాఁ జెల్లెడు శాంతిక పాష్టికాది
 శ్రాంతస్మార్తక్రియాకలాపంబులు నడపుచుం దమయొద్ద నున్న ధౌమ్య
 నాలోకించి విదురుని సంజయు²నిఁ గనుంగొని మీరు భరతకులులకుం ³దక్క
 ననాథవంతులై నవారలకు ⁴విధ్యుక్తంబుగా నగ్ని సంస్కారంబు సేయుం
 డని పనిచి యత్తెఱంగునకుం దోడుపడుటకై సూతజనంబులను దత్కాల
 సమాగతులైన కరిపురజనంబులోనం దగువారి ⁵నిరూపించి మున్న తెప్పిం
 చిన చందనాగురుఖండ ఔషధసన కస్తూరికా కుంకుమ ఘృత ⁶తైలప్రభృతు
 లగు వలయు వస్తువు లాధౌమ్య ముఖ్యుల కొప్పించిన వారయ్యవసరంబునం

171 1. చనరు మరుల్లో — అ.స. 2. మునులు — ట.

173 1. రట్లుగాక — ఓ.ఓ. 2. యుయుత్సుని — వీ.శ.ష. 3. దక్కినవారలననాథ — జ ;
 దక్కునుం గలుగు ననాథ — గ. 4. విధియుక్తంబుగా — పెక్కు ప్రతులు.
 5. నియోగించి — కొన్ని ప్రతులు. 6. తైలతండుల ప్రభృతులగు — డ.ల.

గూడికొనిన బహుశ్రావ్యుణ సంఘంబులతోఁ జని దుర్యోధన దుశ్శాసన
కర్ణశల్యాదులకు నభిమన్యు ఘటోత్కచ విరాట భృష్టకేతు ప్రముఖులకును
దక్కును జేరెఱుకపడు నానా దేశాధీశులకుం బ్రచుర కావ్య సంచయంబులను
భగ్న రథావయవ ధ్వజభనుశ్చరకుంతాదులను సాదలు ⁷వెట్టించి పితృమేధ
క్రియలు నడపి చిచ్చునం జొనిపి యనాథవంతులైన భూకాంతుల ననేక
సహస్ర సంఖ్యలం బ్రోవులుగాఁ జెట్టించి సమగ్రదారుసముదయంబు ⁸లమర్చి
యగ్ని యిచ్చి రప్పుడు ఋగ్యజుః పకన రవంబులును సామగాననాదంబు
లును రమణిరోదన భవనులును రోదసీకుహరంబు ⁹నిండె ధూమంబున దిక్కులు
విక్కిటిల్లెఁ జేతన భూతంబుల కెల్ల విపుల విషాదం బావహిల్లె నవ్విధంబు
నం దగవు నడపించి.

-: కుంతి ధర్మజునకుఁ గర్ణుండు దన కొడు కగుట దెలుపుట :-

సం. 11-27-1

174 సీ. భూవర కురువంశపుంగవుం డగు ధర్మ
తనయుండు ధృతరాష్ట్రు వినయ మొప్ప
మున్నిడుకొని యాఁడుమొత్తంబుఁ దోడ్కొని
బంధుజనంబులు బలసి రాఁగ
నరిగి గంగాస్నాన మాచరించి తిలోద
కప్రదానము సర్వ కౌరవులకు
¹నయ్యాంబి కేయుఁడు నక్కురు భార్యలు
ననుజులుఁ దానును నధిక నిష్ఠఁ

అ. చేసి రతని కడకు నా సమయంబున
²నడలు నెమ్మనమున నడరి క్రమ్ము
కన్న నీరు మొగము గప్పంగఁ జని కుంతి
యెల్లవారు వినఁగ నిట్టు³లనియె.

7. వెట్టించి - అ వీ.ష. 8. లొనర్చి - కొన్ని ప్రతులు. 9. నిండి - కొన్ని ప్రతులు.

174 1. నాంబికేయుండును నక్కురు - జ.పీ. 2. నడలు శోకవేదనములు గ్రమ్ము - ల. (అఖండయతి)

- 175 తరల. వినుము కారవ ¹కోటికిం దన విల్లు పెట్టని కోటగా
నని యొనర్చి భవద్బలంబుల నన్నిటిన్ మిము నేవురం
దనిపి యంబరచారులెల్లను దన్ను మెచ్చి నుతింపఁ జా
ర్థునిమహాస్త్రము బల్విడిం ²దలదుగ్రింపఁ గూలిన కర్ణునిన్.
- 176 క. జనులెల్లను రాధేయుం
¹డనుటను మీరలును వాని నట్టులకా నె
మ్మనమునఁ దలంతు రటుగా
దనఘ ²మదీయాశ్మజన్ముఁ డాతం డరయన్.
- 177 ఆ. మీకు నగ్రజుండు ¹నాకుభాస్కరు²దంతు
లలితకవచకుండలములతోడఁ
బుట్టినాఁడు గానఁ బోయంగ వలయుఁ ది
లోదకంబు లమ్మహాన్నతునకు.
- 178 వ. అని తదీయ జన్మ¹ప్రకారంబును దివాకరు ²ప్రసాద ప్రభావంబును జెప్పు
టయు దుస్సహంబు లగు నమ్మాటలు చెవులు సూడినట్లయినఁ జాండ
వులు పరమదుఃఖావేశంబు నొంది రందు ³భీమామలు ⁴నివ్వెఱపడియుండ
ధర్మనందనుండు దల్లడిల్లుచుం దల్లితో నిట్లనియె.

- 175 1. సేనకుండన — కొన్ని ప్రతులు. 2. దను — ల.
- 176 1. డనవినిమీరలును — ఓ.ఔ ; డనుటయు మదిమీరువాని — వ ; డనుటయు మీరెల్ల
వాని — వ. 2. మదీయాగ్రసూను — ట.
- 177 1. మేటి — వ. 2. నకు — ఔ.ట.
- 178 1. కాలంబును — కొన్ని ప్రతులు ; కారణంబును — జ. 2. వరప్రకారంబును —
పెక్కు ప్రతులు ; ప్రసాదకారణంబును — వీ.శ.ష ; వరప్రసాదంబును — ల.
3. భీమార్జునులు — కొన్ని ప్రతులు. 4. నివ్వెఱగంది — కొన్ని ప్రతులు.

179 సీ. అనిలజార్జనుల మార్కొన నేర్చె నెవ్వని
యుత్సాహమూఁది సుయోధనుండు
వై దేహ పాండ్రాది వసుధేశు లెవ్వని
కడిమి సొంపున నరిగావులైరి
మనఁజెన్యకోటి యెవ్వరి బాహు ¹వీర్య సు
పద కోడి యంతంత నొదుంగు చుండు
నద్భుతం బొనరించె నమరుల కెవ్వని
యసమాన వివిధ దివ్యాస్త్ర మహిమ

తే. మమ్మునందఱు నెవ్వని మహితశక్తి
యెక్కుడై ²సంగరంబునఁ జిక్కుపడిచె
నట్టి కర్ణునిఁ గొంగున నగ్నిదాచి
నట్లు లెమ్మొయి దాచి తో యన్ము చెపుమ.

180 క. అర్జునుఁ ¹దొకరుండు దక్క ను
పార్జిత ²శౌర్యమున నమ్మహాబాహుని వి
స్ఫూర్జిత రథమున కెదురై
గర్జిల్లఁగ రథికుఁ డెందుఁ గలుగునె జననీ.

181 తే. కర్ణుఁ దొలు చూలుగా నేల కంటి ¹తల్లి
నీదు ²మంత్రంబు వరమ విషాదకారి
యయ్యె మాకెల్ల ³నట్టి మహాబలై క
గణ్యుబ్రుంగుడు పఱచుట కారణమున.

179 1. ధైర్య - ఉ ; బలముఁ - డౌ. 2. సంతతంబును - గ.

180 1. దొక్కఁడు - కొన్ని ప్రతులు. 2. విఖ్యాతినమ్మహా - కొన్ని ప్రతులు.

181 1. వకట - ఊ. 2. మంత్రబలంబు విషాద - కొన్ని ప్రతులు. 3. నట్టిబలై క
గణ్యుఁగర్జుబ్రుంగుడు - జ.వీ.శ.స ; నట్టిమహాత్మశౌర్యసారుఁ గర్ణునిబఱచుట-ఊ.వ.

- 182 తరువోజ. భాను పుత్రునిచావు బంధుల నెల్లఁ బరమ సంతాపంబు పాల్పడఁజేసె
మానితబలుఁ డభిమన్యుండు పోర మడిసినప్పుడు నిట్టి మఱుకువ నాత్మ
మానదు ద్రౌపదేయుల నాశమునకు నుడుక దిష్టిధమున నుల్లంబు ద్రుపద
సూనులుదృతరాష్ట్రసుతులును¹ ద్రుఃగుచొప్పున కిమ్మెయిఁ²జొర దడల్జాల.
- 183 ఆ. అతఁడు మాకు నన్న యని మున్న ¹యెఱుఁగుఁగఁ
గన్నఁ గురుబలంబు గలఁగఁ ²బడక
³మనుదు మట్టులైన మనుజు⁴లోకమునకుఁ
⁵గలుగ దడలు మాకుఁ గలుగ దడలు.
- 184 వ. అని విలాపంబు సేసి విషాద¹శిథిల వర్ణంబులతో గోత్ర నామంబు లుగ్గడించుచు
నమ్మార్తాండ నందనునకుం దిలోదక ప్రదానంబు సేసెఁ దదనంతరంబ భీమా
ర్జున నకుల సహదేవులుం జేసి రట్లుకర్ణుండు పాండ వాగ్రజుండగుట యెఱింగి
గురువధూజనంబు ²లార్తనాదంబు లెసంగ నాక్రందించిరి దృతరాష్ట్రుండును
గాంధారి కుంతీ పూర్వకంబుగా నతనికి నుదకకర్మం బాచరించె నయ్యజాత
శత్రుండా ³దివేశ పుత్రుని వలని సౌభ్రాత్రంబు వలనఁ బరిచారికాసమేతంబు
గాఁ దద్భార్యల రావించి గారవించి యతనికై యనేకవిధపుణ్యకర్మంబులు
భూరిదక్షిణంబులుగా ననుష్ఠించి కృతకృత్యతానందంబు నొంది సకలబంధు
సహితంబుగా గంగాసముత్తరణం బాచరించె నని యిట్లఖిలజనాభినందితుం
డగు ధర్మనందనుండు గర్భం దమయన్న యని యెఱింగిన తెఱంగువైశం
పాయనుండు జనమేజయున కెఱింగించిన నజ్జనపతి కురు⁴వంశ్యుం డగు
నయ్యుధిష్ఠిరు వర్తనం బట మీఁద నెట్లు నెల్లెనని యడుగుటయు.

182 1. దెగిన — పెక్కుప్రతులు. 2. జొరదిట్టియడలు — వ ; జొరదు మది యడలు —
కొన్నిప్రతులు.

183 1. యెఱుఁగుట గలుగునేని కులముగలఁగఁ — ఊ.వీ శ.ష.స. 2. కుండ — కొన్ని
ప్రతులు ; కుండు — ఇ.ఎ.క.ల. 3. గొనుదు మెపుడు జయము మనుజులోకంబున —
ల. 4. లోకమునన — స. పెక్కుప్రతులు 5. కాదు మఱయు నెందుగలదె
యడ(రు)లు — వీ.శ.ష.స ; కాదు నాకు నెదురుగలదె యెందు — కొన్నిప్రతులు ;
కాదు నాకు నెందు గలదె యెదురు — కొన్నిప్రతులు.

184 1. వేదనాయ త్తంబగు చి త్తంబున దీనవదన వివర్ణంబులతో గోత్ర — వీ.శ.ష. 2.
లుహోహాకారంబు లెసంగ — కొన్ని ప్రతులు. 3. రవిపుత్రుని — పెక్కు ప్రతులు.
4. వంశవరుండగు — కొన్ని ప్రతులు ; వంశకరుండగు — కొన్ని ప్రతులు.

185 మందాకాశ్రింతము. వీణానాదప్రతిమ నిగమావిర్భవత్సారపుణ్య
శ్రేణీసంపాదిత ¹విమలతాస్థైమనిర్ణేపచిత్త
త్రాణక్రీడాకలనసతతోత్సాహవద్విష్య భావా
ప్రణాపానా ²హరణనిపుణప్రపావణీయానుభావా.

186 క. త్వంతాహంతానిరసన
శాంతాంతఃకరణయోగిజనవిజ్ఞేయా
చింతాసాగరమగ్న
భాశ్రింతజనాధ్యేయపరమ ¹భక్తి విధేయా.

187 మాలిని. భరితనియమచేతఃపద్మవిజ్ఞానకేళి
పరిమళపరిపాక ప్రాధసంపర్కశాలి
పరిణ ¹తకృతదూష్యద్భంగిభూతాళి హేలా
కరణ ²భృతి జగత్సంస్కర్తృతానందశీలా.

గ ద్య ము

ఇది శ్రీమదుభయకవిమిత్ర కొమ్మనామాత్యపుత్ర
బుధారాధననిరాజి తిక్కన సోమయాజి ప్రణీతంబైన శ్రీమహా
భారతంబున స్త్రీపర్వంబునందు సర్వంబును ద్వితీయాశ్వాసము.
శ్రీమదాంధ్రమహాభారతమునందలి స్త్రీపర్వము సమాప్తము.

185 1. సువిమలాశ్లేష - స. 2. దరణ - జ.శ.

186 1. భక్త - కొన్ని ప్రతులు.

187 1. తకృతి - కొన్ని ప్రతులు. 2. భృత - కొన్ని ప్రతులు. 3. త్వంతాహంతా
నందశీలా - స.

శ్రీ మదాంధ్ర మహాభారతము

కర్ణ పర్వము

గద్య పద్య ప్రథమ పాద సూచి

-X ❧ X-

పద్యము	పుట	పద్యము	పుట
		అట్టి బల్లెదువనిఁ	148
		అట్టి యెడం గృహక్షముఖ	95
అంగవంగ నిషాద	122	అట్టి యెడంబృతవర్మ	174
అంత	87	అట్టి యెడం రక్షకు	203
అంతఃగొంతయుూరువు	169	అట్టి యెడ	12
అంతఃదెప్పికో నిలయూంత	110	అట్టి యెడ	21
అంతకకోపవహ్నివివులా	195	అట్టి యెడ	92
అంతకుమున్ను	37	అట్టి యెడ	57
అంతనంశుమంతుం	33	అట్టి యెడ	122
అందు	17	అట్టి యెడ	131
అందుఁబాంచాలవీరు	130	అట్టి యెడ	169
అంబికానాథుఁడిట్లను	57	అట్టి యెడ	177
అంబుధిలోనొక్కయల్లులు	73	అట్టి యెడ	213
అకుటిలుండగునాకు	82	అట్టి యెడనాసూత	192
అకృతాస్త్రుఁడనగునాకు	57	అట్టి యెడనొక్కరక్షకుం	113
అక్కర్ణుండునిజరథంబు	138	అట్టి యెడమాద్రపిదపటి	137
అక్కుంభసంభవుఁడందం	113	అట్టిందడిగయ్యకంబున	102
అఖిలరక్షకుండవగు	218	అట్టి నొప్పింపఁ దూఁగాడు	112
అగుఁగాక యతని	40	అట్లద్భుతవిక్రమంబున	142
అగ్గలిక దండధారుఁడు	124	అట్లయిన నసత్యదోషంబు	158
అగ్గిసౌరం దలంచు	70	అట్లయ్యిరువురునుత్సాహం	134
అచ్చటిమూఁకనల్గడల	135	అట్ల య్యెడుంగాకయని	60
అట్టిదలోకపర్యవస	193	అట్లశ్వత్థామ పెనంగు	122

అట్లు సవ్యసాచి యడిగి	193	అనలుఁడుభాస్కరుండు	219
అట్లు దాఁటి చెట్టువై చిన	152	అనవినిధృష్టద్యుమ్నం	123
అట్లుదివిసిపోయి	39	అనవిని భూవిభుండు	59
అట్లుభీమ సేనుండు	16	అనవినిమర్కరాజాలని	64
అట్లురాధేయకర	205	అనవినిమేనువొంగ	128
అట్లుసారథిరహితుం	135	అనవినియట్లచేసె	130
అట్లేచినకృపాచార్యుపై	111	అనవినియమ్మహీరమణుఁ	195
అడరిపటుపాణజాలం	133	అనవిని యమ్మహీరమణుఁ	161
అడరిసుదక్షిణతమ్ముఁడు	119	అనవిని యమ్మరాంతకు	218
అడిగితి నే నినునా	82	అనవిని యత్తైత్తి	139
అతండుపడవాళ్లం	11	అనవిని యవ్వరిష్ట	87
అతండువిజృంభించి	123	అనవిని యాదేవుండ	190
అతఁ డభిమంతుతపాణ	193	అనవుడు నచ్యుతుండు	218
అతఁడుప్రదీప్తఖడ్గము	23	అనవుడు నట్లకాకయని	59
అతఁడు వివిదోగ్రవిశిఖ	174	అనవుడు నట్లకాకయని	57
అతఁడుహరులఁ దఱుమఁ	171	అనవుడు నతఁడిట్లను	134
అతనికి నాకునుంగలిగె	148	అనవుడు నద్దేవుండు	53
అతనికి బాసటయై	128	అనవుడు నద్దేవుండయ్య	51
అతనిచే నీ విక్కడకే తెంచు	151	అనవుడు నమ్మహీపతి	164
అతనిశిఖండిపాణముల	168	అనవుడు నయ్యసుర	48
అతని శిరస్త్రిణంబును	138	అనవుడు నలుకవొడమి	68
అతిగర్వసమున్నత	149	అనవుడు నగ్గిసూతసుతుఁ	70
అతిశిత కర్ణ పాణ	158	అనవుడు భీముఁ జూచి	103
అత్తజీఁగదుబెల్లుగ	36	అనవుడు రాజసూతివి	23
అత్తెఱంగున	206	అనవుడు సంజయుం	105
అత్తొమ్మిదింటిలోన	126	అనవుడు సూతుఁ డెంతయు	30
అదిదునుమాడిమేనఁ	142	అని కీర్తించుచు నరుఁ	219
అదినరుడెందమాడుట	110	అనికెంజాయ రంజిల్లు	153
అదియునుంగాక	139	అని గోపాలదేవు నాలోకించి	164
అదియెట్లంచేని	156	అని చెప్పిచూపెఁ బదంపడి	91
అదియొకఁడెలకారవ	2	అని చెప్పిప్రీతుఁడగు	44
అధిపయంతన గను	213	అని తఱిమి పలికిరి ప్రౌద్ధునుం	197
అనయముఁ గూర్కర్మల	51	అని తారతమ్యజ్ఞాన	74

అనితెగనిండఁదిగిచె	212	అనిన విని సంజయుం	3
అని తొడంగి హాహాకారంబు	4	అనిన విని సంజయునకు	39
అని ధర్మంబును దూఱంగ	235	అనిన సంజయుం దమ్మహి	174
అనినఁ గర్ణు డిట్టులనియె	35	అని పటునింహనాదము	102
అనినఁ గర్ణుఁ డిట్టులను	59	అనిపలికి కర్ణుండు	23
అనినఁ గృపాణంబు గొని	155	అనిపలికి కర్ణునిం	1
అనిన గృష్ణుఁ జూచి	120	అనిపలికి కలుషం	203
అనినఁ ద్రెయంబందె	40	అనిపలికి కృష్ణునాననం	154
అనిన ధర్మనందనునకుఁ	150	అనిపలికి క్రమ్మఱంగ	155
అనిన నట్లకాకయని	50	అనిపలికి గొంతవచనం	101
అనిన నట్లకాకయని	147	అనిపలికి చూడు	109
అనిన నతం డతని	157	అనిపలికిన విని	31
అనిన నతండు గన్నీరొలుక	163	అనిపలికి మరణోద్యక్తుం	5
అనిన నాసూతనందను	35	అనిపలికి మఱియును	33
అనిన వారలందఱు	87	అనిపలికి యజ్ఞనపతి	198
అనినవిని	44	అనిపలికియతని	132
అనిన విని కర్ణుండు	173	అనిపలికియనంతరంబ	68
అనిన విని కర్ణుండు	75	అనిపలికియనిల	147
అనిన విని కెంపుసొంపు	45	అనిపలికి యద్విశోకునకు	169
అనిన విని జామదగ్న్యం	58	అనిపలికి వెండియు	43
అనిన విని పశుత్వము	52	అనిపలికి వెండియు	66
అనిన విని యంత	3	అనిపలికి శంఖంబొత్తి	69
అనిన విని యంతరంగం	171	అనిపలికి సుర గణం	54
అనిన విని యచ్యుతుం	210	అనిపలికి హరుండు	52
అనిన విని యతండు	187	అనిపలికె నిత్రైఱంగున	11
అనిన విని యతఁ డతని	181	అనిపలికె నప్పుడు	199
అనిన విని యబ్బలు	143	అనిపలికె నానమయం	194
అనిన విని యమ్మనుజ	90	అని పాంచాతురు పార్థ	197
అనిన విని యాంబికేయుం	2	అని పార్థుఁజూచియతఁ	154
అనిన విని యల్లంబుల	202	అనిపెక్కుభంగుల	7
అనిన విని వాసుదేవుం	145	అనిపెలుచంబలికి	183
అనిన విని శల్యుండు	67	అని భల్లప్రకరంబులన్	121
అనిన వివ్వచుండు	146	అని మరియు ననేక	50

అని మఱియును	7	అనిలజుఁ డట్లు పెల్లెనఁగు	173
అని మఱియును	58	అనిలజునకు జాలఁచె	141
అని మఱియును	176	అనిలజుఘాలము గురు	20
అని మఱియునొక్కటి	52	అనిలజుమీఁద నేయ	105
అనిమిషనాథుం డిచ్చిన	40	అనిలజుసారథియును	21
అనిమిషవంద్యమాన	140	అనిలతనూభవుండు	16
అనిమొన శత్రులం	82	అనిలసుతుండు తీవ్ర	169
అని యంతం దనివోక	71	అనిలోఁదెరలుట	152
అని యంత నిలువక	70	అని వగచి యుధిష్ఠిరుం	141
అని యంత నిలువక	123	అనివధించెదఁ గర్ణు నేనని	153
అని యగ్రజు నప్రియం	159	అనివర్తననుతిఁగ పయ	57
అని యడిగిన సంజయుం	91	అని పలికి సెజ్జడిగ్గి	161
అని యడిగిన సంజయుం	63	అని పలికిన విని	81
అనియడుగుటయు	140	అని విడిచె నకులుఁ	26
అని యతఁడు శల్యుఁ	59	అని విలాపించి మఱియు	5
అని యమ్మహాబలనందనుం	153	అని వెండియు	29
అని యాసూతనందను	46	అని వెండియు	65
అని యిట్లు కర్ణసారథి	60	అని వెండియు	73
అని యిట్లు కృష్ణుండు	211	అని వెండియు	82
అని యిట్లు మధుర	213	అని వెండియు	65
అని యిట్లమ్మహాత్ములు	190	అని వెండియు	165
అని యిట్లు సంజయుండు	139	అని వెండియు	170
అని యిట్లు సల్లాపంబు	168	అని వెండియు	193
అని యిత్తెఱంగున	77	అని వెండియు	215
అని యుల్లసంబాడి	84	అని సూతపుత్రుం జూపి	9
అనియె నట్టియెడ	76	అనుచుఁ గూడుకొని రథ	83
అనియె నట్లయ్యిరువురు	129	అనుచు దీనమానసం	76
అనియెనప్పుడు రాధేయుం	85	అనుచు శోకోపహతుం	2
అనియెనప్పుడు వారణ	171	అనుటయుఁగాక మిట్లను	74
అనియెనప్పుడు వివర్ణం	163	అనుటయు	319
అనియె నివ్విధంబున	71	అనుటయు గారవమున	47
అని యెలుగెత్తి చెప్పి	136	అనుటయు ధర్మసూనుం	162
అని యెలుగెత్తి పల్కు	184	అనుటయు నతండు	35

అనుటయు నతని	70	అప్పుడు నీకొడుకు	118
అనుటయు నట్ల చేసెద	65	అప్పుడు నీయందుఁజేయం	138
అనుటయు నాంజికేయుం	5	అప్పుడు ప్రతిసంభ్యుఁడైదు	19
అనుటయు నాతడిట్లనియె	3	అప్పుడు యుధామన్యుండు	35
అనుటయు భీతివేడి	30	అప్పురొగఁగంబు లాడుచుఁ	53
అనుటయు వాఁడట్ల	137	అబ్బలంబునకు జానట	98
అనుటయు వినిమున్నాహూతం	75	అమరనదీ తనూభవుఁ	185
అనుటయు శల్యుండు	55	అమరులకు నజయ్య	118
అనుటయు సంక్రందన	90	అమరులకు నజయ్య	165
అనునప్పుడు విషవిస్ఫుర	210	అమరులకు నమరులకు	51
అనునవసరంబున	133	అమితబలంబగు బ్రహ్మాస్త్ర	209
అనుపలుకులు వినియుం	65	అమ్మహావీరు నాలోకించి	15
అనుభవశమరమ్యా	61	అమ్మహాగోరి విక్రంభణంబు	99
అనేక చండకాండంబు	137	అమ్మాద్రీపుత్రుండు	23
అన్ననొచ్చెనన్నయ మ్మాట	146	అమ్మరారిధవ శహాయము	118
అన్నరుని మూఁడుశరముల	57	అమ్మలబండ్లును రథ	44
అన్యచాపలసితహస్తఁ	96	అమ్మలుమూఁడుపాళ్లు	120
అప్పాంచాలోత్తముండు	129	అమ్మెయి ధర్మనందనుని	40
అప్పాండ్య మహీపతి	127	అమ్మెయి నుగ్గొచ్చె మజియు	207
అప్పు డనిమిషముని	55	అయినను	51
అప్పు డయ్యనిలతనయుం	104	అయ్యవసరంబున	42
అప్పుడు	33	అయ్యవసరంబున	119
అప్పుడు	173	అయ్యరువురకు నొకటి	163
అప్పుడు	205	అయ్యరువుర యశ్చాలుని	36
అప్పుడు	214	అయ్యెడం గూడిన కాకంబు	75
అప్పుడు కురురాజు	114	అరవంబు చక్రంబు	210
అప్పుడు కృపనుబల	107	అరవంబు డిగ్గ నుజ్జికి	106
అప్పుడు గురుతనయాద్రిం	122	అరవంబున్ సిదమున్	193
అప్పుడు చేనెత్తురు	42	అరవంబెక్కి శరాసనం	66
అప్పుడు దివ్యు లన్నర	217	అరదము వోవనిమ్ము	118
అప్పుడు దుర్యోధన	148	అరద మెక్కి తటిమె	189
అప్పుడు ధృష్టద్యుమ్నుండు	155	అరయ నెవ్వాఁడు నాకంటె	53
అప్పుడు నకులు డతని	17	అరుదిది నీవు నొవ్వక	149

ఇ

ఇట్టి కష్టపుఁ గేలికె	155
ఇట్టి నన్ను ననునయించి	163
ఇట్టి మాయందును	74
ఇట్టులను సంజయుం	59
ఇట్లుగు తెలుంగక	46
ఇట్లువల్పుచు	59
ఇట్లుభిసందించి యన్నరేం	47
ఇట్లుగుచు నలుక	50
ఇట్లు కోదండంబు	23
ఇట్లు కాంతేయముఖు	36
ఇట్లు గలయం గనుంగొని	170
ఇట్లు గలిసిన మన	68
ఇట్లు గాండీవంబెత్తి	167
ఇట్లు చరాచరాత్మకంబై	53
ఇట్లు చితుర్ముఖు	19
ఇట్లు దలపడి	14
ఇట్లు దాసిన యాభిరామి	178
ఇట్లు దారుణభంగిం	134
ఇట్లు ద్రోణసుతుని యేపు	121
ఇట్లు నాటించిన నొచ్చి	27
ఇట్లు పాండవ సేనాపతి	116
ఇట్లు పాండుతనయు	25
ఇట్లు పాదచారులై	15
ఇట్లు పార్శ్వై కడంగి	114
ఇట్లు భానుదేవ చిత్ర	94
ఇట్లు భీము కడంగని	134
ఇట్లు మహావ్రభావంబైన	49
ఇట్లు మున్నీటిసీటిపయిం	76
ఇట్లు రథంబులవై	20
ఇట్లు విక్రమ విజృంభితుం	22
ఇట్లు విజృంభించిన	169
ఇట్లు విరదుండై వృకోదరుం	162

ఇట్లు విహరించుచుండ	74
ఇట్లు వెజచలుచి	173
ఇట్లు సంకరోత్సాహ	65
ఇట్లు సత్త కేనుని	32
ఇట్లు సుకేతుండు	112
ఇట్లు సుస్థిరుండై	31
ఇట్లు సూతనందనుండు	257
ఇట్లు సూతపాత్రుండగు	179
ఇట్లున్న యమైలుంగు	216
ఇతఁడు దాటాకె	139
ఇతఁడే ద్రుళ్లు నూపి	132
ఇతఁడెగున గవిసి	99
ఇతఁడెగున బోసినం	133
ఇతఁడెగున	15
ఇతఁడెగున	34
ఇది యట్టిద మోసంబున	162
ఇది యొక ఇతిహాసమే	56
ఇది శ్రీమదుభయ కవిమిత్ర	220
ఇప్పురుసున భాగవాన్ము	144
ఇప్పుడే నీకుబుద్ధులు	70
ఇ మ్మివ్వరమ్ము సారథ్య	45
ఇమ్మెయి సూతనందనుని	101
ఇరు తెలంకుల మూతలం	201
ఇరుదెసల నున్న	138
ఇరువదెను నిశిత	116
ఇది శ్రీమదుభయ కవిమిత్ర	61
ఇది శ్రీమదుభయ కవిమిత్ర	140
ఇరువురు నతిరథులు	190
ఇవ్వధంబున	12
ఇవ్వధంబున	17
ఇవ్వధంబున	109
ఇవ్వధంబున	215
ఇవ్వధంబునం	57
ఇవ్వధంబునం గాకం	75

ఇష్టిధంబునం దెచ్చి	77
ఇష్టిధంబున ఘోర	183
ఇష్టిధంబున నద్దెస	174
ఇష్టిధంబున నవ్వీరోత్త	196
ఇష్టిధంబున మగధ	124
ఇష్టిధంబున రాధేయుం	100
ఇష్టిధంబున విక్రమ	207
ఇష్టిధంబున విక్రమించిన	134
ఇష్టిధంబున విరథుం	97
ఇష్టిధంబున వివిధ	121
ఇష్టిధంబున వివిధాస్త్రం	136
ఇష్టిధంబున వృకోదర	101
ఇష్టిధంబున వృషసేను	190
ఇష్టిధంబున సేనల	93

ఈ

ఈడఁబోక రాధాసుతు	104
ఈతఁడు దుర్దశం బొరసె	102
ఈతని నొవ్వఁ బల్కుటన	163
ఈరసమునఁ గదిసి	150

ఉ

ఉగ్రిఁడై దుస్స సేనుని	186
ఉడిపి తోడన కవ్వడి	200
ఉత్తమ కర్మ మిట్టిదని	170
ఉదయాచలమున	15
ఉబ్బి మాద్రీసుతు డెబ్బది	24
ఉరగంబు దునిమి	206
ఉఱక యడఁరి మెఱసిన	150
ఉఱక యశ్వత్థామ	136
ఉఱక సమీరసూనుఁడు	16

ఎ

ఎంగిళులు గుడిచి	77
ఎందఱు వొదిలిరి వారల	221

ఎందు వచ్చెదు నిలు	134
ఎక్కె నిట్టూర్పు నిగుడం	26
ఎట్లు పియమొనర్చె నట్లు	63
ఎత్తి యత్తురంగంబుల	55
ఎఱిగి సైన్యంబు సమరం	20
ఎద్ది పియము సేయు	56
ఎఱుఁగుదు మఱచితి	181
ఎలమిఁ గడచి పోవు	75
ఎల్లఁ జూడసిడము విల్లు	163
ఎల్ల భంగు లనేక	161
ఎవ్వరు సూపనేల నరు	69

ఏ

ఏచిన యా పురత్రయము	50
ఏను దపశ్రరణంబున	212
ఏనుధార్తరాష్ట్రహిత	70
ఏ నురము వ్రచ్చి నెత్తురు	183
ఏను సంధికిఁ బోయినఁ	166
ఏనూఱు రథంబులు వెనఁ	150
ఏనేమి తప్పు సేసిన	73
ఏనొండె నతనిచే	102
ఏమిర పసులని యార్వపు	185
ఏమీ తగవును ధర్మము	210
ఏలిన వాని పాటుగని	19
ఏసి మఱియు శిత	200

ఐ

ఐనను నిప్పటి దుఃఖము	169
---------------------	-----

ఒ

ఒంటి మెయి దాఁక	78
ఒండు శరాసన మెత్తి	30
ఒండొక విల్లు పుచ్చికొని	173

ఒండొరు కేతువుల్	20
ఒండొరుల మీద నుజ్జ్వల	150
ఒకటి కొకటి కంటెను	18
ఒకదేశంబు దాగోడ	34
ఒకళు లొకళుల హయముల	18
ఒనరింపుడు దివ్యరథంబు	53

ఓ

ఓపి యతని రణభారము	161
------------------	-----

క

కడగి కృతవర్మతోడ	20
కడగుము నీదుజాణము	127
కడఁబెక్కు వేలు దూపుల	120
కడువడి వదముడియును	57
కడు వెగడంది యున్న	187
కదిసిన నమ్మహాభుజుడు	114
కనకపుఁ గామతోమరము	31
కనదస్త్రంబుల నుజ్జ్వలోద్భట	158
కన లధిక మైన	209
కనలి యప్పీరుండు	116
కనలి యాసూతపుత్రుఁ	179
కనలి యొండొక విల్లు	95
కని గాండీవధిరుండు	35
కని పాంచాలురు గోపం	93
కని ఫాలంబులు భూమి	50
కని యాటమ్ముల నెడనది	57
కని రాధేయుఁ డద్దివ్య	137
కని విందుండు ప్రదీప్త	15
కని సంశప్తకు లేచి	119
కనుగొన జుల్మ నైన	12
కనుగొని భీమసేనుడు	174

కనుగొనె శల్ముఁ డిట్లనియె	139
కనుగొను మిర్చుడేను	148
కపికేతనము హస్త	192
కచ్చి యాలోన	103
కమల వన సున్నక	80
కమలాకరము తీలఁ	21
కమలాశను కట్టెదిరికిం	54
కరణ ఫల పరిత్యాగ	220
కరి కరి గిరి గిరి నంభో	198
కరి బృందంబులు ద్రోణ	110
కరిహయ శవముల	38
కర్ణ మనోహరుల కాంతల	133
కర్ణసుతుఁడు పలక	187
కర్ణుండు పదిచండకాంఠం	197
కర్ణుండు మనల మార్కొనం	130
కర్ణుం దొక్కరుండును	118
కర్ణుఁ డట్టె కలన	41
కర్ణుఁ డేపారి శిఖండి	135
కర్ణుని కేతువు గ్రాతెడుఁ	175
కర్ణుని మెయి నాలోనన	201
కర్ణుని యగ్రభాగంబున	189
కర్ణుసూనులలో నొకండు	165
కర్మ సూక్ష్మశిఖి గానక	156
కవల గురుండు భీష్ముండును	194
కవలతోఁ జెనఁగెడు	115
కాండమహాతరంగముల	81
కాడెని బిరుదు లాడక	153
కామఁ బాసిన కమలంబు	214
కార్ముకముఁ గేతువును	87
కాలాయన నారాచము	116
కావున నవ్వరమిమ్మటు	43
కావున నీకు నప్రియము	32
కావునఁ బ్రభుత్వసంపద	153

ఘ

ఘనతర వత్సవంత	32
ఘోరానేక శరాక్రతిం	143

చ

చంపి పాలిత ప్రతిజ్ఞంశ	158
చదల మెటుంగులువర్వం	99
చనుటయు నజాతశత్రు	133
చరణములుం గరంబులు	90
చరమగిరినుండి పడి	2 3
చలంబు నెఱయ నతని	155
చిందంబుల మోక్షతకు	13
చిత్రచాపము క్తశిత	96
చిటునగవుతోడ మైమఱు	210
చూచి తన్నప్పడు గ్రమ్మఱ	219
చూపి యక్కొంతేయులం	2
చూపుటయు నగ్గలంబగు	147
చెన్నునఁ బాంచాలురు	217
చేతులు చలలును బహు	122
చేయంగ వలయు వానిం	158
చేరి బహుచిత్రగతులం	13

జ

జనపతియుఁ గృప	186
జనములు భీష్మ ద్రోణులు	12
జనములు వృథా ప్రతిజ్ఞం	157
జనమేజయుని సూతుఁ	179
జనవల్లభ యొక సమయము	47
జనసంక్షయంబు పెల్లె	87
జనులు విహ్వలు లగునట్టి	204
జనులెట్టిది మిత్ర విధంబని	82
జనులెట్టిది శత్రు విధంబని	82

జామదగ్నున్ బాచి చయ్యనఁ	57
జాగంబు వాడు మొలచిన	41

డ

డిశిరయమునఁ గడిగిన	38
దులిచిన నబ్బలుమగండు	207

త

తక్కటి రథికోజనులు	180
తక్కటి నై నికు లనిన	7
తగువార లొరుల దెగడుట	59
తదనంతరంబ లోక	55
తదనీకంబు గజంబులు	124
తన కడిమ బంధ మోక్షము	110
తాకరముల్ నిగిడ్చి	107
తనకు నెదసొచ్చి	112
తనకుఁ బిమ్మిట్టెయైన	2
తన యరదం బెద్రె	150
తనువులఁ గర్ణ బాణములు	216
తనువులఁ బోటు బాణంబులు	100
తపము నుదాత్త శౌర్యము	190
తరమిడి చంపె గీచక	103
తఱిమి తన మునుము	137
తఱిమి సుశర్మ దాకిన	109
తలఁచిన నెదకు సంతాపంబు	73
తలఁపంగ నద్గుణంబులకుఁ	9
తలకొని జలములు	76
తల్లి చన్నుల పాలేను	184
తల్లిదండ్రుల మాడ్కి	157
తళతళ మనియెడు	11
తానును వారును దూపుల	94
తారకాతున కొక్క తనయుం	49
తునిమి దోస్సారంబు	95

తునియలుగ జేసె హరులఁ	34
తురగ ద్వివరథ తూర్వ	122
తురగములఁ దాన నడవుచు	182
తురగ రింఖా ముఖోద్ధూత	11
తెగి మన కగ్గమై యరుగు	199
తెరలక కర్ణుఁ డవ్విజయు	200
తెలిపిన దామోదరుండునుం	194
తెలియ విన నీవు సెప్పిన	3
తెల్లము మిమ్ము నందఱ	39
తెల్లసీవిరులును వెల్లని	35
తే రతని యరదమునకుం	32
తేరు గదలక నీక వైరులు	109
తేరు మురారి దోణుసుతు	120
తేరుల చెక్కలు వారణంబుల	33
తోడరి భవ త్తనూజులు	177
తోడరుఁడు పొదువుం డేయుఁడు	201
తోడన కోదండము	182
తోడన హయసూతుల	112
తోడై డాపట వలపట	176

ద

దంతిఘటల్ మహాగ్ర	14
దమమున నియమంబున	47
దానం గనలి	27
దానం గోపం బగ్గలించి	15
దానం గోపించి	108
దాన బీటువోవక	182
దారుణాస్త్రజాలాంశుల	213
దీన వృత్తి శల్కండు	214
దీనికి నీవు కటకటం	211
దీప్త ప్రతాపంబగు	160
దుఃఖంబు నిస్తరింప	3
దుఃఖపరంపర ద్రొక్కున	6

దుర్యోధను చేసిన యవ	41
దృష్టాంతము సెప్పెదనని	81
దేవతలకు నైన దేవేంద్ర	86
దేవత లిచ్చిన తేరు	154
దేవా వై శంపాయనుం	1
దేవా వై శంపాయనుం	63
దేవా వై శంపాయనుం	141
దై వంబు బలవంతంబనిన	41
దొరలఁ గడచి బలంబు	180
ద్రౌపదీనందనులును	178
ద్రువదతనూజులుం	131
ద్రోణాచార్యుని యుగ్రపు	146
ద్రోణుండు బహుదివ్య	67
ద్రోణు పరాభవం బధిక	29
ద్విజపతి వృషభాంకోదీర్ఘ	140

ధ

ధనువు దునిమి కొమ్ములు	30
ధనువు దునిమ యెండు	112
ధనురాచార్యుని చావు సూచి	151
ధను వొం డుగ్రత నెత్తి	182
ధరణీచక్రము నీవ	215
ధర్మపుత్రుఁడు గురుతనయుతోఁ	113
ధర్మవాదులు ధర్మత త్త్వ	208
ధీరజనో త్తముండు	22
ధృతరాష్ట్రుండు మ్రానుపడి	3
ధృతి నొండు విల్లుగొని	114
ధృతి వొగ డొంద నేచి	22
ధృష్టద్యుమ్నండును బెండు	29

న

నకుల సహ దేవులును	174
నకులానుజుఁడు గృపాణం	22

నకులుఁడు సహదేవుండును	158	నాకొలఁది యిప్పు డెఱిఁగితి	77
నకులుఁడు సూతపుత్రుఁడు	23	నాగపాశబంధనంబుల	110
నడపుమనుటయు నమ్మాటఁ	64	నాదుర్జయమునఁ జేసియు	3
ననుఁ గృష్ణుకంటె నధికుం	46	నారాచము లాదిగుగల	43
ననుఁ జూడుము వేడుకకుం	151	నారాచాది మహోన్న	64
ననుఁ దగియెడు నతిథిం	120	నాపుడుఁ దేరు మద్రదనర	103
ననుఁ దొఱగి నేవు పొఖ్యంబున	161	నిగుడు దవాన్నిజ్ఞానల	153
నను నింత నీచపుఁ బని	45	నిడుఁగేలున్ బలు తొడలు	214
ననుబోఁటి జోరునుం	203	నినదనమున్బటస్ఫురణ	213
నను బోఁటుల మనములు	119	నినుఁ దలవడఁ జూచిన	132
నను సుప్రసాద వృష్టిం	160	నిను నొంచు వాఁడె కర్ణుం	209
నన్ను సర్వసేనాధిపత్యంబునకుం	10	నిన్నుఁ దృణముఁ జేసి	154
నన్నెఱిఁగి యెఱిఁగి యిట్లనఁ	151	నిబిడ ఘంటావళి నికృతం	14
నరతనయుండు దత్తనువు	21	నిర్గత ప్రాణు రాధేయు	214
నరనారాయణులకు నెందును	196	నిలు నిలుమని తమ	127
నరవర చూడవే తెలియ	42	నీకుం బోలిన మొగ్గరంబు	13
నరవర పంపుమేను	155	నీకు నృద్ధ సేవ లేకున్కి	156
నరవర యెందుఁ జూడమె	214	నీకు వెఱపింప నయ్యెడు	33
నరసింహుండ సురేంద్రు	130	నీ కొడుకులు కవచియు	186
నరుఁ డదె కంటె కౌరవ	178	నీచులకు బలంబు నెట్టన	81
నరుఁడన్న వర్తనము	169	నీచెప్పెడు మెయి సూడంగ	134
నరుఁ డమ్మై వినివచ్చె	90	నీ తెఱఁగిట్టిదేనిరణ నిష్ఠకుఁ	153
నరుఁడు దీప్రకరార్పులు	63	నీ తోడ్పాటున నేఁ ద్రివిష్ట	187
నరునకుఁ బూని పల్కితి	65	నీ యట్టివాని విక్రమంబునుం	30
నరునకు సూత సూతి	53	నీ యస్త్రం బిచ్చుడు కర్ణాస్త్రం	209
నరుని ప్రతిజ్ఞభూవర	162	నీ వనేకగతులు నేర్తిది	76
నరునిశరంబులన్ రథ	65	నీ విక్రాంతియు నాపయిం	9
నవతి కౌరవ రథికులు	173	నీ విట్టివాఁడవని ధరణి	153
నవతి శరముల నవ	37	నీవు జూదంబాడఁగావై ర	159
నవ్వుచుఁ జూపంబు నడిమి	99	నీవు పొజ్జిండవు ప్రబలుండవు	10
నవ్వులకంటిఁ గాక యది	123	నూలు గతుల నీవువాలుదే	75
నవ్వెడు తలలను గ్రొవ్వారు	176	నృపుఁడును భీష్ముఁడుం	63
నాకుఁ గల సొమ్ము తెల్లను	50	నెట్టన యల్గినం దగునె	185

నెత్తుటఁదోగిమేను	207	పాండవసై న్యంబుల	123
నెటిదగఁ దేజితమై	142	పాండవాగ్రజుఁడు వర్షంబు	100
నేరకతొడరితిఁ గాల్కొన	76	పాండవు చావంబు ఖండించె	36
నొంచితోడన	34	పాండవుల నాజినోర్పు	105
		పాండవులయట్ల రాధాసుతుం	195
		పాండవులు ధర్మపరు లెవ్వలన	86
		పాండున్యపాగ్రనంపనుఁడుఁ	66
		పాండున్యపుసుతులలో	41
పంకజనాభుఁడున్ వినుగ	153	పాండుసూనుల తోడివగ	4
పటుతరమైన నారసము	106	పాండు్యుఁడా సేనలపై	125
పటునారాచముదీ ప్తి	23	పాయవడియసేన	176
పటుబాణప్రకరంబు	17	పార్థుడెసఁ బలుకుపుట్టినం	39
పటుసింహనాద తూర్వోత్కట	101	పాణీన జూచి కౌరవ	143
పట్టపగలింటి సూర్యుని	145	పాణిపాణి డయ్యుటయు	76
పదంపడి	184	పావనిఁ మున్నుగాఁ గవలుఁ	137
పదపడి పాండవయోధు	131	పావనికి నిషాదపతి	133
పదపడి యొకభంగి	151	పుండరీకాక్షుండు గాండివితో	199
పదపడిరాధేయుం	88	పులుఁగులలో నీవెక్కుడు	74
పదుమూఁడు వర్షముల్	148	పూనిక నెఱపి శోకం	167
పరిబాణంబుల నొంచి	106	పెక్కండ్రతోడఁ గర్ణుం	174
పనిపడి జామదగ్న్యుఁడు	73	పేరుగల రథికముఖ్యుల	171
పరదోషము నెప్పగ	34	పొడవునకు నెగనె	76
పరమధర్మపరులు	211	పొదివెడు నస్పడు	94
పరశురామువత్తం బయిన	203	పొరి బంధు పుత్రమిత్రుల	5
పరశురామునిచేతఁ	7	పౌరుషమేటికిదై వం	5
పరిచయస క్తచిత్తుఁడయి	42	ప్రకట మహార్థసౌరభ	219
పలకయు వాలునుం	25	ప్రజలకుఁ బతిఁ గాగఁ	51
పలికిన నేమిబీరములు	149	ప్రతిశరములు పాండ్య	126
వలుకులు వృథగా నన్నుం	25	ప్రమతివిదూరా సుమన	140
వలుడెస మంటలు ప్రబ్బఁగ	204	ప్రాణహాని వచ్చుపట్టున	157
వలువురకుఁ బుట్టినిచ్చలుఁ	72	ప్రీతి యెల్లర్ప బీరుల	87
వవనసుతుచేత వాభూధవుఁ	139	ప్రైవడి పోయెఁగాన ధృత	185
పాంచాలరఁ గేకయుల	138	ఫల్గునుండు మేఘబాణ	198
పాండవకోటి సూతసుతు	8		

బు

బంధుమిత్ర యుతంబుగఁ	11
బరవన మొప్పంగూర	26
బలమును శౌర్యముఁ దేజముఁ	165
బలవంతులగు దనుజుల	57
బలవిక్రమములు వినుతం	1
బలశాలియైన హంసముఁ	74
బలితపు వెన నాబోతుం	214
బలియురగు రాజులును	137
బలుగాలిన్ నలుదిక్కులం	94
బలునారసమున నేసిన	172
బలుసోదెగటార్చి మరలు	217
బలు పెసంగఁ బాండుపుత్రులఁ	36
బలుపడి నులూకుఁ డిరువది	27
బలుచిల్లుగ్రతనెత్తి	116
బాడుదలనొండెఁ బట్టుము	64
బాణజ్వాలలు బెట్టుపర్య	95
బాహువిలాసంబు మెఱయ	26
బాహువునొచ్చినం గినిసి	19
బీరమును లావుఁ గల్గిన	202

భు

భండనంబునఁ బాద్మచేఁ	53
భండనము నేర్పుమెయి	43
భరితక్రోధ మహోగ్ర	202
భరితోత్సాహతఁ జేర్చి	196
భల్లం బొక్కటఁ జంపె	27
భల్లములు మూఁడు సిడము	181
భార్గవాభిధానంబగు	79
భార్గవాస్త్రంబున నొక్కనిం	72
భీమసేనునకు సేనాముఖం	152

భీమాస్త్ర శిఖర చక్ర	114
భీముఁ దపిల్చుచున్ భక్తము	167
భీముఁడుఁ పలును భర్తజు	135
భీమున్ భక్తవిహారణ	146
భువనము లన్నియు నొక్కఁబఁ	217
భూసుర శాపంబున నిదె	235
భ్రుకుటిసూర్జిశ ఛాలభాసుఁ	159

మ

మందరంబుచేత మధితమై	171
మనమునఁ గూర్తుగాన	215
మనము బలశౌర్యఘనుఁ	9
మనలోఁగయ్యెఁ జేటికి	6
మనుజేంద్ర కళలివగు	151
మర్మభేదులైన మార్గణం	25
మఱియు గురుపుత్రుఁడేయ	126
మఱియు నమ్మద్రపతి	215
మఱియు నరుండు సూత	201
మఱియును	20
మఱియు నొక్కం డాకర్ణింపు	43
మఱియు నొక్క మహనీయ	24
మఱియు బహువిధోత్పాతం	65
మఱి యొక్కడెను జెప్పెద	72
మఱి యొక్కట నెప్పెద	69
మహిత మునులగు పీఠెందు	191
మాధుని కోల్తలకుఁ	124
మాతండ్రి యెడఁజేసిన	128
మానకయున్న మఱియును	80
మానస సరసి వసెంతు	74
మాయోపాయంబుల గాంగేయుం	7
మిగిలి యప్పాండవాగ్గజు	88
మితండ్రి కుఱికి నఱికిన	128
మీరు నిజంబు చెప్పితిరి	54

ముంచు మహోద్ధతి	114
ముందర శిఖండినిడి	7
ముందరి యట్లుగాదు	68
ముదమున నతఁడందఱఁ	97
మునులోకముచే సత్కృతి	5
మును విశ్వకర్మ చేవేంద్రునకై	42
మునుసభఁ బలకిన	183
మునుసహదేవుండగు	135
మూఁడఁజూహింబు లిమ్మెయి	133
మెఱయ వెలిమాపులును	196
మెఱసినం గుపిత	25
మెఱసినం జూచి	188
మెఱసిన నెఱసిన	122
మెఱుఁగు తోడిలలిత	60
మేఱువు వోలె నొప్పిన	86
మేలి మదావశంబులును	92
మేలు విలుగొని యఱువది	26
మొదలి రాజు నభయముగ	140
మొనసిక్రీడి మరియు	200
మొగ్గెడు వాహనంబులు	133

య

యవనశక సైన్యములు	119
యాదవ వీరచయంబు	39
యుధామన్యుండు గృపా	136

ర

రణంబు దారుణంబయ్యె	169
రథమవి తథమైనను	8
రథము రథమ్ము జేరఁగఁ	42
రథ్యగతులు నెఱయ	143
రథికవర్మదైన రాధేయు	218
రయమునఁ బంచవింశతి	106

రయమున వాని నన్నిటి	23
రాజరాజుఁ బాసిరాజ్య	168
రాత్రి మ్రోదాఁకి నూరత	67
రాధేయుండు నుదీర్ణ	134
రాముడు విమలవృత	56
రాయంచ మందగతిఁ జను	75
రెండుసేనల శంఖభేరి	192
రేపకడ సకల బలములు	42
రోపమహాటోప భీషణ	71

ల

లావులు రథాతిరథ	84
లీలంగేల నమర్చి	183
లేరిచట మగలు నీకును	166

వ

వంగాధీశుఁ గరింద్రుతో	131
వచ్చిన మఱిగెల్పుగొనన్	144
వడిఁ గృతవర్మ దాఁకిన	37
వడిఁ బొదివి భీముఁ డార్చిన	133
వనధివాసులగు నివాత	205
వనమునఁ బండ్లెండేడులు	13
వరంబులు గోరికొం డనవుడు	47
వరదివ్యాస్త్రవిదుండు	29
వరదు శరణ్యశశాంక	50
వరమువడిసిన యాదైత్య	48
వరవుడుల నూర్వురను	171
వరుణుఁడు నీళ్ళచే జెడునె	86
వఱకులు మన చేరువఁ	35
వలను శోభిల్ల నెవ్వఁడైన	69
వలవదు నన్నునుం గృపు	195
వలుఁద నారసంబు	137

వాడె కురుక్షితిపాలుడు	139	వినుమాదర ముత్సాహం	9
వాడు వడినం దక్కటి	167	వినుమిత్తెఱుగున నేన	44
వాని దునుమాడియా పాండు	207	వినుము కుమారవిప్రు	29
వానినెల్ల ద్రుంచి వలవచ్చి	172	వినుము నరేంద్ర చూడ	205
వాని మగిడించి	20	వినుము బ్రహ్మఘ్నుడన	123
వాయుసత్త్వండు వాయుజ	172	వినుము మహీసురు శాపము	213
వారలఁ గడచి ప్రభద్రకు	93	వినుము సత్యంబ పలికెదఁ	181
వారలపై నక్కురుభూనాథుం	131	వినుము సుభద్రపట్టి	182
వారల లోకవీరుల నవ	68	విను మేను జేయఁబూనిన	155
వారల వడికోర్వక	127	వినుమేను విక్రమింపఁ	45
వార లిరువుర నుగ్గింపు	138	వినుమొరులకు గాండివ	155
వారలు గెలఁకుల నడవఁగ	8	వినుసత్యం కాడెదఁ	182
వారికిఁ దోడ్పడి యక్కడి	93	వినుసత్య ధర్మరతుడగు	11
వారి వీక్షించి ఖచరులు	20	వియచ్చరులు వెలుగందిరి	93
వారొండొరుల శరపరంపర	107	విరటుని గోవులన్ మరల	77
వారికతూపులు మేనం	111	విరఘండై పాలివోని	28
వికల రథవ్రయత్ను	34	విరఘుడయ్యెన కాని	35
వికల సాధనుడైన యవ్విభుని	116	వివ్వచ్చు విక్రమవిహారం	31
విజయుం దాఁకి పెనఁగుచో	7	వీఁ దొకరుండె యింక	13
విడుతు రాప్తుల బంధుల	84	వీనులకుం బలుకులు	59
వినత దురిత నిరసన	220	వీరికి జయంబుధృవం	191
విని కృతవర్మగాంచి	113	వెండిపింజఁ బొలుచు	32
వినిన జనంబు లీతఁ	67	వెండియుఁ బాంచాలరథిక	180
విను కర్ణునకే నోడితి	152	వెండియు నేపునఁ జై కొని	93
వినుత మహాస్త్రముల	83	వెండియు బలువిడినయ్యా	206
విను నీకిచ్చిన బాస	10	వెండియు సుశర్ముని	32
విను పాపదేశ సంజనితుండ	72	వెగడునఁ జెయ్యెది	109
విను పిచ్చుక కుంటతిరయ	8	వెగడుపడి చక్రరక్షకుల్	201
విను పిన్ననాడు నీవీ	156	వెడతలఁపు లుడిగి	185
విను పెద్దయు వినికిలేని	157	వెనుకొనిరాధేయుడు	25
వినుమట్టేచి నకులుఁ	131	వెరవునఁ దత్తనువుం	77
విను మతఁ డిమ్మెయి	201	వెరవునులావుదివ్య	149
విను మతని యోధజన	101	వెఁ జెక్కమ్ములు మనపై	121
విను మప్పలుకులు పాటిగ	154	వెస నతని యురము	103

వేడుకఁ జూడుమేను
వేటొక్క విల్లెత్తివివ్వచ్చు
వైచిన నవ్వీరుండు
వైవస్వతు చందంబున

శ

శక్తులను దోమరంబుల
శక్రుతేరైన నడవంగఁ
శరణము వేడెదను
శరత్పుమున నుండి
శితశరము లుత్తమౌజుఁడు
శినివంశవరునితోడం
శిరమునఁ గంఠదేశమునఁ
శిరమునఁ గర్ణంబుల
శీతార్త జనంబులు
శృంగములేని నీలగిరి
శైవేయుండును భీమసేనుఁడును
శైవేయుతోడవిందాను
శోకవారిధి పారంబు
శ్రమమునకై యేనుసకలాంబ
శ్రమమున సోలుచుండియుఁ
శ్రాంతిం బొందినవాఁడు
శ్రీ పరిణామ స్థితివిద్యా
శ్రీ మచ్చరణాంబుజ యుగ
శ్రుతకర్మ కోపించి క్రూర
శ్రుతకర్మనకులుని సుతుని

స

సంగరమేను పెక్కుదివసంబులు
సంజయ మురభంజనుని
సంతసపు వార్తపుచ్చుము
సకలదేశములను సన్మార్గ

170	సకల ధరణి వలయ	219
21	సత్యంబు నహింసయు	156
142	సత్యవ్రతంబును శాత్రవ	44
9	సత్యసేనుఁడు మూఁడు	31
	సమదాటోపత వాయునందనుఁ	133
	సమరము పెంపుసెప్పెదవు	35
15	సరకుగొనండు పాండు	1
59	సరభసముగనన్ను	147
162	సరియగునాకుదివ్య	42
6	సహదేవుని తేరెక్కిన	138
136	సాత్యకియును శరంబులు	147
116	సాత్యకి వృషసేనుసత్త	96
123	సామజము వడిగనశ్వ	7
207	సామర్థ్య మొప్పచిశ్వం	52
40	సారథివడుఁడై రథిక	73
205	సారథి యెవ్వండనుటనుటయు	53
97	సారథి యెవ్వఁడాతనికి	8
17	సారథిలేమిని సాత్యకి	114
5	సారథుల యుబ్బువాజుల	180
79	సారవంతమై కర్ణునిసైన్య	90
202	సింహంబు బారిఁజొచ్చిన	117
196	సిదము కామసూడువడఁకెడు	65
1	సురగరుడఖచరవిద్యా	204
141	సురగరుడోరగవిద్యా	168
18	సురపతి తపంబు సేసినఁ	204
27	సురలై నంజలమెత్తి	148
	సూతతనయ నారాచ	17
130	సూతతనూజుఁ డబ్బలము	98
4	సూతతనూజుఁడు వడినం	214
194	సూతతనూజు మోహరము	90
84	సూతతనూభవుం డనిల	103

సూత తురంగ స్యందన	129	హయములు పగ్గముల్	142
సూత సుతుండు నీయెదుర	199	హరి కెక్క డరయ మద్రేళ్ళరు	43
సూతసుతుఁడు ధనంజయుఁ	130	హరిగలుగంగ నేటికి	154
సూతసుతుఁడు బలువిలు	24	హరిదెసఁ గన్గొని యాతని	22
సూత సుతుని మెడనెత్తురు	162	హరిమేని కాంతియును	170
సూతుల దెగటార్చికేతనం	26	హరియును బాండునందనులు	13
సౌబలు నీతియు గర్ణ	41	హరివెరవున ధవళాశ్వ	119
స్తుత్యానుభావ నిర్మల	50	హరి సనుదెంచినపు మన	195
స్వాతిగతుండగు శుక్రం	150	హరుఁడు దక్కఁ జాపధరుఁ	160
		హరులను సూతుఁజంపిన	111
హ			
హతశేషులై న సంశ్చ	111	హరు లమ్మహాత్ము లిరువుర	54
హయములఁ జంపి ముప్పది	179	హితము సెప్పఁదగనె	73

శ ల్య ప ర్వ ము

-X ❦ X-

పద్యము

పుట

పద్యము

పుట

అ

అంతం దెలిసి యక్కాంతేయా

272

అంత ధనంజయ కిమ్మిరా

297

అంత వలవదిమ్మాట

238

అంత దుర్నయంబు

370

అంభోగర్భము సొచ్చి

342

అకట కులంబ కారణ

425

అక్కట యెప్పు బల్వురు

435

అక్కడ సంధికిం జనిన

311

అగపడి కచ్చువెట్టి

356

అగ్నితీర్థమునకు నరిగె

380

అచటనుండి సారస్వత

382

అచటు గదిలి యాతఁడా

382

అచ్చపుభక్తికిన్ మది

291

అచ్చెరువు సంపుటకు

421

అచ్చోటు గదిలి హలా

382

అజ్ఞపాటించి మది

301

అజ్ఞలమునఁ గ్రుంకి

372

అట్టి యయ్యుదపానం

366

అట్టియెడఁ గంకటాం

288

అట్టియెడ

282

అట్టియెడ

306

అట్టియెడ

378

అట్టియెడ రెండువేలు

323

అట్టియెడ సుడిసి

328

అట్లడలుచు నిట్టూర్పు

321

అట్లుంగాక

293

అట్లుగాక గెలిచి

335

అట్లుగాక మైత్రేయ

408

అట్లు ఘోరాకారుండై

352

అట్లు దొరుగు దారుణ

261

అట్లుద్యోగించి

383

అట్లు ధర్మనందనుం

338

అట్లు నడచుచు సరస్వతీ

364

అట్లు నిశ్వాసంబు నిగుడ

351

అట్లు పాండుభూపాల

292

అట్లు మనసై న్యములు

323

అట్లు మీరు సాలరేని

349

అట్లు వడియున్

410

అడరి ధనంజయాదు

259

అతఁడందఱ జాణంబులు

300

అతఁడడుగంగ శల్య

333

అతఁడు డెబ్బది యమ్మల

277

అతఁడు పండ్లెందు వాలమ్ము

275

అతఁడు పసదన మొనఁగు

337

అతఁడు ప్రదీప్తకోప	283	అనవుడు నాసంయమి	423
అతఁడు మేనమామ	244	అని	330
అతఁడు వెసనవసప్తతి	278	అని కురువిభుండు	394
అతఁడు సరస్వతి	368	అని గదఁ జేకొని	405
అతనిఁ గనుంగొని	351	అనిచెప్పి కృతవర్మ	234
అతనిఁగాంచితి నత	329	అనిచెప్పి పాండున్యప	422
అతనికిట్లనియె	429	అనిచెప్పి యప్పుడద్భుత	419
అతనికి నమ్మినిట్లనియె	439	అనిచెప్పి యమ్మడువు	331
అతనికి భీమసేను	388	అని తనకొడుకు	230
అతని ధనువా సుశర్ము	257	అని తలపోసి తన	273
అతనివధించుటకై	371	అని దుర్యోధను	226
అతని హయములు	262	అని దూఱి దుర్యోధనుం	405
అతిత్వరిత గమనంబున	339	అని ధృతరాష్ట్రనందనుల	423
అత్తెఱంగెఱింగించెద	363	అని ధృతరాష్ట్రునకు	324
అది గొంత పుడమిఁబడ	319	అనిన నిజతపంబు	385
అది ప్రభాసంబనుపేరం	363	అని నన్ను నాపరివారంబు	296
అదియును గృతస్నానయు	381	అని నిర్దేశించిన	387
అదియును నిలిచి మార్కొన్న	408	అనినవిని తలయెత్తి	308
అది యెల్లనేల చెప్పఁగ	310	అనినవిని ధర్మతనయుం	410
అనంతర వర్తనంబు	327	అనినవిని ధృతరాష్ట్రుండు	406
అనఘ నీవు చెప్పినట్టులు	244	అనినవిని నీతనయుం	353
అనఘ నీవు నాకు	240	అనినవిని పాంచాలురుం	359
అనఘ వశముగాదు	225	అనినవిని భవన్నందనుండు	350
అనవిని కృష్ణుడిట్టులను	408	అనినవిని మహాబల	355
అనవిని చుట్టునున్న	238	అనినవిని యచ్యుతుం	340
అనవిని యన్నరేశ్వరుఁడు	345	అనినవిని యచ్యుతుం	414
అనవిని యెల్లవారు	395	అనినవిని యతండు	333
అనవిని రాజుదేవులు	427	అనినవిని యమ్ముసేంద్రు	389
అనవిని శల్యుఁడిట్లనియె	241	అనినవిని యుధిష్ఠిరుం	244
అనవిని శౌరి యిట్లనియె	401	అనినవిని వృషస్కంధుం	239
అనవుడు నగ్గురు	335	అనినవిని సమస్తజన	241
అనవుడు నతండు	439	అనినవిని సవ్యసాచి	316
అనవుడు నాతడిట్టులను	406	అని పయిచీర చెఱంగు	427

అనిపలికి కరతలంబెత్తి	298	అనిరట్టియెడ నీకొడుకు	293
అనిపలికి కురుపతిదెస	356	అనిలజుడు బోలె	431
అనిపలికి దుర్యోధనాభి	333	అనిలజుని యశ్వముల	262
అనిపలికినఁ బాండవా	344	అనిలసుతుండ ధర్మమున	406
అనిపలికిన నీసుతుండు	242	అనిలసుతుండు పూన్కి	234
అనిపలికి పెలుచనవ్వి	404	అని విలాపంబు సేసిన	436
అనిపలికి యత్యంత	229	అని వెండియు	420
అనిపలికి యుజ్వల	353	అని వెండియు ననేక	369
అనిపలికి సన్నాహంబు	358	అని వెండియు నాపతిగురు	340
అనిపలికెనిట్లు సల్లాప	421	అని వెండియు నిట్లనియె	426
అని పెక్కుభంగుల	229	అని వెండియు నిట్లనుజుతు	347
అని ప్రార్థించెననుటయు	423	అని శంకించియుఁ గొంకు	289
అని బోధించెనదియునుం	311	అని సందేహాడోలా యమాన	285
అని భూపాలురనెల్ల	391	అని సంభావించెననినవిని	410
అని మము నోర్చినం బృథివి	343	అని హృదయంబునఁ బ్రార్థించి	291
అని మఱియు ననేక	411	అనుచుండఁగ నమ్మువ్వురు	375
అని మఱియును	357	అనుచుఁ బలుమాట	389
అని మఱియును	394	అనుచుఁ బరుషోత్తముని	289
అనిమిష వాహినీ తనయు	436	అనుచుఁ బోటులఁ దొరుగు	352
అనిమిష వాహినీ తనయు	431	అనుచు నమ్మొనయాలో	309
అని మోపులు డిగవిడిచి	337	అనుజులఁ దనుజుల	330
అని యంత నిలువక	425	అనుజులుఁ దానుశల్యని	249
అని యంత నిలువక	433	అనుటయు	344
అని యగ్గతముండు శోకా	236	అనుటయుఁ బొంగిధర్మ	350
అని యడిగిన నమ్మానవ	430	అనుటయు నచ్యుతుండు	355
అని యడిగిన వై శంపాయ	222	అనుటయు నట్లకాక	410
అని యనుజ్ఞ యిచ్చిన	371	అనుటయు నతఁడిట్లను	390
అని యారధికవరుల	437	అనుటయు నమ్మహి	334
అని యిట్లు పుండరి	412	అనుటయు నాతండందఱ	225
అని యిట్లు సంజయుండు	423	అనుటయు నాతఁడిట్లు	240
అని యివ్వధంబున నమ్మను	347	అనుటయు మాధవుం	420
అని యూరడిల్లఁ బలికిన	223	అనుటయు వాడు పాండవ	255
అనియె నప్పడనిల సుతుని	336	అనుటయు సంజయుం	348

అఖిలగర్జన శోభిత
అమాద్రీసుతుఁ డన్య
ఆరధికవరుని నకులుని
ఆరధికో త్తముండధిక
ఆరాధేయ తనూజుఁ డన్య
అలోధర్మజు సారధి
అలోనంగురు ధరణీ
అలోననశినివరుఁడు
అశ్చర్య కరణకరుణా
అశై నేయుండువాలు వెఱికి
ఆ సమయంబున
ఆ సమయంబున
ఆ సమయంబున
ఆ సమయంబున మనదెన
ఆసీనులై న యెడనగ్గురు
ఆ సౌబలుండు శరాసనాంతర

391
271
272
459
257
283
403
301
324
329
274
392
397
305
435
320

ఇట్లు చేకితానుండు
ఇట్లు జంకింపఁబడి
ఇట్లు తలపడిమండల
ఇట్లు తస్సహించి యి త్తీరంబున
ఇట్లు దారుణరణ విహరంబు
ఇట్లు దొడంగి
ఇట్లు ద్రౌపదేయుండగు
ఇట్లు దై ర్యధుర్యోత్సాహం
ఇట్లు పాటిన
ఇట్లు పూర్వసంధ్యా
ఇట్లు పెనంగుచుండ
ఇట్లు పెనంగుచుండి
ఇట్లు ప్రీతుండై యాతండు
ఇట్లు మధితంబయ్యును
ఇట్లు రాద్రోద్రేకంబున
ఇట్లు వచ్చి ధర్మతన
ఇట్లు విభ్రంభించి

268
347
296
286
312
255
258
393
321
251
273
301
390
259
292
339
280
422
292
278
255
293
249
274
377
294
354
409
316
291
276
276
251

ఇ

ఇంతకుమున్ను సెల్లె
ఇంతచెప్పుటనికి నేనోడి
ఇందాకవిశ్రమించితి
ఇందుఁబుట్టిన జనులెల్లను
ఇంద్రతీర్థమునకు నేనె
ఇచ్చియ తండవ్యయ
ఇటరమ్ము నన్నుఁ గౌఁగిట
ఇటుతగునే సుయోధన
ఇట్టిదికూర్క కర్మచుని
ఇట్లవప్తంభ విజ్రంభితుం
ఇట్లశ్వత్థామ కృపకృత
ఇట్లు కురుబలంబు
ఇట్లు కౌరవుల దుర్నయంబు
ఇట్లు చలంబున నవ్విభుం
ఇట్లు చిత్ర సేనుండు వడినం

233
236
344
386
351
384
228
341
358
264
440
243
323
295
258

ఇట్లు పోవునప్పుడు కాకి
ఇట్లు శక్తి బెడివంపు
ఇట్లు శల్యుండు విజ్రంభించిన
ఇట్లు శల్యుండు సమర
ఇట్లు శల్యుండు సోదర
ఇట్లు శమరోత్సాహ
ఇట్లు సవ్యసాచికిఁజే
ఇట్లు సిద్ధస్వరూప
ఇట్లు దెర్పి పేర్పిన యలుక
ఇతఁడు గదారణంబు
ఇతఁడు పఱచిన పాటులు
ఇతనిని భయదీయోజ్వల
ఇతని సమయింప నయ్యద్యు
ఇతైఱంగున
ఇతైఱంగున
ఇతైఱంగునఁ దలపడి

ఇ తైఱంగునఁ జెనంగి	266
ఇ తైఱంగున నెల్లవారలు	361
ఇది నామాటగాఁ జెప్పు	433
ఇన్నాఱు రథంబులు	316
ఇమ్మడువులోన డాఁగెన	330
ఇరువురును సందు సూడక	266
ఇవ్విధంబున	257
ఇవ్విధంబున	263
ఇవ్విధంబున	290
ఇవ్విధంబున	297
ఇవ్విధంబునం బోరు	254
ఇవ్విధంబునఁ ద్రిగర్త	313
ఇవ్విధంబునఁ దుర్యోధనుం	354
ఇవ్విధంబున చొర యటిమి	319
ఇవ్విధంబున నమ్మహా	267
ఇవ్విధంబున నొండొరులకు	399
ఇవ్విధంబున మార్కొని	234
ఇవ్విధంబున విజృంభించిన	271
ఇవ్విధంబున విరధుండై	238
ఇవ్విధంబున వృకోదరునకు	357
ఇవ్విధమున శినివీరుని	278

ఈ

ఈ గెలివేలార్చెద బాహా	351
ఈ పుణ్యక్షేత్రంబున	387
ఈశ్వరుఁడు క్రీడి కస్త్రంబు	420
ఈ రథకులు తనునిమ్మె	356

ఉ

ఉభయవాహిని సంగరోద్యోగ	361
ఉభయునన్నియు గంగయు	374
ఉరముననాటిన ఘన	264

ఉరవడి రథికజనంబుల	263
ఉర్వీవలయము వడఁకెను	392
ఉఱికినఁ దేటిపై కుఱికి	403

ఎ

ఎక్కడఁ బోవవచ్చు గిరులేని	298
ఎక్కికొండొక తొలంగి	313
ఎత్తిత్తిప్పి యాడి యిలతోడ	300
ఎదిరి పెరగంగఁ జాలక	432
ఎనిమిది యడుగుల కొలఁదిని	266
ఎప్పుడును సంజయుఁడు	333
ఎవ్వరికిఁ గాఁగ రాజ్యంబు	314

ఏ

ఏకవస్త్ర బాంచాలి నిట్టిడ్చి	404
ఏకాదశా షోహణీభర్త	332
ఏకాదశాషోహణీశుండై	329
ఏతత్ప్రకారంబు వివరీతం	407
ఏనట్లు నూపిచెప్పితి	352
ఏనింక సమరమొల్ల	345
ఏనుదెంపుచేసి యాయున్న	238
ఏనును గర్జుఁడు దమ్ములు	227
ఏనుపదేశించితి నన	421
ఏను మను విన్న యక్కోర	222
ఏమనం గలదు సంజయా	392
ఏమిచెప్పుదు రౌద్రంపు	254
ఏమివిధంబునఁ బొరలియు	346
ఏరూపులయిన రూపఱు	261
ఏఱికొను మీవు నొకని	353
ఏలనుమానమేను	336
ఏవులకుండ నొక్కొకటి	425
ఏవురతోడ నట్లొకఁడ	279

ఐ

ఐనను నొకపలుకడ్డము

232

ఓ

ఒండుముఖంబున

333

ఒండొంటి దాకి హేతులు

251

ఒండొరులం జుజుచుటం

391

ఒండొరులన్ జయించు

250

ఒకఁ డొకఁడ పాండవుల

246

ఒకది కుక్కదంతి బూన్చి

397

ఒకని నొకని బదిపది సాయక

262

ఒకరుని జంపితేని నకలోర్వి

554

ఒక్కనాఁ డక్కుమారుం

374

ఒక్కరేయి నీపాల నా యునికి

355

ఒక్కంత సేపు పలుకు

319

ఒక్కొక్క మాటుబుచ్చన

266

ఒరు లయినఁ బెక్కు దినముల

244

ఒసంగి యా లుబ్ధకుల

337

ఓ

ఓఘవతి యనఁ బరగినఁ

423

ఓడివచ్చినాఁడ నుద్ధతి

345

ఓపి ధర్మార్థ కామంబు

408

క

కంసదాసుని పుత్ర కావున

413

కట్టియవై చె నెన్నుదురు

317

కడఁకయు లావునుం గరఁగి

246

కడలుకొనఁ జుట్టుఁ బట్టెడు

435

కడమింబోయి మహోగ్ర

379

కడు బెట్టిదంబగు గాలిచే

434

కడువడి సత్యసేను తురగం

257

కదిసి పవనజుఁడు

229

కదిసి మీదికి లఘించి

256

కనికొని యధర్మంబైన

402

కని యంతయు నెఱింగించిన

388

కని యశ్వత్థామయుఁ గృపు

283

కని శల్యానుజుఁ డేచి

293

కనుఁగొని దర్ప మంధరము

390

కనుఁగొని ధర్మసూతి

269

కనుఁగొని పార్శ్వచరులు

311

కనుఁగొని భీముండు

263

కనుఁగొని శిఖండి ముఖ

305

కన్నులు చీకులై నుత

218

కపటంపు జూచంబు

236

కపట ధర్మ కంచుకంబున

433

కమలాకరము లీల

236

కయ్యంపు మాట పుట్టిన

227

కరి హయ రథ బృందం

299

కరుణ జనించి శాత్రువుల

420

కరులఁ ద్రుంచెడు వేశ

280

కరుల గమి పొదవి

252

కర్ణ శకుని దుశ్శాసనుల్

342

కలకల నవ్వుచుఁ బాలుచం

339

కలగొనఁ బాలుచున్

332

కలయఁగ నెత్తురుల్ దొరఁగ

271

కలవారెల్లను దెగి నీ

235

కవదొనలును గాఁడీవము

418

కవలలో నొకఁడొండె

253

కవలు తనమీద రయమున

269

కవిసినం గని గుణంబు

321

కవిసిన దట్టకెం పడరు

262

కార్తి కేయుం డధీశుఁడుగా

240

కాలోపహత మనస్కుఁడు

425

కావునఁ గొఱతయును

311

కాళింగాది ఊణి
 కీడు వుట్టునని నీవు
 కుంజర నికురుంబ
 కురుకులము పొలియటయు
 కురుపతి చూచి చిత్తమున
 కురుపతి ధృష్టద్యుమ్నుని
 కురుపతి పడవాళ్ళం
 కురుపతి మద్రరాజు
 కురువిభుడు దనదు
 కురువృత్తాంతం బడిగిన
 కృతకృత్యుల మైతిమి
 కృతవర్మయుఁ గృపుఁడును
 కృతవర్మ సాత్యకి నతి
 కృతవర్మ నొంచె నెనిమిది
 కృప కృతవర్మలం గడిమి
 కృప కృతవర్మా శ్వత్థామ
 కృపుఁడును ధృష్టద్యుమ్ను
 కొడుకు తమ్ములు దోడ్పడ
 కొడుకులు దమ్ములుం గలన
 కోపావేశంబు నొంది
 కొపించి యతఁడు దర్పా
 కౌంతేయుల బారింబడ
 కౌరవముఖ్యు ధర్మగతి
 క్షతమునకు ముక్కునం
 క్షతధర్మంబు విడిచిన
 ఊణి రాజ్యార్థము

గ

గంగాతనయుఁడు దెగినను
 గంగానందనుఁ డాది గాఁగ
 గంగానందను పోటు మెచ్చక
 గంగాసుత గురు కర్ణుల
 గతి బహుశా లసత్తుర

356 గదఁ గయ్య మెన్నఁడొకొ 395
 426 గదతోడన్ గదచుట్టి 397
 250 గద నాచేతికి వచ్చినప్పుడు 355
 409 గద నేర్పెక్కుడు గల్గు దర్ప 411
 305 గదయుఁ దానును రుచిర 351
 276 గదాయుద్ధంబున నాభికి 406
 245 గాంగేయ కుంభజ కర్ణ 353
 243 గాంగేయ గురుకర్ణ కౌరవ 416
 282 గాంగేయుని గుంభజఁగర్ణం 244
 388 గాంధార దేశీయులగు 317
 417 గాలిఁగురుక్షేత్రంబున 387
 334 గుణనినదము రథనేమి 253
 294 గురుకర్ణుల యస్త్రాగ్నుల 419
 301 గురుసుతుఁడు పాండవు 427
 277 గురుసుతుఁడు పెనుబా్రపు 274
 231 గెలువరె జూరము లెందును 425
 281 గెలువును శల్యునినీచని 288

ఘ

341
 351 ఘోరతర ప్రకారమగు 292
 271

చ

423
 298
 341
 311
 246
 395
 412
 415
 223
 440
 252
 227
 226
 351

[illegible]

దుర్యోధనుండు దిక్కుమాలి
 దృష్టద్యుమ్ను డెదుర్కొనిన
 దేవత లమృతాంశునితో
 దేవవ్రతగురుకర్ణుల
 దేవహితపరుం డగుటం
 దేవాజనమేజయ ధాత్రీ
 దేవా యేమి సెప్పదు
 దేవా వైశంపాయనుండు
 దైవ మట్లు గలచాచే
 దైవ మెల్లఁ దలఁప నీవ
 ద్రుపదతనూజులన్
 ద్రోణకర్ణ దివ్యాస్త్రముల్
 ద్రోణుఁడు సూతనందనుఁడు
 ద్వైపాయనుండును శుకుండు
 ధనువు తూణీరయుగశంబు
 ధరణీకినఁక నాయకుఁడు
 ధరణీనాయక పాండు
 ధర్మచందనుం దలమిగిలిన
 ధర్మపుత్రాదులును సుయ్యో
 ధర్మచంగరమున ధర్మజుచే
 ధిక్కారంబులు చరణవ
 ధృష్టద్యుమ్నుం డెదుర్కొనిన
 ధృతరాష్ట్రుండను ధరణీ

న

నకుల సహదేవులును
 నకులుండొండొకచాప
 నకులుఁడు రభసంబున
 నకులుని చాపవండము
 నచ్చినకర్ణ విక్రమమునం
 ననుబదునొకఁడతౌహిణు
 ననుభిష్టు గురునిసూత
 నరవరయొక్క టెక్కటి

249 నరవరుఁడేము సంగరంబు
 299 నరుఁడు ప్రాణభయంబు
 364 నరులు మృదు వితఁడనఁగా
 374 నలుకఁబడిన యడవి
 375 నాకెదురై పినాకియు
 221 నాగేంద్రశ్వమునకు
 411 నాచే నీప్రాణంబులు
 327 నాటినంగనలి యమ్మను
 309 నాతేరి నకులఁడును
 369 నిజరథము మీది హలమును
 344 నినుఁగాచికొనుము నీవు
 419 నినుఁబట్టి పాండుపుత్రుల
 233 నిమిషార్థంబున దైత్యోక్య
 332 నిరుత్తరుండై యున్నభవ
 418 నిలిచిన సకలజనులు
 297 నిలిపి పేర్చిన సమయంబున
 338 నిశ్చయం బట్టిద యగుటం
 286 నీకుఁజూడ నెట్టివాఁడ
 389 నీకూర్మి పేష్టం జేసి
 293 నీకెనపచ్చు రాజగమణిన్
 265 నీకొలంది గంటిమగ
 299 నీతనయుండు సింహ
 370 నీదెస నాదుచిత్తమున
 నీసమ్మిన భూరిశ్రవు
 నీమాటకు దుర్యోధను
 299 నీయిగి నేను భూనాయకు
 278 నీయెడఁ జంచలయయ్యెను
 277 నీవిట చక్కనయి రమ్మ
 266 నీపెట్లు నిశ్చయించి
 228 నీసుతుఁడు సమరపిషయో
 430 నెత్తుటఁ దోఁగియునిగిడి
 414 నెరయుకినుకఁ బెన్వెడఁడ
 354 నెఱిమాలి పీరినీతఁడు

నేడు మిమ్మందఱ
నేలఁగూలి మానువోలె
నేలనాలుగు సెఱఁగులు
నొంచిమదించి భేచర

349
412
430
270

ప

పగవారి నాశ్రయింపక
పటునారాచ చయంబు
పటురయమున నాశ్వికు
పడియునుగద విడువని
పతియిమ్మై సముదీర్ణ
పదంపడి యత్యంత
పనిచిన నెల్ల వారు
పనిచెంగాని ధృతరాష్ట్ర
పనుపుమనిన హృష్టంజై
పయిపయి నెఱత లాపదలు
పరజయము నొంది కట్టుము
పరమతపమున నొక
పరిజన హీనత దీనత
పరిభవ కారి యై నకుల
పరులచేతఁ గానిపని
పరుష పరాక్రమ స్ఫురణ
పలపలని మూఁకలోఁగాల్
పలుకుల వెఱపించెద
పలువుర నొక్కఁడు నొక్కని
పవన సుతుండు విల్ నఱి
పసులని యార్చుచు మము
పాంచాల కుమారాదులు
పాంచాలి నేసిన తపంబు
పాండవబల మల్పంబై
పాండవులట్లు మజ్జనకు
పాండవు లట్లు మద్రపతి

432
300
252
267
302
385
245
424
439
437
357
384
348
410
411
303
324
394
252
290
404
314
404
298
438
279

పాండవుల సైన్యమును
పాండురాజునుతుఁడు
పాపకర్ములయిన పాండు
పులులు దలపడిన యుల్బును
పూనుము చమూపతిత్వము
పెనఁకువయెడత్రైవ్యక
పెనుగడఁత దొడ్డయత్తశ
పెనుపును నాకసంబవియు
పెనురొంపి లోపలను
పొచ్చెము లేని నెయ్యమున
పొడుతునెట్లు పాండు
పొదివిన నయ్యుధిష్ఠిరుండు
పొదివిన యవ్వీరు నారాచం
పొమ్ము పునర్దర్శన మయ్యెడు
పొరిఁబొరిమోము బాష్ప
పొలియించితి నే గుఱ్ఱం
ప్రణతుండై రథసోదయా
ప్రణవమయ గరిష్ఠోపాయ
ప్రతిన తెఱపుట నృపులకు

320
403
433
232
241
309
319
251
260
241
237
283
319
428
223
303
291
325
407

బ

బంధు నాశకుండు పాపాత్ము
బకవిధ్వంసన మాచరించితి
బదరి పాచన నామ పరమ
బరవస మొప్ప నీవు
బరవస మొప్ప మద్రపతి
బల భద్రుఁడు సనుచెంచిన
బలయుతముగ నడచిన
బలవిక్రమ ఘనులగు
బలికొడుకు బాణుఁడని
బాసటయై భీముఁడు

409
355
380
357
268
389
378
234
379
288

భ

భండనము సేయు నరు	289
భక్తికరి నెక్కి చామర	295
భయముం బాయఁగఁ ద్రోచి	312
భరితవికసనాంతః పద్మ	441
భీముఁ డాతని మెయి	270
భీముఁడు గురుతనఁగుడు	303
భీముని సుయోధనుని	401
భుజవీర్యంబున నచ్యుతా	241
భూపతి మించి యా ద్రుపద	313
భూమిమీఁద నిట్లు బోర	293
భూరిశ్రవుఁ డొక్కనితో	413
భృగుశాపంబునం బ్రాపించు	380

మ

మండల ప్రచార మహితా	265
మందిరంబు ప్రవేశింపక	231
మధమడఁగి యొక్కరుండును	327
మదమున నిమ్మెయింగదిసి	265
మద్రవతి ధర్మజుని విల్లు	285
మద్రవిభుఁడు ధర్మమారుత	288
మద్రవిభు వారి నిమ్మెయి	296
మనకుం గౌరవులకు	420
మన మొకళ్ళొకళ్ళకు	246
మన రాజును దేవులు	431
మనవారి కపుడు భీష్ముని	297
మన సేన విటిగె నృప	302
మనుజులకు నిట్టి చందము	437
మమ్ము నపహసించిన వారిలో	322
మఱియు ధృష్టద్యుమ్నుండు	224
మఱియు ననేక ప్రకారం	307
మఱియు ననేకుల నేకులం	304

! మఱియు నిర్ఘాతపాత	393
మఱియును	260
మఱియును	432
మఱియును మృతులైన	388
మఱియును శిక్షావిశేషం	397
మఱియు నొకందు వింటె	431
మఱియు నొక్క తెలుగు	353
మహిత కీర్తి పుష్పమాలిక	358
మాద్రీపుత్రునిచేతఁ గర్ణ	258
మాయలుగల్గు దుష్టులకు	340
మాటు మానిసి లేకుండ	330
మీకెఱింగించి పోవచ్చితి	362
మీరలేర్పడ వడిఁగల	295
మీరేవురును బరివార	348
మీఱిన యుబ్బున మీఁదికి	247
మునిపతి కృష్ణ దై పాయ	420
ముని శాపంబును బ్రతినయు	408
మును చనియెఁ బ్రభాసము	363
మును మము గొడ్డువోయి	405
మునుము బయలైన నవి	284
మును లోకము ధర్మపరుం	405
మును విదురుండు సెప్పె	230
మున్ను చెప్పిన వారుగా	227
మూఁడు నారాచముల	305
మూర్తి చతుష్టయంబు	375
మొనసి చనుదెంచు	303

య

యదుకుల దీపకుండగు	360
------------------	-----

ర

రండిట యొక్క డొక్కడ	352
రథంబులు గజంబులు	303

రయంబున రథంబు	312	విని కీడియపుడు మారుతి	402
రాజులు భక్తిఁ గొల్వగ	237	విని వారలతనిఁ దోడ్కొని	364
రాజ్య భాగంబు దగ	235	వినుఁడు పస్పర్మమిందు	366
రాద్రోల్లాసము మూర్తి	398	వినుఁడు మహానుభావు	438
		విను జీవముతో నిన్నుం	353
		విను దుర్యోధన దుశ్శాసనుల	229
		విను పాణిగ్రహణము	385
		విను మక్కుమారుఁడు త్తమ	374
		విను మయ్యేఱులలో	254
		విను మిరువది యేడమ్ముల	269
		వినుము గదారణమున	359
		వినుము దృతరాష్ట్ర నందను	316
		వినుము నరేంద్రయవ్విధ	362
		వినుము నరేంద్రయేను	357
		వినుము నరేంద్ర సైనికులు	296
		వినుము నీకు గృష్ణునకును	349
		వినుము శంఖ తీర్థమునకు	367
		వినుము సత్యంబు వల్కెద	439
		వినుమేను కల్ల సారెలు	404
		విను మోఘవ తీతీరంబున	429
		విపుల విషాద తాపమున	427
		విభవంబునుం ప్రతాప	237
		విరథుండున చాపుడు	290
		విరథుండున్ వినికృత్త	258
		విరథుండై పొలివాని	264
		విరథుండై యభిరామ	302
		వీడు పాడుగాన విశ్వాంతి	422
		వీని నేటికిఁ బట్టితి	328
		వెరవున నంగముల్	268
		వెరవును లావుఁజేవయును	284
		వెరవును లావునుం గలిగి	239
		వెరవును లావునుం గలుగు	232
		వేగతాఁకు యైదువేల	306
ల			
లావుగలిగి మొక్కలమ్మున	401		
లీలఁ గట్టియతోడఁ గూలంగ	306		
లెమ్ము కురునాథ కడఁగుము	335		
లేలెమ్ము బిరుదవై	347		
వ			
వగవకుండుం డనియే	438		
వడముడిఁ దలమిగిలి	317		
వడసి యొక్కట నేతెంచు	365		
వనితలకు విప్రులకుం	365		
వలసిన యస్త్ర శస్త్ర	350		
వాడితూపుల నకులుమై	258		
వాని గద భారమునకు	355		
వాయుతనయు ఋశ్య	262		
వాయునందనుఁడు గదా	430		
వార లలిగి యొక్క- యుమ్ముడి	257		
వారి నాలోకించి యుభయ	282		
వారు వారణపురంబున	338		
వాలి దుశ్శాసనుని తొమ్ము	356		
వాలి యతండు బాహు	260		
వాలి యెలుంగుసూపి	301		
వింతకూరలు గుడుపున	350		
వితత వీరాగ్రహ వేశాది	397		
విదురాదులు సెప్పఁగ	412		
విధి ప్రతికూలుఁడై	405		
వినయంబు తోడ మోడ్చు	419		

వేటొక చాపమెత్తి
వ్యూహభావము సూచి

శ

శంకరుడు దితభాస్కర
శంక లేక కడఁగి
శకుని నందనుడును
శరగురు డట్టియోధు
శరములఁ బొదివిన
శల్యుండు బలుసారసము
శల్య నెలుంగుడు శౌర్య
శనిమనుమడు గవలను
శూరుడవండునిన్ మడుపు
శై నేయుఁ డడరి యుజ్జ్వల
శ్రీకరణ నిపుణపద
శ్రీగిరిజా సమవాయమహా
శ్రుతివాక్యార్థమయ
శ్వేతాశ్వ పాటవంబు

స

సంగ విదూరతా కవిత
సకలధరణికి నాథుడై
సత్యకర్ముని తల
సదనంబునకుం జని
సమదగజాధి రూఢుఁ డయి
సమయంబు నేక రాత్ర
సమరము నిష్కారణ
సమరము పాడి నీవెఱిగి

271	సమరము మిము బోంట్లకు	231
394	సమరము శమంత పంచక	432
	సహదేవుండది శాత	322
	సితనీలాపికవర్ణా	440
	సుతుఁ డీల్గిన మద్రమహీ	283
377	సురధుఁ గూల్చి యతని	276
404	సురధుఁడు గురు సుతుపై	276
304	సురనదీసుతుచావును	248
228	సురలచ్చెరువును	398
303	సురలనై న గెలుతు	255
267	సురసరి దాత్మజుఁడును	230
243	సూత సుత యిట్లు పగతుర	334
273	సూతసుతుండుఁ జేయ	231
341	సేనయు నొక్కుమ్మడి	279
272	స్ఫురిత షడర్థ నేత్రుని	289
327		

హ

221	హత శేషులై న పతాకా	332
440	హరి తలఁపు గూడ	410
232	హరియును గాదనండు	235
	హరియును సాత్యకియు	361
324	హరి యెఱుఁగని చక్కటి	362
392	హరి వచనంబుల సత్యత	273
318	హరుఁడు దనను వీర్య	373
245	హరుఁడును గంగయున్	375
299	హర్షావేశలఘుచారితుఁ	405
385	హస్త తలమెత్తి నిలునిలు	259
234	హిరణ్యకశిపు వృత్ర	340
349	హృషీ కేశు నుద్దేశించి	291

సౌప్తి క ప ర్వ ము

పద్యము	పుట	పద్యము	పుట
అంతం పెద్ద కాలంబునకు	533	అది యట్లుండె మన కిప్పు డిది	453
అంతఁ బల్కిమ ధరణి	445	అది యారని పెనుఁ జిచ్చె	510
అందలి వారలెల్లను	444	అదియునుం గాక	451
అకషలుహృదయాభివ్యక్త	537	అదియునుం గాక	461
అక్రమవృత్తి గీడుతెరువై	469	అద్దేవియు నకులునిచేత	509
అఖిలదేవతామయాత్ము	469	అధిక నిష్ఠమై బ్రహ్మ	515
అగ్గురునందనుండుహరిణా	485	అధిక బలము గెల్చి	507
అచటి జనములు పగలింటి	477	అనఘుఁ డభిమన్యు తీజం	525
అట్టి గర్భంబు నిలుపు	524	అన నప్పలుకులు వెడ వెడ	496
అట్టియెడ	482	అన విని కృష్ణ ద్వైపాయను	523
అట్టియెడ	491	అనవుడు	473
అట్టివి యద్దేవ దేవుని దివ్య	536	అనవుడుఁ గృపాచార్యుం	453
అట్లు గాంచి యక్కాంతమట్లు	526	అనవుడు నప్పీరుఁడు	519
అట్లు చని నిద్రావశంబైన	465	అనవుడు నాతఁ డిట్టులను	465
అట్లు విహరించి హతశేషులైన	489	అని కలిపికొని పలికి	499
అట్లైనం బశ్చాత్తాపంబునం	463	అని చెప్పి	499
అడవి దరమిడి నలుకంగ	504	అని చెప్పిన వినుచు మున్ను	493
అతఁడు బ్రహ్మ పాలికతి	532	అనిచెప్పి మనోగతం	514
అతఁడు మదీయ సఖ్య	481	అనిచెప్పి వినుమట్లు	495
అతడటు లేపునం జనగ	475	అని తన్నుఁ దాన నిందించు	498
అతనికి సన్మానము సేయు	474	అని తలంచి భూతకృత్యంబైన	470
అతని మొగంబు మీద	474	అనినఁ గొండొక తెలివొందు	528
అతి శోక క్రోధ వేగ వ్యధిత	486	అనిన నమ్మహి కాంతునకు	530
అతుల తపో మయంబయి	533	అనిన నమ్మాటలు మనః	500
అతుల శరంబు లట్లు	467	అనిన యమ్మహి పతి కతం	494
		అనిన విని నగుచుఁ గుంభజ	525
		అనిన విని యగ్గురు పుత్రు	512

అనిన విని యన్నర పతులు	481	అప్పుడు	474
అనిన విని యమ్ముని పతి	522	అప్పుడు వ్రదీప్త వదనులు	471
అనిన విని యశ్వత్థామ	479	అమరులు భక్తింగ్రతు	536
అనిన విని యా జగత్తర్త	532	అమితబలంబు దర్పమును	496
అనిన విని వారలు ధృష్ట	494	అమ్మహాదేవుని దివ్య లీలలు	531
అనిన విని సవ్య సాచి	520	అమ్మహీకాంతుండు	453
అనినా మారుగా నమస్కరించి	498	అమృతంబు నింపు కర్ణ	499
అని పలికి తనయ మానుషంబు	498	అరదంబిమ్మెయి నెక్కి	490
అని పలికి తమ్ము నతండు	453	అరదములుడిగ్గివగలం	526
అని పలికి పరమా దరణీయు	525	అరవాయి గొనక బెట్టుగ	448
అని పలికి యశ్వత్థామ	445	అరుగుదెంచి యంతంత	509
అని పలుకుచుఁ బర	473	అర్జున యర్జున యిది	519
అని పలుమాట లాడి మీ మది	450	అఱచినఁ బఱచిన	504
అని ప్రార్థించి	472	అలఱ గదిరి నోరెడగ	509
అని పెక్కు భంగుల వగచి	469	అలఘుత రాత్మ సారుఁ డగు	467
అని మఱియును	459	అలికిడి మేల్కను నతని	482
అనిమిషసంఘ మెల్లను	534	అలిగిన పినాకి చందం	458
అని యప్పు డశ్వత్థామోద్దామ	510	అలిగి యతండు నితాంతో	467
అని యమ్మువ్వర మొగంబులు	500	అలుక మనంబునం గదిరి	462
అని యిట్లు నిశ్చయించి	469	అలుక యెత్తిన వానికి	460
అని యిట్లు వారి నగ్గించి	476	అస్త్రమస్త్రముకోశాంత	520
అని యిట్లు శపియించి	526		
అనిలసుతుండు శోకమును	513		
అని వగలం బొగిలి	507	ఆంగిరసకులజనిత	472
అని వెండియు	448	ఆకలకలమునయేల్పని	480
అని వెండియు	457	ఆకలన నట్లు సేసి	489
అని హృదయంబునం	470	ఆత్మకోపంబు పుచ్చి	535
అనుచుఁ జయ్యన యస్త్ర	521	ఆదివ్యాస్త్రగబునందు	519
అనుచుఁ బెలుచు నొంప	479	ఆదివ్యాస్త్రంబు నీకిచ్చెద	514
అనుచు నరిగి	477	ఆదేవుడు వారందఱు	535
అనుటయు నమ్మునుజపతి	511	ఆపదఁ బడి యొక్కఁడు	455
అనుటయు నమ్మానవ పతి	443	ఆయోధవరుబారి కగ్గంబు	491
అను నీతి వాక్యంబులు	449	ఆలోన	535

అ

ఆ సమయంబున	504	ఇవిధంబున యజ్ఞం	534
ఆ సమయంబున లింగము	533	ఇవిధంబున వివిధ	492
		ఇవిధమునఁ జేరి	472
		ఇవిధమున సకల	463
		ఇవిహంగమ ముపరేశ	443
ఇ			
ఇట్లతని యగ్రభాగంబున	466		
ఇట్టులొదిగినఁ జావు	518		
ఇట్లు తనకెలంకుల	476	ఈ	
ఇట్లు దుపద పుత్రుల	492		
ఇట్లు ద్రౌపదీ తనయ	487	ఈచక్రంబు నీకదిరియింప	516
ఇట్లు నకులసూనుండు	487		
ఇట్లు నిశ్చయించి యెస	461	ఉ	
ఇట్లు పడి సాత్యకి	508	ఉద్యోగస్ఫురితుం	529
ఇట్లు ప్రసన్నుండై	535	ఉరంబున మెడయును	473
ఇట్లు రాత్రియగుట	446	ఉఱికిమంటలోన నుల్లంబు	473
ఇట్లు సజ్యంబయిన చాపంబు	480	ఉలికియట వోవుటుడిగి	444
ఇట్లు నన్నద్దంబైన	517		
ఇట్లు సహదేవ పూర్వజుం	513	ఎ	
ఇట్లు సృజించి	531		
ఇట్లెదురనిల్చిన భక్త	473	ఎట్టివారలకైన	505
ఇట్లెసఁగు బిముళకోలా	490	ఎత్తినప్పుడు విడియుచో	449
ఇత్తెఱంగునం పాండవా	529	ఎవ్వరెంతఁ జేసిరేసియు	450
ఇత్తెఱంగునఁ గృపాయత్త	536		
ఇత్తెఱంగున వికృతా	437	ఏ	
ఇబ్బంగిఁ బీనుంగుపెంట	453		
ఇమ్మెయి నారధికవరులు	445	ఏక నిశ్చయమున నిట	465
ఇమ్మెయి నీవగు సత్కర్మమ్ము	473	ఏనీయాపడఁ గడచిన	470
ఇవిధంబున	528	ఏనుమద స్త్రం బుడుపం	521
ఇవిధంబునఁ జిత్ర	486	ఏనొక్కనిఁ బాండవ	524
ఇవిధంబు గురుసుతు	476	ఏమటుపోకకౌరి	499
ఇవిధంబునదొరలు	483	ఏయనొల్లకయమరుల	535
ఇవిధంబున ధర్మతనయ	486		
ఇవిధంబున నతనిచేత	473	ఒ	
ఇవిధంబున నిద్రా	448	ఒండు తలఁపులుడిగి	465

ఓ

ఓడిపోయి డప్పినూని 457

ఓరీధాతీస్సురాధమ 518

క

కనకప్రస్ఫీతరత్నోత్కర 512

కనిపాండవేయరాగ 523

కనిశోకంబాత్మలం దగ్గల 495

కరిహయ నరశవముల 457

కర్ణమనము పెద్దగాఁగొని 500

కలయంగ వీరు మేల్కొని 485

కలిమికి నొప్పగాఁగ 510

కలుగు గురుసుతున 446

కవ్వడియున్ ముకుందు 461

కాలను గేలనుం జదివి 479

కాలాకారతఁ జేర్చి 482

కావున గోదండంబు 459

కుడువఁగ గట్ట బంధులకు 498

కురువతికి జయముఁగోరెడు 494

కురువర నీమగంటిమియు 497

కూర్చి తొలుత గురు నందను 519

కృపుడున్ హార్దిక్యుడున్ 505

కృష్ణసన్మానంబును 474

కెలంకులు గలయం 518

కొండొక సేపునకు 505

కొన్నిటికంతముల్ 447

కొన్నిటి పాదముల్ 483

కొన్ని యడుగులు వచ్చి 510

కౌరవ నాయక నీదుగదా 497

క్రోధము లోభమున్ భయము 452

తత్త్వ ధర్మ మాత్మఁ గై కొని 511

క్షరిత శోణితమగు 466

క్షితిపతితనయులు 511

ఖ

ఖర నారాచ పరంపరా 481

గ

గురు తనయుఁ డగుట 527

గురు దెసనంత నాతురత 460

గురుని చావు తెలుగు 494

గురుపుత్ర శస్త్ర నిహతిం 478

గురుసుతుడు క్రోధ 488

గెలుపు నూట నొదవు 457

గోవు బ్రాహ్మణు బాలకుని వృద్ధు 463

చ

చంపెఁ గురువిభు నాకు 521

చతురంగచ్ఛేద కేళీ 486

చప్పరంబు వెడలి 480

చరణయుగళ కాంతి 501

చూడామణిగోలుపోవుటం 528

చేయినరుఁడు దునుమ 464

జ

జగ మెఱుంగఁగ దుశ్శీలుం 453

జతుగృహదాహావసర 512

జనకుఁడు లేమి కింగడు 507

జనపతి పంపఁ గేశవుడు 527

జలధుల్ ఘూర్ణిలై 520

త

తక్కును గల పాంచాలుర 530

తగునని మరణాదులకై 455

తగుపని కుద్యోగించుచు
తత్ప్రదేశంబు నవ్వీటి
తదనంతరంబ యుత్త
తన యరదము మోదం
తనువు పులకల పోవుగా
తపమును బ్రహ్మచర్య
తలలన్ హస్తములం
తానును గాంధారియు
తావెనఁ బోవు నప్పు బల
తుండంబుల్ నుగ్గునుగై
తెరయును మేలు కట్లు
తెఱగెట్టిదియోనామది
తెలిపినఁ గనువిచ్చి తన్నుం
తెల్లమిగాఁగ నేనుశివ
తెల్లముగ నీదుచిత్తంబు
తోడంగి యనుష్ఠాన
తోడలువిఱిగి నేలఁబడి
త్రావితి దుస్స సేను రుధిరం

ద

దనుజవాతంబు కాంతా
దివిజ దానవ గంధర్వాది
దురమునఁ బెంపుఁజేవ
దుష్పథంబులఁ జొరనీక
దేవావై శంపాయనుండు
దేవావై శంపాయనుండు

ధ

ధరణి నెఱిదప్ప నొఱగిన
ధరణీచక్రము దిద్దరం
ధర్మముదప్పకనయగతి
ధర్మముమాని యూరులు

451
505
481
472
474
521
489
453
495
453
477
472
477
531
474
533
464
527

ధర్మాత్ముండగు నారదుం
ధృష్టద్యుముని నిట్లతి
ధృష్టద్యుముని ముట్టి
న
నరవరమనవీడు
నాపలుకు వట్టియాగ్రహ
నామనమారదీనిఁగని
నిద్రానక్తునిఁగొంత
నినుఁగూడన్ వీఁడె
నీచెప్పినది యెల్లనిజము
నీతిదొఱంగి కార్యముల
నీవునునీయోధవరులు
నేలపయింబడందిగిచి
న్యాయముదప్పకుండగ

420
479
458
503
463
528
483
486
463
452
500
478
498

ప

పక్షపాతమున నీవిట్లు
పగతునిపని సక్కనయ్యెన్
పటువేగంబునముట్టి
పరమజ్ఞేయ స్వభావా
పరిణామగమ్యనిగమా
పరిభవజాత రోషమున
పఱచినదానికిఁ బగ
పలువురుగూడి కారవ
పలువురుమహాస్త్ర
పాండవశిఖిరము
పాండవులం బరిమార్చు
పాండవులం బాంచాలుర
పాండుతనయులు నాచే
పాండునందనులకు
పాండు నరేంద్రనందను

525
527
475
501
501
522
458
464
520
475
443
458
493
523
443

పాండునృపాల నందను
 పీనుగైయున్న పాంచాల
 పుణ్యలోకమునకు
 పుత్రులకు బాంధవు
 పురపురబొక్కియా
 పూనితినిష్టమెయిన్నెను
 పెనుమంచునఁ జెలు
 పేర్చియప్పరమేశ్వరు
 ప్రద్యోతితానేకరత్ర
 ప్రారంభములకెల్ల

బ

బలమున శౌర్యసంపద
 బాణజ్వాలానితాంత
 బ్రహ్మశిరోనామకంబగు
 బ్రాహ్మణుడవయ్యు

భ

భావంబేక ముఖంబు
 భీకరవిష్ణు రూపములు
 భీమసేను నుద్దేశించి
 భూతంబుల సృజియిం
 భూతంబుల సృజియిం
 భూత సంచయస్పష్టి
 భూరమణగాఢ నిద్రం
 భ్రుకుటిక వికటఫాల

మ

మందగతిం బ్రవేశించి
 మతి నెప్పుడుఁ దాధర్మ
 మతిమంతులైన వారికి

494 ముదమునఁ దేలియే
 486 మనమందఱమును
 498 మనము వినగరాజు
 509 మనస్విరవైన నీకు
 496 మనుజులపై బ్రహ్మశిరం
 477 మాటియు నతండు
 509 మాటియును
 471 మాటియును
 517 మహిత శాస్త్రకవిత
 451 మడుగురుగములు
 మీరును దెంపు సొంపెనగ
 మీరెఱుంగనిది లేదు
 మున్నిట్టి తెఱఁగు శోకం
 మేటివిల్లును దివ్యాస్త్ర
 మేనభసితమలఁది
 మొగదప్పితి మిరణమున

ర

రక్కసుఁడో మానిసియో
 రక్తసంసిక్తమైన
 రథంబులు డిగ్గియంబు
 రాజుఁ గూల్చి జయము

ల

లావును వెరవును
 లేదింకంబగయని

వ

వచ్చి యవ్వవిటపంబు
 వనజాతుఁడు ద్రౌణికి
 వరదివ్యాస్త్ర విదుండు

457

453

461

511

514

433

475

504

468

446

476

455

507

456

518

449

481

495

445

465

450

456

477

462

462

447

524

459

వాఁడు మొదలుగా	456
వాని వెలార్పవలయు	464
వాయుసుతుఁ బనిచి	511
వారల కడ పదురుండు	454
వారల నేర్పడ నాలోకించి	465
వారి నెట్లు నిదింపవు	464
వారి ముఖమండలము	445
వారు చేసిన విధంబు	465
వితతజ్యోనాదమాశా	487
విను కృతవర్మ దివ్య	459
విను మగస్త్యుఁడు మాతండ్రి	514
విను మాభూతం బిట్టిది	466
వినుము కురుక్షి తీశు	452
వినుము గురుద్రోహికి	479
వినుము ధృతరాష్ట్ర	527
వినుము సకలవృధివి	513
విలసితంబగు నమ్మణి	528
వివశతభీతిఁ బొంది	476
వీడెల్లందల్ల డిల్లన్	504
వీరి పెనుఁబ్రాపువడసి	499
వెండియు	511
వెరవిట్టి తెఱఁగిది	454
వెర పావంతయు లేక	472

శ

శరదంష్ట్రాభీషణంబై	506
శరములఁ దోమరంబు	487
శాతాస్త్రస్ఫారవీచి	506
శివుఁడు ప్రసన్నుఁడైన	530

శోక వేగ సంతప్తుఁడై	505
శ్రీమత్కౌస్తుభరత్నో	448
శ్రీశాశ్వతత్వకరణ	504
శ్శుత సేనుండపు కొవ	457

స

సంజయ కురురాజు	444
సంజయుని చేత గురు	448
సకలజగత్ప్రసిద్ధమగు	516
సకల పాంచాలురు	498
సమయించి మఱి	482
సమయింతుఁ బొదివి	481
సమక ప్రకారం బంతయు	478
సరభసంబుగఁ దోమర	467
సలిపివారొక్కవటవిటపి	445
సలిల సమీపదేశ	517
సాయం ప్రాతాహ్లాత	536
సారాచార నిరూఢు	460
సీరియ నారతంబు	497
సురనికరానందకరా	537
సురలాక్ష్మితువునం	535
సురలోక మహాధ్వర	533
స్థామ నుగ్రుని శివు	470
స్ఫురదశ్వత్థామ	503

హ

హరుఁ బరమేశ్వరేశ్వరు	530
హృదయమునం	467

శ్రీ పర్వము

— : 0 : —

పద్యము	పుట	పద్యము	పుట
అ			
అంగంబు కోమల మంతరంగంబు	601	అని ఘోరంబుగ బలికిన	624
అంగడంబులుఁ గంకణంబులు	620	అని చూపి యిట్లనియె	621
అం దొకండును రణావని	564	అని చెప్పిన నవ్విభుండు	229
అంధులకు నూతకోలగా	578	అని చెప్పి యుంటి నా చెప్పిన	293
అక టకట యుత్తరుడు	605	అని చెప్పె నప్పుడు	271
అగ్గాంధార రాజనందన	587	అని చెవి సూడినట్లు పలికిన	625
అచ్చోటు లంటిచూచుచు	580	అని తదీయ జన్మ	628
అచ్యుత వీడెఁ మహా భీల	598	అని దుర్యోధన వల్లభ	292
అట్టల కడ నుత్తమాంగ	591	అనిన దదనంతరంబ	283
అట్టియెడఁ బురంబున	562	అనిన పలుకులు విని	624
అట్టియెడ	549	అనిన భీముండు భీతి	272
అట్లు జనియించి మనుజుండు	547	అనిన విని నాధవంతులు	626
అడల నేటికి నీచేత	570	అనిన విని సర్వలోక నమ	556
అతఁడు మాకు నన్నయని	630	అని నీకొడుకునకుం జెప్పి	577
అతని నందనుఁడు సుకేతు	621	అని పనుపుచున్న యదియ	616
అతి దుర్గ మగు నరణ్య	549	అని పలికి ధర్మ నందను	575
అదియునుం గాక	555	అని పలికి పశ్చాత్తాప	622
అదియునుం గాక	571	అని పలుకుటయు ధర్మ	626
అదియునుం గాక విను	577	అని పలుకుదు రిట్లు	566
అది యెట్లంటేని గర్భాధాన	547	అని పలుకు నపుడు దుర్యో	582
అధిక పంక పతితమై	610	అని మఱియుం బలుదెఱంగులం	607
అనయము లోలతమై	552	అని మఱియు	552
అనవుడు ననిలపుతుం	577	అని మఱియు	602
అనవుడు నిట్లను నన్నర	561	అని మఱియు ననేక	592
		అని మొన నెవ్వరికిని	601

అని యనేక భంగులం
 అని యనేక భంగుల
 అని యిట్లు విలాపంబు
 అని యెన్ని భంగులను
 అనిల జార్జునుల మార్కొన
 అని విలాపంబు సేసి
 అని వెండియు
 అని వెండియు
 అనుచున్నది యిట్లు పలవంప
 అనుటయు
 అనుటయు నమ్మహాత్ముం
 అనుటయు నమ్మహాత్ముం
 అనుటయు
 అన్నదమ్ముల మైయుండి
 అన్యజనముల శోణిత
 అప్పుడాభీషణారణ్యం
 అప్పుడు కురువీరాగారం
 అమ్మహీవిభుండు
 అమ్ములును విండ్లు
 అరయ జీవలోక మధ్యవ
 అరయనిది పెద్దయని
 అరయ వచ్చినఁ దనమేను
 అరివి మర్దియితనికై
 అరుల నెల్లనుగెల్చి
 అర్జున బీష్మచాపాచార్య
 అర్జునుఁడు వెట్టెను తని
 అర్జునుఁడొకరుఁడు దక్కును
 అల్లవారె యవంతీశుల
 అవయవములు రూపఱగ

అ

ఆచార్యసుతుఁడుఁ గృపా
 ఆచాపు సావదగు

596	అపగ్గంబులు శీలం	553
544	ఆరంగూరిన శోకము	561
617	ఆరెండు పనులకై యట్లు	578
599	ఆర్యులు దళితోఁ దగియెడు	543
629	ఆలమునకు వెడలు	616
630	ఆసభ నమ్మెయినీరు	593
593	ఆసభలోని కట్లు	577
596	ఆసమయంబున నప్పాండు	580
605	ఆహవంబున యందు	593
552		
561		
573		
578		
576	ఇంక నేమిసేయువాఁడ	554
578	ఇందఱఁ జంపితినని	568
549	ఇక్కురువరునాండ్రురలో	616
563	ఇట్టవునె మాద్రిలోవం	610
610	ఇట్టివి యెల్లనుగను	591
586	ఇట్లననేల యంచేని	592
555	ఇట్లనియెదంగాక నాచేతఁ	582
602	ఇట్లాధృత రాష్ట్రమహిషి	579
546	ఇట్లున్నయతనికి	550
593	ఇట్లుపలికిన యచ్యుతుం	624
604	ఇట్లుమాతస్యపాంచాల	567
589	ఇట్లు మూర్ఛిల్లికొండొక	592
612	ఇట్లుమేదినిం బడి	581
629	ఇతనిచుట్టును గలకల	606
621	ఇతని చుట్టునున్నయెల	619
591	ఇత్తెఱంగున దశసహస్ర	570
	ఇది యంతయు నీచే	591
563	ఇది యిటులగుటలైఱిగి	582
577	ఇవ్విధంబున నాలింగనంబు	568

ఇది శ్రీ మదుభయ కవిమిత్ర	583
ఇది శ్రీ మదుభయ కవిమిత్ర	631

ఓ

ఈ

ఓరాజ కల్పక్షయోప

615

ఈతడు రణంబున నెత్తి	592
ఈరమణీ రత్నంబు	608
ఈరాజు భీమసేను	594
ఈలోకము నిస్సారం	546
ఈసుమధ్యమయిమ్మ పేశ్వరు	596

ఉ

ఉత్తర యిక్కుమారోత్తము	603
ఉల్లంబప్రియమొంద	568

ఎ

ఎట్లనిన	557
ఎఱకలు విఱిగిన	541
ఎవ్వరాత్మదేహములు	625

ఏ

ఏడ్వనందఱపైఁ జేతు లిడుచు	580
ఏనసూయాగ్రస్తగాను	575
ఏనిది యంతయు నెఱుగుదు	559
ఏను దుర్యోధనునితో	599
ఏను నతనికి జెప్పితిం	559
ఏము నీ పుత్రుచే నెన్నియేనీ	571

ఒ

ఒకయింటనుండి వేటొక	546
ఒక్కరుని నీవు సంపక	578
ఒరునితోడఁ బోర హరి	617
ఒరుల యున్నతి నయిరింప	557

క

కనక పుంఖ శరావృత	602
కనక బహు రత్నమయ	594
కరములుం జరణంబులున్	600
కర్ణు దొలుచూలుగా	629
కలసి శుక శోణితములు	547
కాకులును గ్రద్దలును	607
కావునం గురు కుమారుల	565
కావున	570
కావున నీ దెస నాతనికిన్	560
కావుననే తత్స్వరూపం	551
కావున వారికి వగవం	545
కావున సంసారంబు	543
కుంతీ ప్రముఖంబైన కురు	581
కుత్తుకుల బంటియగు	587
కురుక్షోణీ నాథుండు	610
కురురాజు మొదలైన	622
కురువంశ మెడలవచ్చిన	612
కూరు మొనపెట్టినట్టులు	590
కూలియుఁ గాంతి యిగుర్పగ	589
కృపి మున్నగ శిష్యులు	614
కృపుని తోఁబుట్టువు కృపి	614
కొండొక వగవున కేనియు	562
కొడుకుచావుకంటె	595
కొఱుతనుఱుకుగాని	543
కోపంబుత్కటమై యారూప	569
కోసలనాథుండు భాసుర	619
కౌరవ నృపతి తనూజ	597

కౌరవ సేనా పీరులు
కూర్చరాత్ముడు నీచుడు

578

599

డ

గ

గరుపాటగ మేను ప్రకంప
గురుని మున్నిడుకొని
గురుని శరంబులు చాకిన
గొడుగుల పటియలు

549

613

604

555

డెందము తిర్యగ్యోనుల

559

చ

చంద నార్ద్ర కుట్టిమముల
చనంగ నాతడు సాత్యు
చరణంబులు దొట్టిల్లం
చింతాపరత్వంబున
చింతాభరంబున నూరక
చూచితే భగవత్తు
చూడ మమ్ముద్ది యసుతు
చూడము ధృతరాష్ట్ర
చెలులైన జూడబయ్యెన
చెలిని సొగియించు వీణా
చేతులు నడుదల సేర్పు

597

567

580

545

540

611

595

588

562

559

561

జ

జగదీశ వేదముల్
జననియుఁ దండ్రీయు
జననియు భార్యయు
జనులెల్లను రాధేయుం
జీవరేమేటికి రాజ్యమేటికి
జున్ను డెప్పరంపుఁ జోపైన
జూదమునప్పుడు సర్వ

571

593

598

628

579

543

593

త

తగుఁబగ దీర్చుటయిమ్మై

560

తత్కాలో దీపితంబైన

572

తనమేలుఁ గేడుఁదామదిఁ

576

తనయ శోకాతురుండవై

570

తనయుఁ గాచువనికి

609

తనయు లందఱుఁ బొలియుట

566

తనలేనిచోటఁ బలువురు

604

తన సుతుండును సైన్యంబు

539

తనుజ శోకార్తయైన

564

తపస్సాస్వధ్యాయాది

582

తప్పు సైంధవుపైఁ బైట్టఁ

609

తమ తమ తప్పులఁ

558

తమ్ముడు శకునియుఁగర్జుడు

558

తలుచుగ శస్త్రాస్త్రంబులు

626

తలపోసి చూడంగ ధగ్మ

575

తలయుఁ గాళులుఁ దమ

621

తానచుట్టుఁ దగిల్చియగ్ని

543

తీవ్రబాణజాల దీప్తులు

612

తెలిసితి నీమాటల

573

తేరు శరీరము దానికి

552

తోల్లి స్పంజయుండు పుత్ర

542

తోడఁబుట్టువు విధవయై

609

త్వంతాహంత నిరసన

631

త్వరితరథాశ్వమారుత

620

ద

దానంజేసి యిట్లు సకల	553
దానాద్యుత్తమకర్మ విధానం	564
దేసలుగలయంగఁ జూచుచు	549
దేవకృతంబులు ధీరుల	556
దేవతలకుం గృత్యం	556
దేవలోకంబున	605
దేవప్రతుండు గీర్వాణా	613
దేవా జనమేజయ జగతీ	539
దేవా వై శంపాయనుండు	
దేవుడుగాకితఁడు నరుఁడు	612
దై వంబు దుఃఖభాజనత్వం	542
దై వంబు దుర్యోధనాదులగు	622
దై వకృతము నావంపు	560
ద్యూతమున గెల్పునెవమున	572
ద్రుపదతనయుఁడటై	614
ద్రుపదనృపాలుని	620
ద్రోణబాణపరిపీడిత	619
ద్రోణుఁడు దలరందలపడి	621

ధ

ధనమంతయుం బొలియ	554
ధరణింగల రాజులకుం	570
ధరణిగణ ఘోటకము	595
ధరణినాథ వినుము	550
ధరణినాయకి యట్లు	540
ధరియించెదఁ బ్రాణము	560
ధర్మంబు పరిగ్రహించి	574
ధర్మవేధిత్వ మీధరణి	567
ధృతరాష్ట్ర పాండుభూపతుల	623
ధృతరాష్ట్రుం డిట్టివాఁడు	569

న

నక్కతోడేలు వీని	601
నరవర యేర్పక విను	552
నాఁటిమాట లుల్లంబున	599
నాఁటిరాతి యగులు	603
నాకీడు దలఁప నేరక	542
నిను నే నిట్టూరాచ్చెద	531
నిజభూషణాతపత్ర	597
నీరు నితరులట్ల శోకింప	540
నీపలుకెల్ల నిష్కమ	572
నీమూర్తియందు ప్రాణము	664
నీయవినీతియుం గొడుకుల	572
నీయుల్లంబొక నియతం	272
నీవుఁ గొడుకుఁ బలుకు	544
నీవు ధర్మభంగి నెఱుంగ	554
నీవు పుత్రులఁ జంపించెన	579
నీవెఱుంగక యుండఁగా	555
నులుమైన కాల్బలంబులు	555

ప

పంచాననంబు చేతం	620
పండితుల నవి గలంపం	546
పగవారి మొనలను	613
పడియుండి తలదోర్చి	541
పదునెనిమిది యత్రాహిణులు	540
పదునొకఁ డత్రాహిణు	594
పరశురాముని శాపంబు	607
పల్కతప్పమినెఱవంగ	603
పాండవశిఖిరంబున	565
పాండవుల వలని	558
పాండవులును బాంచాలురు	604
పాండవేయాగ్రజువై	573

పాండిత్యసంపన్నుండ
 పాండుపుత్రుల భుజా
 పాడిమాలి తన్ను బలువురు
 పిఱుదం గురుధరణి
 పుత్రియిట్లగు నమ్మ శోకము
 పులుగులును మెకంబులును
 పూని పాతివ్రత్య పుణ్య
 పెద్దయుఁగాలము వారల
 పెరుగఁ గనిజాంగములు
 పెరుగుట స్రగ్గఁగరుచులం
 పోరనొడలస్త్ర పరిపూత
 ప్రభువులంతనంత
 ప్రాణంబులు విడిచియును
 ప్రయవస్తు వెడలుటయు
 ప్రేవులు గండలుపెఱికి

బి

బలదర్పదైర్య శౌర్యా
 బలమున నీతో దొరయఁగ
 బలశౌర్యములఁ దన
 బాలత్వంబున నవివే
 బాలలుఁ దరుణులు
 బిరుదులనై నను బిఱికి
 బోరగిలఁ బడ్డవాఁడు

భ

భద్రచారిత్ర సుభద్రను
 భరిత నియమచేతః
 భవదీయ సూనులరి
 భానుపుత్రుని చావుబంధుల
 భీమార్జునుల రణ
 భీముఁడను మాటవిని

545 భూతము లనిత్యములు 554
 608 భూవర కురువంశపుంగవుం 627

603

606

581

611

623

580

569

544

564

589

590

545

587

మ

మనమునఁ గృపపుట్టి 551

మనసెఱిఁగి హృషీకేశుఁడు 569

మరుత్తనూజుం బొరిమాన్పఁ 570

మఱియుం గొందఱు 568

మానవనాథులనేకులు 621

మానినీజనంబు సేరి 619

మానుషజన్మము మాన్య 553

మారుతనందను నుగ్రపు 601

మీకు నగ్రజుండు నాకు 628

మీరలు బ్రహ్మసభను 556

మునీంద్ర నిర్భాగ్యత ముట్టి 554

మునుశోకానల తాపంబున 560

మున్నకాదె యాదవులకు 624

మున్నెన్నఁడు నెవ్వరికిం 561

మెలుపారఁగాఁ బట్టిమొల 617

మేనఁబ్రాణము వాసిన 607

మేనల్లుఁడగు నకులానుజు 617

య

యదువంశ జాతులకు 624

యముని యదీనం బిది 553

యశావనంబును రూపంబు 545

యశావనమున విషయ 548

ర

572 రావుతుల తుండములు 586

569 రుచిరాంగదుశస్త్ర 618

వ

వగచిన బోయిన కార్యము	543
వదనమున విన్నదనముం	567
వనట యనియెడు	560
వనితలు మేలపుమెయి	590
వల్లభులును గోడండ్లు	620
వాడిమగఁడు నిద్రపోవు	607
వానిం జంపనుగానం	557
వానిఁ దమ యిచ్చనెందుం	552
వారలస్త్రహతాంగులై	618
వింటె యవ్వనితవిలాపం	603
విజయు ప్రతిజ్ఞకు	609
విడుతురె శూరులు	575
విదురుఁడుఁ దండ్రు	594
వినీతుండవై ధర్మవేదిత్వ	559
వినునే నిట్టూరార్చెద	581
విను మది సాత్యకే చచ్చట	616
విను మవ్వీరోత్తముండు	606
విను మిటులేటికిం జనిన	574
వినుము కారవకోటికిం	623
వినుము గాంధారి నీతనయుం	625
వినుము దీవనకుం జారక	593
వినుము భృతరాష్ట్రుండును	557
వినుము నారదుండు దీని	559
వినుము మరు తనూభవుఁ	565
విను మొకనినేల భవదను	571
విపుల వత్సము మీఁద	592
విపులహర్ష్యతలంబులు	562
విపులార్తి గూరి మనుజు	540
వివిధమహాస్త్రంబులు	613
వీఁడె వికర్ణుండు వాఁడి	600
వీణా నాద ప్రతిమ నిగమా	631
వీరశయనమున గంగకు	612
వీరేవు రొంటి చీరలుఁ	616
వృద్ధుడై న తఱిన్ బలంబు	548

వెడలు నెడగాఢ పీడం	547
వై రిననిఁ జంపుదురు	577

శ

శరవణమునందుఁ బొలుపుం	612
శాంతనవుండు నాచార్యుం	622
శూర సేనుఁడు భీమసేన	601
శ్రీమత్కీర్తి మదత్యభి	555
శ్రీరనిత్యత్వం జారక	594
శ్రీసాంగత్య విధాయి	539
శ్రుతులును శాస్త్రములు	542

స

సతతంబును శిష్యులు	614
సంధికిఁ గృష్ణుండు నను	541
సకల రథములను నఖిల	555
సది సదినభిషిక్తా	552
సమరంబు సేసితి మట్లగుట	565
సమరమున నె తెజంగున	626
సాత్యవ తేయాది మహా	532
సార చందన హృద్య	590
సూ రెలను వంది జను	590
సెల్లుఁడు యమతనయు	610
సోదర సముదయ సహితం	557
సోమ ద త సుతుని	615
సోమదత్తుండు పుత్ర	615

హ

హరిచేత రక్షితయైన	599
హాపుత్రోవర్గమిటు	541
హార రుచులున్ హృదయ	558
హిత ముపదేశించితి	552
హిత మొనరించెద	613
హృదయమున హా లేని	605